

**Kossuth Zsuzsanna Általános Iskola, Szakiskola,
Készségfejlesztő Iskola,
Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Egységes
Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025.

Készítette:
Sárbogárd, 2025. augusztus 29.

Kéri Zoltán
Kéri Zoltánné
főigazgató

TARTALOMJEGYZÉK

VÉLEMÉNYEZÉSRE VONATKOZÓ NYILATKOZATOK.....	8
NEVELÉSI PROGRAM.....	9
KÜLDETÉSNYILATKOZAT.....	9
JÖVŐKÉPÜNK.....	10
BEVEZETÉS.....	11
1. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI.....	12
GYÓGYPEDAGÓGIAI SZEMLÉLET	12
GYERMEKKÖZPONTÚ SZEMLÉLET	12
AZ INTÉZMÉNY NYITOTTSÁGÁNAK ELVE.....	12
GYAKORLATKÖZPONTÚSÁG ÉS ALKALMAZHATÓ TUDÁS.....	12
A TUDÁS- ÉS A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS HELYES ARÁNYÁNAK MEGTALÁLÁSA	13
KÉPESSÉG- ÉS SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS.....	13
ÚJ TÍPUSÚ TANÁRI ATTITÚD.....	13
TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ TANÍTÁSI-TANULÁSI GYAKORLAT MEGVALÓSÍTÁSA.....	13
DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉS ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉG.....	13
2. A Z INTÉZMÉNY ÁLTALÁNOS CÉLJA	14
2.1 NEVELÉSI - OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI CÉLOK ALAPFOKÚ OKTATÁS ALSÓ TAGOZATÁN AZ ENYHÉN ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK ÁLTALÁNOS ISKOLÁJÁBAN.....	14
2.2 NEVELÉSI - OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI CÉLOK AZ ALAPFOKÚ OKTATÁS FELSŐ TAGOZATÁN AZ ENYHÉN ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK ÁLTALÁNOS ISKOLÁJÁBAN	15
2.3 NEVELÉSI - OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI CÉLOK ALAPFOKÚ OKTATÁS ALSÓ TAGOZATÁN A KÖZÉPSÚLYOS ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK ÁLTALÁNOS ISKOLÁJÁBAN	17
2.4 NEVELÉSI - OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI CÉLOK ALAPFOKÚ OKTATÁS FELSŐ TAGOZATÁN A KÖZÉPSÚLYOS ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK ÁLTALÁNOS ISKOLÁJÁBAN	18
2.5 NEVELÉSI - OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI CÉLOK A SZAKISKOLAI ÉVFOLYAMOKON	18
2.6 NEVELÉSI - OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI CÉLOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLAI ÉVFOLYAMOKON	19
2.7 NEVELÉSI - OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI CÉLOK A FEJLESZTŐ NEVELÉS-OKTATÁS KERETÉBEN	19
2.7 NEVELÉSI - OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI CÉLOK AZ UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGUSI HÁLÓZAT TEVÉKENYSÉGÉBEN.....	20
3. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FELADATAI.....	20
3.1 A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FELADATAI AZ ALAPFOKÚ OKTATÁSBAN AZ ENYHÉN ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK ÁLTALÁNOS ISKOLÁJÁBAN	21
3.2 NEVELÉSI-OKTATÁSI FELADATOK A SZAKISKOLAI ÉVFOLYAMOKON.....	22
3.3 NEVELÉSI-OKTATÁSI FELADATOK AZ ALAPFOKÚ OKTATÁSBAN A KÖZÉPSÚLYOS ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK ÁLTALÁNOS ISKOLÁJÁBAN	23
ALSÓ TAGOZAT	23

FELSŐ TAGOZAT	24
3.4 NEVELÉSI-OKTATÁSI FELADATOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLAI ÉVFOLYAMOKON	24
3.4 NEVELÉSI-OKTATÁSI FELADATOK FEJLESZTŐ NEVELÉS-OKTATÁS KERETÉBEN	25
3.5 NEVELÉSI-OKTATÁSI FELADATOK AZ AUTIZMUS SPEKTRUMZAVARRAL KÜZDŐ TANULÓKESETÉBEN.....	25
3.6 NEVELÉSI-OKTATÁSI FELADATOK AZ UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGUSI HÁLÓZAT KERETÉBEN	28
<u>4. NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK ESZKÖZ- ÉS ELJÁRÁSRENDSZERE, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZEREK</u>	29
<u>5. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK</u>	32
5.1 A SZOCIALIZÁLTSAGI, NEVELTSÉGI SZINT ERŐSÍTÉSÉNEK FELADATAI TEVÉKENYSÉGEI	33
FELADATOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN	33
FELADATOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK A SZAKISKOLÁBAN.....	34
5.2 A TANULÁS	34
FELADATOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN	34
FELADATOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK A SZAKISKOLÁBAN ÉS A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLÁBAN.....	35
5.3 A KOMMUNIKÁCIÓS NEVELÉS.....	35
FELADATOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN	35
FELADATOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK A SZAKISKOLÁBAN ÉS A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLÁBAN.....	36
5.4 AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD	36
5.5 A TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETVÉDELEM.....	37
5.6 A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS BEN A TANULÁS IRÁNTI MOTIVÁCIÓ FEJLESZTÉSÉNEK ISKOLAI CÉLKITŰZÉSEI ÉS TEVÉKENYSÉGRENDSZERE, A KOMPETENCIA ALAPÚ OKTATÁS ELTERJESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI A TANULÓI MOTIVÁCIÓ FEJLESZTÉSÉBEN.....	37
<u>6. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK</u>	38
6.1 A TANULÓI KÖZÖSSÉGEK FEJLESZTÉSÉBEN KÖVETENDŐ ALAPELVEINK:	38
6.2 A TANULÓI KÖZÖSSÉGEK FEJLESZTÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATAINK.....	38
6.3 A DIÁKÖNKORMÁNYZATI MUNKA KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSI FELADATAI	39
6.4 TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSI FELADATAI	39
<u>7. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....</u>	39
7.1 AZ ISKOLA EGÉSZSÉGNEVELÉSI SZEMLÉLETE	39
7.2 ALAPELVEK.....	40
HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK.....	41
KONKRÉT CÉLOK.....	41
7.3 TANULÁSSZERVEZÉSI ÉS TARTALMI KEREK.....	41
TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK	41
TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK.....	42
TÁJÉKOZTATÓ FÓRUMOK.....	42
MÓDSZEREK.....	42
7.4 MINDENNAPOS ISKOLAI TESTEDZÉS.....	42
ALAPELVEK.....	42
SEGÍTŐ KAPCSOLATOK SZÍNTEREI.....	43

7.5 AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TEVÉKENYSÉG.....	43
8. A PEDAGÓGUSOK HELYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI	44
8.1 AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI ÉS HATÁSKÖRE	45
8.2 AZ UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGUS FELADATAI ÉS HATÁSKÖRE	46
9. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG.....	48
9.1 A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG	48
9.2 A TANULÁSI KUDARCNAL KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM.....	49
9.3 A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK.....	49
9.4 AZ IFJÚSÁGVÉDELMI TEVÉKENYSÉG.....	50
A GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉG FONTOSABB FELADATAI AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁS KORÚAKNÁL.....	51
A GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉG FONTOSABB FELADATAI A SZAKISKOLÁBAN.....	51
A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉRE VONATKOZÓ ISKOLAI FELADATOK.....	51
10 A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE	52
11. KAPCSOLATTARTÁS A SZÜLŐKKEL, TANULÓKKAL, AZ ISKOLA PARTNEREIVEL.....	53
11.1 A SZÜLŐKKEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS	53
CSALÁDLÁTOGATÁS:.....	53
FOGADÓ ÓRÁK	53
SZÜLŐI ÉRTEKEZLET.....	53
EGYÉB LEHETŐSÉGEK.....	54
NYÍLT TANÍTÁSI NAP	54
SZÜLŐK KLUBJA.....	54
11.2 KÜLSŐ KAPCSOLATTRENDSZER	54
11.3 A DIÁKOK JOGAINAK ÉS KÖTELEZETTSÉGEINEK ÉRVÉNYESÜLÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATAINK:	55
11.4 A TANULÓI ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS SZERVE	55
11.5 A SZÜLŐI ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS SZERVE	55
12. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA VIZSGASZABÁLYZATA	57
12.1 A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK TANTÁRGYANKÉNTI ÉVFOLYAMONKÉNTI KÖVETELMÉNYEI A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK KÖVETELMÉNYEI TANTÁRGYANKÉNT, ÉVFOLYAMONKÉNT.....	58
13. AZ ISKOLAVÁLTÁS, VALAMINT A TANULÓ ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI	76
13.1 A TANULÓI JOGVISZONY LÉTESÍTÉSE.....	76
13.2. TANULÓI JOGVISZONY MEGSZŰNÉSE	76

AZ ISKOLAI TANULMÁNYOK BEFEJEZÉSE ELŐTT:	76
AZ ISKOLAI TANULMÁNYOK BEFEJEZÉSEKOR	77
<u>HELYI TANTERV</u>	<u>78</u>
<u>1. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE.....</u>	<u>78</u>
1.1 AZ ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA	78
KÖTELEZŐ TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMOK AZ 1–4. ÉVFOLYAMON.....	78
KÖTELEZŐ TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMOK 5-8. ÉVFOLYAMON.....	79
1.2 A KÖZÉPSÚLYOS ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA.....	80
KÖTELEZŐ TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMOK 1-8. ÉVFOLYAMON.....	80
1.3 AZ ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁJÁT ELLÁTÓ SZAKISKOLA KÖTELEZŐ 9/E ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAMÁNAK KERETTANTERVE	81
TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMOK.....	81
1.4. KÖZISMERETI ÓRATERV A SZAKISKOLÁBAN 9-10. ÉVFOLYAMON	81
TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMOK.....	81
1.6 TEXTILTERMÉK-ÖSSZEÁLLÍTÓ (KREATÍV ÁGAZAT, EGYEDI AZONOSÍTÓ: 34, „DIVATSZABÓ” SZAKMA RÉSZSZAKMÁJA) OKTATÁSÁNAK ÓRATERVE (KIFUTÓ)	83
1.6 TEXTILTERMÉK-ÖSSZEÁLLÍTÓ (KREATÍV ÁGAZAT, EGYEDI AZONOSÍTÓ: 34, „DIVATSZABÓ” SZAKMA RÉSZSZAKMÁJA) OKTATÁSÁNAK ÓRATERVE (FELMENŐ A 2024/2025. TANÉVTŐL).....	84
1.7 BŐRTÁRGY KÉSZÍTŐ (KREATÍV ÁGAZAT, EGYEDI AZONOSÍTÓ: 5, ” BŐRTEMÉKKÉSZÍTŐ” SZAKMA RÉSZSZAKMÁJA) KIFUTÓ	86
1.8 HÁZTARTÁSVEZETŐ (SZOCIÁLIS ÁGAZAT, EGYEDI AZONOSÍTÓ: 16, ” GYERMEK-ÉS IFJÚSÁGI FELÜGYELŐ” SZAKMA RÉSZSZAKMÁJA) FELMENŐ 2024/2025. TANÉVTŐL.....	89
1.8 A KÖZÉPSÚLYOS ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK NEVELŐ - OKTATÓ MUNKÁJÁT ELLÁTÓ KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA 9-12. ÉVFOLYAMÁNAK KÖZISMERETI ÓRATERVE ..	93
KÖTELEZŐ TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMOK 9-10. ÉVFOLYAMON.....	93
KÖTELEZŐ TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMOK 11-12. ÉVFOLYAMON.....	94
<u>2. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV FELETTI ÓRASZÁM.....</u>	<u>95</u>
<u>3. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEL.....</u>	<u>95</u>
<u>4. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA.....</u>	<u>95</u>
4.1. KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE	95
A KIEMELT FEJLESZTÉSI FELADATOK	96
4.2 ESZKÖZÖK, ELJÁRÁSOK.....	100
A KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGUSAI ÁLTAL ALKALMAZOTT MUNKAFORMÁK ÉS MÓDSZEREK	101
A DIGITÁLIS PEDAGÓGIAI ELTERJESZTÉSÉVEL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK, CÉLKITŰZÉSEK	103
ALKALMAZÁSÁRA SZÁNT FELADATTÍPUSOK:	103
DIGITÁLIS TARTALMAK:	103
IKT-VAL TÁMOGATOTT MÉRÉS-ÉRTÉKELÉSI TEVÉKENYSÉGEK.....	103
<u>5.KOMPLEX ALAPPROGRAM.....</u>	<u>104</u>

A KOMPLEX ALAPPROGRAM SAJÁTOSSÁGAI:.....	109
A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAINAK ÁTTEKINTÉSE, ILLESZTÉSE A KOMPLEX ALAPPROGRAMHOZ.....	115
6. MINDENNAPOS TESTNEVELÉS	122
7. PROJEKTOKTATÁS	123
8. ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	123
9. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI.....	124
9.1.SZÓBELI FELELTETÉS, SZÁMONKÉRÉS	124
9.2. AZ ISKOLA ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁS FORMÁI, RENDJE, KORLÁTAI, A TANULÓK TUDÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSÉBEN BETÖLTÖTT SZEREPE, SÚLYA.....	125
9.2.1 AZ ÉRDEMJEJEGYK TANULMÁNYI RENDSZERBEN TÖRTÉNŐ RÖGZÍTÉSÉVEL KAPCSOLATOS ÉRTESÍTÉSI KÖTELEZETTSÉG SZAKMAILAG INDOKOLHATÓ HATÁRIDEJE	128
9.3 „ETIKA/HIT- ÉS ERKÖLCSTAN” OKTATÁSÁRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK.....	128
9.4 A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI:.....	128
ENYHÉN ÉRTELMI FOGYATÉKOSOK ISKOLATÍPUSA	128
A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉST, AZ EREDMÉNYES TOVÁBBHALADÁST BIZTOSÍTÓ PEDAGÓGIAI MEGSEGÍTÉSEK:	129
KÖZÉPSÚLYOSAN ÉRTELMI FOGYATÉKOSOK ISKOLATÍPUSA	129
SAJÁTOSSÁGOK:	129
9.5 A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM ÉRTÉKELÉSE	129
ALAPELVEK:	129
AZ ÉRTÉKELÉS MÓDJA.....	130
10. OTTHONI (NAPKÖZIS, TANULÓSZOBÁS) FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI.....	132
11. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSI ELVEI.132	
11.1 TANÓRAI TEVÉKENYSÉGEK	132
11.2 AZ EGYÉNI ÉS KISCOPORTOS FEJLESZTŐ FOGLALKOZÁSOK.....	133
FEJLESZTÉSI TERÜLET	133
TEHETSÉGGONDOZÓ CSOPORTOK	133
SPORTKÖRÖK.....	133
11.3 A TANÓRÁN ÉS A TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK PEDAGÓGIAI ELVEI	134
11.4 A TANULÁSI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSÉNEK CÉLJA ÉS FELADATA A HABILITÁCIÓS, REHABILITÁCIÓS CÉLÚ FOGLALKOZÁSOKON.....	134
ALSÓ TAGOZAT	134
FELSŐ TAGOZAT	136
A TANULÁSI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSÉNEK CÉLJA ÉS FELADATA SZAKISKOLÁBAN	137
12. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK, EDZETTSÉGÉNEK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK.....	137

13. AZ ISKOLA KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEI.....	138
14. A KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA	138
14.1. ALAPELVEK, JÖVŐKÉP, CÉLOK.....	138
AZ ISKOLA KÖRNYEZETI NEVELÉSI SZEMLÉLETE	138
A KÖRNYEZETI NEVELÉS ALAPELVEI.....	138
CÉLOK	139
A) HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK	139
B) KONKRÉT CÉLOK	139
C) A CÉLOK ELÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES KÉSZSÉGEK KIALAKÍTÁSA.....	140
14.2. TANULÁSSZERVEZÉSI ÉS TARTALMI KERETEK.....	140
TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK	140
TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK.....	140
14.3. MÓDSZEREK.....	140
14.4. TANESZKÖZÖK.....	141
14.5. KOMMUNIKÁCIÓ.....	141
14.6 A FOGYASZTÓVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS FELADATOK.....	141
A FOGYASZTÓVÉDELEM CÉLJA	142
A FOGYASZTÓVÉDELMI OKTATÁS TARTALMI ELEMEI	142
A FOGYASZTÓVÉDELEM BEÉPÜLÉSE AZ EGYES TANTÁRGYAK TANÓRAI FOGLALKOZÁSAIBA	143
TANÓRÁN KÍVÜLI TEVÉKENYSÉGEK	144
MÓDSZERTANI ELEMELK	144
15. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSI ELVEI.....	145
15.1 JUTALOM, KITÜNTETÉS	145
15.2 ELMARASZTALÁSOK.....	145
ZÁRADÉK	146

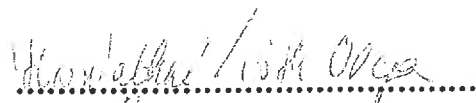
Véleményezésre vonatkozó nyilatkozatok

1.) A Pedagógiai Program készítési időpontja: 2025. augusztus 29.

2.) Véleményezések:

Iskolaszék/Szülői szervezet véleményezési jogát gyakorolta

Dátum: 2025. év szeptember hó 1. nap

.....
Szülői szervezet elnökének aláírása

Intézményi tanács véleményezési jogát gyakorolta

Dátum: 2025. év augusztus hó 29. nap

.....
Intézményi tanács elnöke

Diákönkormányzat véleményezési jogát gyakorolta

Dátum: 2025. év szeptember hó 1. nap

.....
Diákönkormányzatot segítő pedagógus

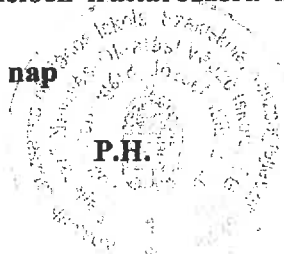
A Pedagógiai program a nevelőtestület bevonásával készült, véleményezési jogát gyakorolta

Dátum: 2025. év augusztus hó 29. nap

.....
Nevelőtestület képviselője

A Pedagógiai program elfogadásához kapcsolódó dokumentumok az intézmény iratkezelési szabályzatának megfelelően irattározásra kerültek a(z) irattári számon.

Dátum: 2025. szeptember 1. nap

.....
**Kéri Zoltánné
főigazgató**

Kossuth Zsuzsanna Általános Iskola,
Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola,
Fejlesztő Nevelés-Oktatást
Végző Iskola, EGYMI

Érkezés: 2026.01.13	Iktatószám: 43/2026
Melléklet:	Ügyintéző: K.F.

Dunaújvárosi Tankerületi Központ

Kéri Zoltánné
Főigazgató Asszony
részére

Iktatószám: TK/065/009-.../2026.
Ügyintéző: Andó Szilvia
Melléklet: - db

**Kossuth Zsuzsanna Általános Iskola,
Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola,
Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani
Intézmény**

E-mail útján továbbítva
keri.zoltanne@dutk.hu

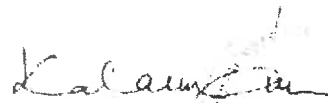
Sárbogárd
József Attila utca 20.
7000

FENNTARTÓI JÓVÁHAGYÁS

A Dunaújvárosi Tankerületi Központ a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. tv. 83.§ (2) g) pontjában biztosított fenntartói jogkörében eljárva a **Kossuth Zsuzsanna Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény** 2025. szeptember 1. napjától hatályos, 226/2025. jegyzőkönyvi iktatószámon kiadott Pedagógiai Programját jóváhagyja.

Dunaújváros, 2026. január 13.

Tisztelettel:

Kalamán Ferencné
tankerületi igazgató

Székhely: 2400 Dunaújváros, Táncsics M. u. 1/A
E-mail: dunaujvaros@kk.gov.hu
Telefon: +36-25/795-213
DTKK KRID azonosító: 365450905

13. AZ ISKOLA KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEI..... 138

14. A KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA 138

14.1. ALAPELVEK, JÖVŐKÉP, CÉLOK.....	138
AZ ISKOLA KÖRNYEZETI NEVELÉSI SZEMLÉLETE	138
A KÖRNYEZETI NEVELÉS ALAPELVEI.....	138
CÉLOK	139
A) HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK	139
B) KONKRÉT CÉLOK	139
C) A CÉLOK ELÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES KÉSZSÉGEK KIALAKÍTÁSA.....	140
14.2. TANULÁSSZERVEZÉSI ÉS TARTALMI KERETEK.....	140
TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK	140
TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK.....	140
14.3. MÓDSZEREK.....	140
14.4. TANESZKÖZÖK.....	141
14.5. KOMMUNIKÁCIÓ.....	141
14.6 A FOGYASZTÓVÉDELEMSEL KAPCSOLATOS FELADATOK.....	141
A FOGYASZTÓVÉDELEM CÉLJA	142
A FOGYASZTÓVÉDELMI OKTATÁS TARTALMI ELEMEL	142
A FOGYASZTÓVÉDELEM BEÉPÜLÉSE AZ EGYES TANTÁRGYAK TANÓRAI FOGLALKOZÁSAIBA	143
TANÓRÁN KÍVÜLI TEVÉKENYSÉGEK	144
MÓDSZERTANI ELEMEL.....	144

**15. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK
ÉRTÉKELÉSI ELVEI..... 145**

15.1 JUTALOM, KITÜNTETÉS.....	145
15.2 ELMARASZTALÁSOK.....	145

ZÁRADÉK 146

NEVELÉSI PROGRAM

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

**„Mindegy, hogy képességeid mekkorák, fő, hogy a tőled telhető legjobbat
formáld belőlük és általuk.”
Weöres Sándor**

Intézményünk elkötelezett arra, hogy nevelő-oktató munkája során a sajátos nevelési igényű, gyermek/tanuló számára egyenlő hozzáférést biztosítson a minőségi neveléshez – oktatásához. Iskolánk nyitott szemléletű, gyermek - és emberközpontú, ahol az emberi értékek minél teljesebb kibontakoztatása a cél.

Kölcsönös tiszteleten, megbecsülésen alapuló emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk. Feladatunk a színvonalas, hatékony munka, az innovatív gondolkodásmód, a folyamatos önképzés.

Hagyományaink megőrzése mellett fontos számunkra a tervszerű, partnerközpontú, hálózatépítő munka.

Valljuk, hogy a módszertani intézmény egy bázis, ahol korszerű gyógypedagógiai tudás van. Tudásunkkal támogatjuk, segítjük az együttnevelésre vállalkozó iskolákat, óvodákat, amelyek vállalják a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integráltan történő nevelését, oktatását

Célunk, hogy a gyógypedagógus – tanítvány - szülő együttes munkájaként tanulóink a nyílt munkaerőpiacon mind nagyobb számban és eredményesen jelenhessenek meg munkavállalóként, társadalmi beilleszkedésük jobb eséllyel valósuljon meg.

JÖVŐKÉPÜNK

Váljunk olyan köznevelési intézménnyé, ahol a szakmai alapidokumentumunknak megfelelően, hatékonyan neveljük, oktatjuk, segítjük azokat a sajátos nevelési igényű tanulókat, fiatalokat, akiknek a fejlődése külön nevelés keretei között biztosított.

Az utazó gyógypedagógusi hálózat minőségi szolgáltatásaival, tudjuk segíteni az együttnevelés minden szereplőjét, a tanulókat, pedagógusokat, pedagógiai munkát segítőket és a szülőket.

Tudjuk összehangolni a helyi, járási szükségleteket, igényeket a hozzáférhető, minőségi szolgáltatások biztosításával.

Tudjunk működtetni szakmai és szakmaközi kapcsolatokat a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelésében - oktatásában, fejlesztésében, terápiájában érintett köznevelési intézményekkel és szakmai szervezetekkel, szülőkkel, civil szervezetekkel, gazdálkodó szervezetekkel.

Az intézmény kiépített partnerkapcsolatai legyenek erősek, legyünk nyitottak, fogadjunk minden érdeklődő szülőt és szakembert a nevelő - oktató munka színvonalának emelése érdekében.

Tudjunk biztonságos, ingergazdag, vonzó befogadó környezetben, tevékenységközpontú, differenciált, változatos tanulásszervezési és módszertani eljárások alkalmazásával fejleszteni, nevelni.

Súlyos, halmozottan sérült gyermekek esetében a köznevelésben való részvétel biztosítása, sokoldalú, gazdag, motiváló környezeti inger segítségével, a tanulók optimális fejlesztése, nevelése, gondozása.

Találjuk meg a sérült személyiségnek azokat az örömet adó, fejlődési útjait, melyekre ráépülhet a sajátos nevelési igényű tanulóink tehetséggondozása.

Váljon mindannyiunk érdekévé, (szülő, gyógypedagógus, pedagógiai munkát segítő, együttnevelésben résztvevő minden érintett, fenntartó), hogy a sérült gyermek, fiatal szakmát tanulhasson és a lehető legönállóbb, a társadalom egyenrangú tagjaként élhessen.

Kapja meg a szülő azt a lelki és gyakorlati segítséget, amelyre a gyermeke nevelése során szüksége van.

Jusson hozzá a gyógypedagógus, pedagógus és a nevelés - oktatásban részt vevő egyéb szakember, mind ahhoz az innovatív, speciális szakmai ismeretekhez, amelyet használni tud a gyermekek, tanulók fejlesztésében.

Bevezetés

Tanulóinkat az iskolai tanuláshoz szükséges képességek részleges, vagy teljes kiesése, fejletlensége, a lassúbb ütemű haladás, az iskolába hozott ismeretek szűkebb köre jellemzi. Ezért nevelő-oktató munkánkat a fejlesztő, korrekciós jellegű, rehabilitációs, terápiás célú munka jellemzi.

Tanulóink iskolai fejlesztésénél figyelembe vesszük tanulási nehézségeiket, sajátos nevelési szükségleteiket, amelyek kielégítéséhez határozzuk meg a célokat, fejlesztési tartalmakat és eljárásokat. Mindehhez igazítjuk az iskola belső életét, szerkezetét, a kiegészítő szolgáltatásokat.

Az iskoláztatás teljes időszakában biztosítjuk kiegészítő pedagógiai szolgáltatások igénybevételét, a sajátos fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs és terápiás célú gyógypedagógiai ellátás körét.

A tanítás – tanulás folyamatában maximálisan figyelembe vesszük az egyes tanuló különleges gondozási igényét, speciális nevelési szükségletét és ezekhez, az egyedi sajátosságokhoz igazított differenciált tartalmak, módszerek, eszközök alkalmazásával biztosítjuk a személyiség fejlesztését.

Az iskolai nevelést – oktatást teljes időszaka alatt lehetőséget biztosítunk az iskolák közötti átjárhatóságra. Lehetővé tesszük a sikeresen fejlesztett tanuló számára a többségi iskolába történő visszatérést – nyomon-követés és megsegítés mellett. Ugyanakkor toleránsan kezeljük az alsó határon teljesítőket, a képesség és a sérülés szerint határesetnek ítélt tanulókat, azok befogadásánál, fejlesztésénél, integrálásával kapcsolatosan.

Belső differenciálást érvényesítünk. A jobb fejlődési ütemű tanulókat kiegészítő ismeretek nyújtásával segítjük. A lassabban haladók számára egyéni fejlesztő programok, az egyéni fejlődési ütemhez igazított eljárásokkal biztosítunk optimális feltételeket.

A gyógypedagógiai fejlesztés középpontjában az elvárt, a helyes magatartási, viselkedési szokások, a társas kapcsolatok, kötődések kialakítása, a feladat- a szabálytudat erősítése, az énkép, az önértékelés alakítása, az érzelmi egyensúly, a fogékonyság, az aktivitás megteremtése áll. A fogyatékos gyermekeknél sok a nevelés szempontjából kedvezőtlen elem, ezért a szükséglethez igazított gyógypedagógiai megsegítés szükséges, amely figyelembe veszi a testi, lelki állapotokban rejlő nevelést nehezítő tényezőket, és az életkori sajátosságokat.

Az optimális bánásmóddal, a szükséges nevelési többletszolgáltatásokkal az értelmi fogyatékoság miatt kedvezőtlen nevelhetőségű tanulók fejlesztése eredményhez vezet.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozók hovatartozásának tiszteletben tartása, az egymás megismerésével, és az ennek érdekében folytatott közös tevékenységekkel a toleranciára, a másság tiszteletére és értékeinek felfedezésére nevelünk társadalmi beilleszkedésük érdekében.

A sajátos elvek, célok és tartalmak, de a szervezeti keretek is az értelmi fogyatékos tanulók eredményes nevelhetőségét szolgálják.

Mindez olyan környezetet feltételez, ahol lehetőség nyílik a közvetlen érzéki tapasztalatszerzésre, a gyakorlati cselekvésre, a konkrét megfigyelésre.

1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei

Gyógypedagógiai szemlélet

A gyermekek, tanulók valós szükségleteit figyelembe véve történik a nevelés-oktatás, fejlesztés. Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazásával, differenciált foglalkoztatással a képességeik szerinti ellátásban részesítjük tanítványainkat személyiségük sokoldalú, komplex fejlesztése érdekében. Gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie. Az ilyen nevelés hatására alakul ki a fogyatékos gyermek, tanuló alkalmazkodó képességének, akarat erejének, önállóságra törekvésének, együttműködésének olyan foka, hogy a szükséges segítséggel tud önállóan dönteni és cselekedni.

Gyermekközpontú szemlélet

A tanítás – tanulás folyamatában maximálisan figyelembe vesszük az egyes tanuló különleges gondozási igényét, speciális nevelési szükségletét és ennek érvényt szerzünk az egyedi sajátosságokhoz igazított differenciált tartalmak, módszerek, eszközök alkalmazásával.

Az intézmény nyitottságának elve

Az intézmény felhasználja, értelmezi, rendszerezi, korrigálja a tanulók iskolán kívül szerzett, különféle forrásból származó ismereteit, tapasztalatait. Szakmai kapcsolatot tartunk a hasonló feladatokat ellátó gyógypedagógiai intézményekkel annak érdekében, hogy a gyermekek, tanulók normál közösségbe való integrálódását - a szegregált oktatás és elhelyezés mellett - elősegítse. A gyermekek sokoldalú fejlesztésén túl a környezet inkluzív- befogadóvá válását elő kell segítenünk. Intézményünk az integrációs folyamatok erősítése érdekében széles körű szakmai kapcsolatot tart fenn többségi iskolákkal, szakmai szervezetekkel, a nevelési célok sikeres megvalósítása érdekében együttműködik a szülőkkel, gondviselőkkel.

Gyakorlatközpontúság és alkalmazható tudás

A pedagógiai munka során prioritást kap az a szemlélet, hogy a tanulók a tanulási folyamat során minél önállóbban és a lehetőségek szerint a valós környezetben szerezzék meg a mindennapi életben, a közvetlen természeti és társadalmi környezetben megismerhető tudáselemeket. A hasznosítható, folyton változó társadalmi környezet igényeinek megfelelő ismereteket kell a műveltségi területnek közvetítenie, az azzal kapcsolatos tudást kell átadnia. Ehhez szükséges, hogy a műveltségterületek ismeretanyaga bizonyos szintig tantárgyi bontás nélküli oktatás keretében sajátítsák el a tanulók. A műveltségterületek meghatározása a helyi tantervben történik.

A tudás- és a képességfejlesztés helyes arányának megtalálása

Képességet fejleszteni ismeretek nélkül nem lehet, ezért a műveltségterületi fejlesztésben mindkettőnek megfelelő teret kell biztosítani. A képességfejlesztésre kiemelt figyelmet kell fordítani. Arra kell törekedni, hogy a képességfejlesztési módszerek a hozzájuk kapcsolódó tartalmi lehetőségekkel együtt kerüljenek alkalmazásra a kompetencia alapú oktatási gyakorlat kiterjesztése során is. (Országos kompetenciamérések, helyi mérések trendvizsgálata, intézményi és egyéni fejlesztési terv készítése).

Képesség- és személyiségfejlesztés

Az értelmi képességek fejlesztése mellett kiemelt fontosságúként kezeljük a tanulói személyiség egészének fejlődését szolgáló tevékenységterületeket: a szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztését, a társadalmi érzékenység, a nyitott, befogadó és empátiás személyiség kialakítását, a társas aktivitást.

Új típusú tanári attitűd

Olyan tanulási programokat vezetünk be és dolgozunk ki, amelyek nem előadó tanárt igényelnek, hanem a tanulási folyamatot irányító, segítő, támogató és innovatív pedagógust. Ebben meghatározóak a konstruktivista és konnektivista tanulásmódszertanok.

Tevékenységek központú tanítási-tanulási gyakorlat megvalósítása

Olyan tanulási programokat kell alkalmazni, amelyek során - az életkori sajátosságoknak megfelelő szinten - élményszerű helyzetek teremtésével a tanulók tapasztalatokat szereznek, maguk fedezik fel a környezeti elemek közötti kapcsolatokat és összefüggéseket, azokból következtetéseket vonnak le, korábbi tapasztalataikat, ismereteiket és készségeiket alkalmazzák.

Lehetőséget kell teremteni arra, hogy a tanulók megfogalmazzák egyéni és csoportosan kialakított véleményeiket, azokat meg tudják vitatni, érvekkel alátámasztani és meg tudják védeni. Ennek érdekében új tanulásszervezési eljárások, új módszertani ismeretek bevezetése történik meg az intézményben, a beiskolázási terv újragondolása.

Differenciált fejlesztés és esélyegyenlőség

Differenciált tanulásszervezési módszerek lehetővé teszik a tanulók személyi szükségleteinek, tudásának, képességeinek, érdeklődésének és érdekeltségének megfelelő fejlesztést.

Alkalmazni szükséges a heterogén összetételű csoportok együttes kezelésének módszereit. Ugyanakkor törekedni kell arra, hogy a tanulóknál kialakuljon az igény arra, hogy - egyéni képességeik, lehetőségeik figyelembevételével - egész életük során képezzék magukat, bővítsék ismereteiket.

Fokozatosság és folyamatosság

Előnyben részesülnek azok a programok, modulrendszerek, amelyek egymásra épülnek, amelyek a folyamatosságot, a folytonosságot teremtik meg az oktatásban és nevelésben. Előnyben részesítjük azokat, amelyek a tanulók különböző ütemű képességfejlődésével, az

egyres képesség- és kompetenciatérületek éveken át tartó fejlődési folyamatával az intézmény tanulói összetétele alapján számolnak.

Valóságos tanulási környezet

Az ismeretszerzés a hagyományosnál nagyobb mértékben épül a valóságra, annak közvetlen és közvetett megtapasztalására, megfigyelésre és vizsgálatára (fejlesztési innovációs tevékenységek, önálló intézményi innováció).

A tanulás hozzásegíti a tanulókat ahhoz, hogy kedvező kapcsolatuk alakuljon ki a környezettel. A tartalmakat és a megközelítéseket úgy kell megválasztani, hogy a tanulási helyzeteket az iskolán kívüli munkán is megtapasztalják.

A kompetenciafejlesztés fókuszai iskolában:

Személyes kompetencia: önismeret, önfejlődés igénye, önreflexió, szabálykövető képesség, információ kezelésének képessége.

Kognitív kompetencia: logikus gondolkodás, összehasonlítás, megkülönböztetés, észlelés, szókinccs, kreativitás, fantázia, szövegértés, lényegkiemelés.

Szociális kompetencia: empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, utánzás, alkalmazkodó képesség, kommunikáció.

2. A z intézmény általános célja

A gyógypedagógiai ellátás keretében biztosítani a tanulásban akadályozott, az értelmileg akadályozott, halmozottan sérült, az autista tanulók sajátos nevelési igényéből adódó nevelést-oktatást, fejlesztést, a társadalmi elvárásoknak megfelelő viselkedéskultúrájú, kiegyensúlyozott, problémamegoldó, önálló életvezetését sikeresen végző ember nevelése.

Elsődleges célunk, hogy a tanulók az életkoruknak, fejlettségi állapotuknak, szükségleteiknek megfelelő teljes körű gyógypedagógiai ellátást kapjanak a tanórán, a tanórán kívül, az egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozásokon valamint a gyermekvédelem, a kulturális, a szociális hátrányok enyhítése területén – az iskolára vonatkozó törvényi keretek között.

Célunk továbbá, hogy eljuttassuk a tanulót a képességei maximumára. A fejlesztő felkészítés, az oktatás keretében intézményünk kiemelt célként veszi figyelembe a tanulók önálló életvitelre, eredményes szocializációra történő, és a pályaválasztásra, a szakmatanulásra való felkészítését. A célok rendszerében ugyancsak kiemelt fontosságú, hogy minden tanulót – az állapotához igazított – gyógypedagógiai megsegítéssel eljuttatni a középfokú nevelés – oktatás szakaszának eredményes befejezéséhez.

2.1 Nevelési - oktatási és képzési célok alapfokú oktatás alsó tagozatán az enyhén értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában

- Az óvodás létből az iskolai életformára történő zökkenőmentes átvezetés.

- A játék megszerettetése, a szabályjátékok, didaktikai játékok örömeinek megélése, a kortárs csoport felfedezése.
- Az iskolai élet, a társas kapcsolatok szokásrendjének pontos elsajátítása.
- A feladat - és szabálytudat kialakítása.
- Az alapvető kultúrtechnikák megalapozása, a kommunikáció fejlesztése.
- Az érdeklődés, az aktivitás, a tevékenység iránti igény felkeltése.
- Eredményes, sikeres ismeretsajátítás fogyatékoságához, képességeihez mérten.
- Részvétel az iskola közösségeinek életében, kötődések kialakítása társakhoz, felnőttekhez.
- Az alapvető kultúrtechnikák alapozása, a kommunikáció fejlesztése.
- Eredményes, sikeres ismeretsajátítás fogyatékoságához, képességeihez mérten.
- A feladat - és szabálytudat és erősítése.
- Gazdag élményanyag biztosítása az ismeretszerzéshez, a képességfejlesztéshez.
- Az érdeklődés, az aktivitás, a tevékenység iránti igény felkeltése és folyamatos ébrentartása.
- Részvétel az iskola közösségeinek életében, kötődés társakhoz, felnőttekhez, büszkeség az iskolai hovatartozásban.
- A közösségi tudat erősítése, az érzelmi élet gazdagítása. Társas kapcsolatok erősítése.
- A szokások, a hagyományok elfogadása, más értékek tisztelete.
- A szűkebb és tágabb környezetben való eligazodás képességének fejlesztése.

2.2 Nevelési - oktatási és képzési célok az alapfokú oktatás felső tagozatán az enyhén értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában

- Az alapvető kultúrtechnikák megalapozása, a kommunikáció fejlesztése.
- Az önismeret erősítése, reális kép kialakítása önmagáról, lehetőségeiről és korlátairól.
- Törekvés a pozitív tulajdonságok felfedezésére, tudatosításukra, a megerősítésre és fejlesztésre önmaga és a csoporttársak felé is.
- A személyiség értelmi, érzelmi, akarati oldalának erősítése.
- A közösségi tudat erősítése, az érzelmi élet gazdagítása. Társas kapcsolatok erősítése az iskolán kívül is.
- A szokások, a hagyományok elfogadása, más értékek tisztelete, az erkölcsös viselkedés és a rend cselekedetekben történő megmutatkozása.
- Részvétel az iskola közösségeinek életében, kötődés társakhoz, felnőttekhez, büszkeség az iskolai hovatartozásban.
- A szűkebb és tágabb környezetben való eligazodás képességének fejlesztése.
- Oldott, humánus légkör megteremtése az intézményben, ahol az értelem és érzelem szabadon kibontakozik, és az emberi kapcsolatok szabadon kiteljesednek.
- A konkrét tapasztalatok és élmények nyújtásával, feldolgozásával, értelmezésével a szociabilitás, a testi, lelki harmónia fejlesztése.
- Képesé tenni a tanulókat következtetések levonására, véleménynyilvánításra, ítéletalkotásra, alapvető törvényszerűségek felismerésére, saját önálló életvitelükhöz szükséges tanulságok levonására.
- A kulturális, szociális háttérből adódó hátrányok csökkentése, felzárkóztatás.
- Egészségmegőrző, környezetvédő attitűd kialakítása.

- Az általános műveltség elemeinek gazdagítása, ismeretek szélesítése, strukturálódása, megerősítése.
- Az önálló tanulás elsajátítása, a megismerés módszereinek, műveleteinek gyakorlott alkalmazása.
- A jól működő képességek fokozott fejlesztése, a sérült képességek korrigálása, kompenzálása.
- Eredményes, sikeres ismeretelsajátítás fogyatékosághoz, képességeihez mérten.
- Továbbfejleszhető, továbbépíthető tudás - az egyéni adottságokhoz, a sérüléshez viszonyítottan -, törekvés a továbbtanulásra, a szakmaszerzésre, reális tervek és elképzelések talaján.
- Modern informatikai eszközök és információhordozók használatának elsajátítása, alkalmazása.
- Az önismeret erősítése, reális kép kialakítása önmagáról, lehetőségeiről és korlátairól.
- A személyiség érzelmi, akarati oldalának stabilizálása. A konkrét tapasztalatok és élmények nyújtásával, feldolgozásával, értelmezésével a szociabilitás, a testi, lelki harmónia fejlesztése.
- A kulturális, szociális hátrány folyamatos leküzdése, visszavezetés a nem fogyatékos fiatalok korcsoportjaiba, a befogadás, az elfogadás erősítése a szülőkkel, a családdal közösen. A nagy egyéni különbségek, a másság elfogadása.
- A gyökerek elfogadása, az értékek felismerése, óvása.
- Reális önismeret, önelfogadás, biztos tájékozódás a környezetben, az élő és épített környezetünk értékeinek felismerése, környezetvédő, - óvó cselekedet, viselkedés és megnyilvánulás különféle helyzetekben - a felnőtt jelenléte nélkül is.
- Önmaga, a társak másságának pontos ismerete, megértése, türelem a mások hátrányos helyzetével való visszaélések elkerülése.
- Ismeretnyújtás a továbbtanulási lehetőségekről, a pályaválasztásról.
- Részvétel az iskola közösségeinek életében, kötődés társakhoz, felnőttekhez, büszkeség az iskolai hovatartozásban.
- Az önképviselés, a megnyilatkozás, a véleménynyilvánítás elsajátítása.
- Kulturált érintkezési formák birtoklása, azonosulás a szerepeivel, írott és íratlan szabályok betartása, társas kapcsolatok fenntartása, illemszabályok elsajátítása, önuralom konfliktuskezelő technikák birtoklása.
- A szokások, a hagyományok elfogadása, más értékek tisztelete, az erkölcsös viselkedés és a rend cselekedetekben történő megmutatkozása.
- Az önálló életvitel, a társadalmi beilleszkedés módjainak, lehetőségeinek megismerése, gyakorlása.
- Egészségmegőrző, környezetvédő attitűd kialakítása.
- A cselekvőképesség, a tartós munkavégzés, az erőfeszítés és kitartás kedvező feltételeinek megteremtése.
- Az önellátás egyszerűbb, majd bonyolultabbá váló technikáinak begyakoroltatása.
- Erőfeszítések, a kitaró munka vállalása nehezebb helyzetekben, a monotonia tűrés. A helyes munkaszokások begyakoroltatása.
- Oldott, humánus légkör megteremtése az intézményben, ahol az értelem és érzelem szabadon kibontakozik, és az emberi kapcsolatok szabadon kiteljesednek.

2.3 Nevelési - oktatási és képzési célok alapfokú oktatás alsó tagozatán a közép-súlyos értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában

A pszichés funkciók fejlesztése, képesség- és szokásrendszerek kialakítása a játékos fejlesztési formák dominanciájával. A valóság megismeréséhez szükséges ismeretek és technikák elsajátítása, kiemelve a napi tevékenységekbe ágyazott ismeretközvetítést, készségfejlesztést. A fejlesztő munka feladata a jel- és szimbólumértés képességének kialakítása.

- Passzív és aktív szókinccének birtokában jusson el a kapcsolatteremtés elemi szintjére.
- Legyen képes elemi viselkedési és magatartási normák követésére, szociáliskapcsolataiban legyen együttműködő.
- Segítséggel tájékozódjon az intézet területén, a közvetlen környezetében található tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használja.
- Ismerje fel az évszakok változásait, az idő múlását napszakok viszonylatában eseményhez kötötten érzékelje.
- Végezzen alapvető csoportosításokat.
- Legyen képes egyszerű cselekvéseket utánozni.
- Használja a tájékszereket megfelelően és növekvő időtartamban.
- Tartsa be az egyszerű játékszabályokat.
- Segítséggel tudjon alapvető térbeli helyzetekben tájékozódni.
- Vizuális és verbális emlékképeit segítséggel tudja közölni, alkalmazni.
- Legyen képes a környezetéből érkező utasítások megértésére, az adekvát cselekvésre.
- Ismerje és szükséglete szerint használja a nonverbális jeleket.
- Ismerje az alapvető illemszabályokat.
- Egyéni képességektől függően alakuljon ki az olvasás-írás elemeinek elsajátítási képessége.
- Vegye észre az évszakok, napszakok, az időjárás változásait, ezt öltözködésében igyekezzen követni.
- Elemi szinten tájékozódjon a közvetlen környezetében lévő szolgáltató intézményekről.
- Tudja legfontosabb személyi és közvetlen családtagjainak legfontosabb adatait.
- Ismerje a családi és nemzeti ünnepek jelentőségét, az eseményeken tartsa be a kulturált viselkedés legfontosabb szabályait.
- Az intézményen belül alakuljon ki az önálló tájékozódási és közlekedési képessége.
- Tudjon egyszerű sík és térbeli formákat felismerni, egyeztetni, megnevezni.
- Fejlettségének megfelelő munkatevékenységben legyen kitartó, tudja saját és társai munkáját értékelni, megbecsülni.
- A tanult ábrázolási technikák felhasználásával törekedjen saját élményeit megörökíteni.
- Egyszerű ritmushangszereket tudjon megszólaltatni.
- Legyen képes mozgásos feladatokat önállóan végrehajtani.
- A játék során, valamint a mozgásos feladatok végrehajtásakor igyekezzen megfelelő társas kapcsolatot kialakítani.

2.4 Nevelési - oktatási és képzési célok alapfokú oktatás felső tagozatán a középúlyos értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában

Előtérbe kerül az ismeretek bővítése, alapvető kultúrtechnikai ismeretek differenciált alkalmazása, a munkaképességek kialakítása és a normakövetés egyszerű szociális kapcsolatokban. Gyakorlati jellegű tevékenységek, életvezetést segítő technikák alkalmazása és megerősítése képezi a fejlesztés központi feladatát.

- Értse meg az egyszerű köznapi beszédet; a tömegkommunikációs eszközök áttalálközvetített információkat segítségével értelmezze.
- Fejlettségétől függően sajátítsa el az olvasás-írás elemi szintű technikáját, azt tudja használni praktikus szituációban, saját életközegében való tájékozódásban, környezete megismerésében.
- Szűkebb környezetében biztonsággal, tágabb környezetében segítséggel tudjon tájékozódni.
- Vegyen részt egyszerű környezetvédelmi tevékenységekben, értse ennek fontosságát.
- Legyen képes a tanult egészségvédő-óvó szokások alkalmazására.
- A begyakorolt közösségi szokásokat, érintkezési formákat alkalmazza a helyzetnek megfelelően.
- Legyen képes – segítséggel – eszközökkel, tárgyakkal egyszerű műveleteket végezni. Szerezzen további tapasztalatokat a környezet tárgyainak tulajdonságaira vonatkozóan, végezzen összehasonlítást, becslést és egyszerű mérést.
- Ismerje meg a tisztálkodás helyes sorrendjét, és egyre önállóbban alkalmazza azokat. Ügyeljen testének higiénájára.
- Kapcsolódjon be a termelő jellegű munkába; felnőtt irányításával hosszabb ideig folyamatosan dolgozzon.
- Felnőtt irányításával tudjon harmonikus munkakapcsolatot kialakítani társaival, a környezetében lévő emberekkel.
- Találjon örömet az alkotásban, becsülje meg embertársai alkotásait.
- Kapcsolódjon be közös zenei tevékenységekbe.
- Legyen belső igénye a mozgásra, testedzésre, sportolásra, alakuljon ki helyes beállítódása az egészséges életmód formálásához.

2.5 Nevelési - oktatási és képzési célok a szakiskolai évfolyamokon

- Korszerű szakmai műveltség, valamint általános és speciális szaktudás nyújtása a választott szakma műveléséhez, a szakmai munkatevékenység ellátásához.
- A munkahelyeken hasznosítható szakmai tudás megalapozása, amelynek birtokában a tanulók képesek szakterületükön a technikai, technológiai fejlődésből adódó állandóan változó és egyre növekvő szakmai követelményeknek megfelelni.
- Szakmaszeretetre, hivatástudatra, fegyelmezett, pontos munkavégzésre nevelés, mely biztosítja a felelősségtudatra épülő önálló munkavégzést.
- A tanulók esztétikai érzékének, az önművelés iránti igényének fejlesztése.
- A tanulók felkészítése a munkahelyi, szakmai érdekvédelmi szervezetek munkájában való közreműködésre.

- A szakmai tevékenységekkel és a környezetvédelemmel kapcsolatban tudatos, felelősségtelje magatartásra nevelés, a minőségi munkavégzés iránti igény kialakítása.

A feladatok teljesítésének konkrét formái a helyi tantervben, a tantárgyak tanterveiben és értékelése egységeiben jelennek meg, évfolyamra lebontott formában.

2.6 Nevelési - oktatási és képzési célok a készségfejlesztő iskolai évfolyamokon

- A normalizációs elv alapján fiataljaink integrációja – képességek, adottságok, lehetőségek szerint – az épek társadalmába.
- Olyan egyszerű szakmai tevékenységek alapjainak elsajátíttatása, ami a rehabilitációs és védett munkahelyek legtöbbjében megtalálható.
- Az egyszerű betanulást, igénylő munkafolyamatokat huzamosabb ideig, kitartóan végezzék.
- Pozitív szokásrend megerősítése ismeretszerzésben, magatartásban, viselkedéskultúrában, önellátásban.
- Folyamatos munkavégzéshez, egyszerű munkaműveletek teljesítéséhez szükséges ismeretek, jártasságok, képességek, magatartásformák kialakítása, tekintettel a fiatalok adottságaira, fejlettségi szintjére.
- A sérült funkciók olyan mértékű fejlesztése, amelyek megalapozzák fiataljaink társadalmi beilleszkedését, a tájékozódás igényét szűkebb és tágabb környezetben.
- A meglévő ismeretek szinten tartását biztosító közismereti tananyag gyakoroltatása, különböző élethelyzeteknek megfelelő bővítése.
- Az önálló ismeretszerzésre való törekvés képességének kialakítása, önismeret fejlesztése.
- Igény megalapozása az egészséges életre, az otthon, a környezet szépítésére, védelmére.
- Reális elképzelések, vágyak kialakítása jövőjüket illetően; ismerjék meg a fiatal és a majdani felnőtt élet jogait, kötelességeit.
- Legyenek fogékonyak anyanyelvünk, nemzeti hagyományaink, kultúránk, más népek szokásai iránt.
- A fiatalokat képességeik függvényében felkészíteni a felnőtt életre.

2.7 Nevelési - oktatási és képzési célok a fejlesztő nevelés-oktatás keretében

A rehabilitációs pedagógiai program iskolai körülmények között olyan fejlesztést nyújt, mely törekszik képessé tenni a tanulókat szűkebb és tágabb környezetük egyre bővülő megismerésére, saját életük mindennapi élményeinek megélésére, és az ezekben való egyre tevékenyebb részvételre, továbbá egyszerű társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására, aminek eredményeképpen jobb minőségű életet élhetnek.

2.7 Nevelési - oktatási és képzési célok az utazó gyógypedagógusi hálózat tevékenységében

Az utazó gyógypedagógusi hálózat célja

A 2011. évi CXC. törvény – a nemzeti köznevelésről 20.§ (9) meghatározott célokön túl az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények alapvető célja, hogy alakuljon ki olyan szolgáltatási tudás, felkészültség, amely biztosítja a minőségi oktatáshoz való hozzáférést, a sikeres együttnevelés feltételeinek megteremtését, a társadalmi integráció segítségét, illetve a munkaerő-piaci esélyek javítását. A fogyatékosági típusok előfordulásának arányában javuljon a területi lefedettség és bővüljön az ellátórendszer, amely képes segíteni az együttnevelést támogató szolgáltatások beépülését a pedagógiai gyakorlatba, és lehetővé tenni a sajátos nevelési igényű gyerekek, tanulók számára, hogy lehetőség szerint intézményükben, (óvodájukban, iskolájukban) vagy lakóhelyükhöz közel kapják meg a különleges gondozási igényüket kielégítő szolgáltatásokat.

3. A nevelő-oktató munka feladatai

Intézményünknek a célokból, az alapelvekből következően konkrét feladatai vannak, amelyeknek a nevelő-oktató munkánk minden területén érvényesülni kell.

3. Nevelési-oktatási szakaszok és kiemelt pedagógiai feladatok

3.1. Az alapfokú képzés első szakaszának (alsó tagozat: 1–4. évfolyam) feladatai

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek számára az óvoda–iskola átmenet megkönnyítésének lehetséges útja például az egyéni előrehaladású nevelés és oktatás vagy az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb idő megjelölésének lehetősége.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az 1–4. évfolyamon a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéketi tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosítani a pedagógiai folyamatot. Az iskolába lépéskor a tanulók átlagosan 5-10 percet képesek koncentrálni, ezért a tanóra felépítésénél erre figyelemmel kell lenni. Várhatóan a 4. évfolyam végére sem tudnak egy teljes tanórát koncentráltan végigdolgozni. A tanulók iskolakészültsége eltérő, ezért a tanulási feladatok jellege, összetettsége és a megvalósításhoz szükséges idő különbözik. Az alsó tagozat 1. évfolyamán javasolt – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. Érdemes élni az előkészítő szakasz meghosszabbításával is. A nagyobb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási

folyamatban, állandó aktivitásban, egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíti a tanulókat. A nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

3.2. Az alapfokú képzés második szakaszának (felső tagozat: 5–8. évfolyam) feladatai

Kiemelt feladat az alsó tagozat módszertanának további alkalmazása, hogy lehetővé váljon az alkalmazható tudás megszerzése. Fontos, hogy a tanulás iránti motiváció az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében – megfelelő tanulási környezetben – hosszabb ideig megmarad, mint a többségi tanulóknál, így erre még felső tagozatban is lehet építeni. A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik továbbá az önálló tanulási tevékenység. A tanulás-tanítás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is. Ezek a gondolkodásbeli szintkülönbségek egyéni fejlettségtől függően az értékelési területek és szintek (kognitív, affektív, pszichomotoros) megválasztását is befolyásolhatják.

3.3. A harmadik nevelési-oktatási szakasz (9–12. évfolyam) feladatai

A cél elsősorban az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, a pályaorientáció, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása, a szociális képességek fejlesztése. A tanulók eltérő képességprofilja, iskolai életének különbözősége, egyéni fejleszthetőségi prognózisa esetén is kiemelt cél, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket és készségeket, amelyek az önálló életvitelhez, a munkaerőpiacra történő belépéshez, helytálláshoz és az egész életen át tartó tanulás megalapozásához elengedhetetlenül szükségesek. A nyelvi kommunikáció fejlesztése hangsúlyos feladat, de nem várható el minden enyhe értelmi fogyatékos tanulótól az elvont fogalmi hálókat érintő értelmezési és alkalmazási képességek kialakulása.

3.1 A nevelő-oktató munka feladatai az alapfokú oktatásban az enyhén értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában

- Biztosítani azokat a személyi, tárgyi, környezeti feltételeket, amelyek a sajátos nevelési igényű tanulóink iskolai neveléséhez-oktatásához szükségesek.
- Olyan tanulásszervezési formákat, programokat kell terveznünk, amelyek megfelelőek a differenciáló, egyéniesített tanuláshoz.
- Olyan konstruktív pedagógián alapuló tanulási, tanítási módszerek konstruktív tanulási módok, módszerek megvalósítása, amelyek lehetővé teszik, hogy az infokommunikációs technológia mint eszköz és taneszköz kerüljön alkalmazásra.
- Élet közeli tanulási környezet kialakítása, amelyben az informális tanulás meghatározó lehet, ennek intézményi célrendszere, eszközei. A követelmények teljesítéséhez adott esetben két évet biztosítani azon tanulóknak számára, akiknél az évfolyamra meghatározott követelmények teljesítése akadályozott.
- Hangsúlyt kell helyezni a szemléltető, gyakorlatias tanításra, a tantárgyakhoz kötődő készség-és képességfejlesztésre.

- Kiemelt figyelmet kell fordítani az alapozást szolgáló – 1-4. évfolyamot felölelő pedagógiai egységre. Ekkor történik a tanuláshoz szükséges pszichés funkciók fejlesztése, valamint a tanulási szokások alapozása, gyakorlása. Hangsúlyt fordítunk az iskolán kívüli foglalkozásokon olyan lehetőségek megteremtésére, ahol a tanulók gyakorolhatják az ön- és a környezetellátáshoz, a társadalmi együttéléshez, az önálló és eredményes életvezetéshez nélkülözhetetlen tevékenységeket.
- Az egyéni különbségek, a másság elfogadása a kortárs csoportokban, nagyobb közösségben.
- A kulturális, szociális hátrányok folyamatos kompenzálása, a befogadás, az elfogadás erősítése a szülőkkel, a családdal közösen.
- A tanulókat az iskolázás teljes tartama alatt rehabilitációs és fejlesztési ellátásban részesíteni.
- Olyan tanulási környezetet, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítani, amelyben a valóságról sokoldalú, konkrét tapasztalatokat szerezhetsz és a közvetlen vizsgálódásokból kiindulva juthatsz el a tanuló az ismeretek képi, majd absztrakciós szintjéhez.
- Sokoldalú szemléltetéssel, cselekvéssel biztosítani az egyes tantárgyakhoz kötődő készség- és képességfejlesztést, a tevékenységek bővülő körét.
- A szülők és az iskola között olyan kapcsolat megteremtése, ahol a nevelési feladatok megvalósításában partnerként vesz részt a szülő.
- A tanuló szükségletének és a szülők igényének megfelelően teljes ellátás biztosítása – ügyelet, oktatás, étkeztetés, fejlesztő felkészítés, napközi, tanulószobai ellátást, szakkörök, tehetséggondozás.
- A tanítás-tanulás folyamatában- a mindennapi élethez, a gyakorlathoz kapcsolódva megértetni, elsajátíttatni az egészség megőrzésének fontosságát, a környezetünk védelmével összefüggő teendőinket.
- Feladatunk a diákokat bevonni, megtanítani az iskolai életük szervezésére, szervezeteik működtetésére, jogaik gyakorlására, kötelezettségeik felfogására, értelmezésére.
- A tanulók és szülők folyamatos tájékoztatása iskolai tevékenységük fejlődéséről, elért eredményeikről, lehetőségeikről.
- A törvények és szabályozók szellemében a gyermekvédelmi tevékenység megszervezése, működtetése, a szociális hátrányból eredő különbségek csökkentése.

3.2 Nevelési-oktatási feladatok a szakiskolai évfolyamokon

- Az előzetes tudások megerősítése és tovább építése, alkalmazása, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása.
- A pedagógus feladata biztosítani az enyhén értelmi fogyatékos, alacsony iskolai tanulmányaikat befejezett tanulók általános tudásának elmélyítését, illetve szinten tartását.
- A tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó gyengébb vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzálása.
- A szakmatanuláshoz, munkába álláshoz szükséges motiváció megteremtése.

- A pedagógus feladata a szociális kompetenciák fejlesztése, a személyes jártasságnak, a problémákkal való megbirkózás képességének erősítését célzó tanulási környezetet, a tevékenységközpontú tanulásszervezés.
- A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani a nevelés-oktatás folyamatában.

3.3 Nevelési-oktatási feladatok az alapfokú oktatásban a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában

Alsó tagozat

- A pszichés funkciók fejlesztése, képesség- és szokásrendszerek kialakítása a játékos fejlesztési formák dominanciájával.
- Passzív és aktív szókincsének birtokában jusson el a kapcsolatteremtés elemi szintjére.
- Legyen képes elemi viselkedési és magatartási normák követésére, szociális kapcsolataiban legyen együttműködő.
- Segítséggel tájékozódjon az intézet területén, a közvetlen környezetében található tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használja.
- Ismerje fel az évszakok változásait, az idő múlását napszakok viszonylatában eseményhez kötöten érzékelje.
- Végezzen alapvető csoportosításokat.
- Legyen képes egyszerű cselekvéseket utánozni.
- Használja a tájékszereket megfelelően és növekvő időtartamban.
- Tartsa be az egyszerű játékszabályokat.
- Segítséggel tudjon alapvető térbeli helyzetekben tájékozódni.
- Vizuális és verbális emlékképeit segítségével tudja közölni, alkalmazni.
- A valóság megismeréséhez szükséges ismeretek és technikák elsajátítása, kiemelve a napi tevékenységekbe ágyazott ismeretközvetítést, készségfejlesztést. A fejlesztő munka feladata a jel- és szimbólumértés képességének kialakítása.
- Legyen képes a környezetéből érkező utasítások megértésére, az adekvát cselekvésre.
- Ismerje, és szükséglete szerint használja a nonverbális jeleket.
- Ismerje az alapvető illemszabályokat.
- Egyéni képességektől függően alakuljon ki az olvasás-írás elemeinek elsajátítási képessége.
- Vegye észre az évszakok, napszakok, az időjárás változásait, ezt öltözködésében igyekezzen követni.
- Elemi szinten tájékozódjon a közvetlen környezetében lévő szolgáltató intézményekről.
- Tudja legfontosabb személyi és közvetlen családtagjainak legfontosabb adatait.
- Ismerje a családi és nemzeti ünnepek jelentőségét, az eseményeken tartsa be a kulturált viselkedés legfontosabb szabályait.
- Az intézményen belül alakuljon ki az önálló tájékozódási és közlekedési képessége.
- Tudjon egyszerű sík és térbeli formákat felismerni, egyeztetni, megnevezni.

- Fejlettségének megfelelő munkatevékenységben legyen kitartó, tudja saját és társai munkáját értékelni, megbecsülni.
- A tanult ábrázolási technikák felhasználásával törekedjen saját élményeit megörökíteni.
- Egyszerű ritmushangszereket tudjon megszólaltatni.
- Legyen képes mozgásos feladatokat önállóan végrehajtani.
- A játék során, valamint a mozgásos feladatok végrehajtásakor igyekezzen megfelelő társas kapcsolatot kialakítani.

Felső tagozat

- Értse meg az egyszerű köznapi beszédet; a tömegkommunikációs eszközök által közvetített információkat segítségével értelmezze.
- Fejlettségétől függően sajátítsa el az olvasás-írás elemi szintű technikáját, azt tudja használni praktikus szituációban, saját életközegében való tájékozódásban, környezete megismerésében.
- Szűkebb környezetében biztonsággal, tágabb környezetében segítséggel tudjon tájékozódni.
- Vegyen részt egyszerű környezetvédelmi tevékenységekben, értse ennek fontosságát.
- Legyen képes a tanult egészségvédő-óvó szokások alkalmazására.
- A begyakorolt közösségi szokásokat, érintkezési formákat alkalmazza a helyzetnek megfelelően.
- Legyen képes – segítséggel – eszközökkel, tárgyakkal egyszerű műveleteket végezni. Szerezzen további tapasztalatokat a környezet tárgyainak tulajdonságaira vonatkozóan, végezzen összehasonlítást, becslést és egyszerű mérést.
- Ismerje meg a tisztálkodás helyes sorrendjét, és egyre önállóbban alkalmazza azokat.
- Ügyeljen testének higiéniájára.
- Kapcsolódjon be a termelő jellegű munkába; felnőtt irányításával hosszabb ideig folyamatosan dolgozzon.
- Felnőtt irányításával tudjon harmonikus munkakapcsolatot kialakítani társaival, a környezetében lévő emberekkel.
- Találjon örömet az alkotásban, becsülje meg embertársai alkotásait.
- Kapcsolódjon be közös zenei tevékenységekbe.
- Legyen belső igénye a mozgásra, testedzésre, sportolásra, alakuljon ki helyes beállítódása az egészséges életmód formálásához.

3.4 Nevelési-oktatási feladatok a készségfejlesztő iskolai évfolyamokon

Folyamatos munkavégzéshez, egyszerű munkaműveletek teljesítéséhez szükséges ismeretek, jártasságok, képességek, magatartásformák kialakítása, tekintettel a fiatalok adottságaira, fejlettségi szintjére.

- A sérült funkciók olyan mértékű fejlesztése, amelyek megalapozzák fiataljaink társadalmi beilleszkedését, a tájékozódás igényét szűkebb és tágabb környezetben.

- A meglévő ismeretek szinten tartását biztosító közismereti tananyag gyakoroltatása, különböző élethelyzeteknek megfelelő bővítése.
- Az önálló ismeretszerzésre való törekvés képességének kialakítása, önismeret fejlesztése.
- Igény megalapozása az egészséges életre, az otthon, a környezet szépítésére, védelmére.
- Reális elképzelések, vágyak kialakítása jövőjüket illetően; ismerjék meg a fiatal és a majdani felnőtt élet jogait, kötelességeit.
- Legyenek fogékonyak anyanyelvünk, nemzeti hagyományaink, kultúránk, más népek szokásai iránt.
- A fiatalokat képességeik függvényében felkészíteni a felnőtt életre.

3.4 Nevelési-oktatási feladatok fejlesztő nevelés-oktatás keretében

- A családban már kialakított szokások, jelzések, megszerzett képességek, készségek, elsajátított tudásanyag feltérképezése és az iskolai életbe való lehetőség szerinti beépítése és fejlesztése.
- A súlyosan-halmazottan fogyatékos mozgáskorlátozott tanulók épen maradt funkcióira alapozva a sérült funkciók fejlesztése egyéni lehetőségeik szerint a kidolgozott fejlesztési program, egyéni fejlesztési tervek alapján.
- Elemi szintű ismeretek elsajátíttatása szűkebb és tágabb környezetük jelenségeiről
- A kommunikáció egyénenként változó lehetőségeinek feltérképezése, a tanulók állandó ösztönzése a számukra lehetséges önkifejezési módok tudatos alkalmazására, gyakorlására.
- A tanulók mozgásállapotának lehetőség szerinti javítása, a meglévő funkciók állandó fejlesztése, az önállóan kivitelezhető mozgások adta lehetőségek folyamatos kihasználása.
- A szociális készségek, társas kapcsolatok, elemi magatartási formák megismertetése.
- A szabadidős és játéktevékenységben való aktív részvétel elősegítése.
- Szoros kapcsolattartás a szülőkkel a tanulók eredményes fejlesztése, a szülő-gyerek kapcsolat segítése érdekében.

3.5 Nevelési-oktatási feladatok az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulókezelésében

- Az autizmus-specifikus nevelés-oktatás alapja a tanuló egyéni szükségleteinek megértése, figyelembe vétele.
- Az autizmus spektrumán komprehenzív, fejlődési-viselkedéses-oktatási és kognitív-viselkedéses megközelítést alkalmazó módszertanok egyénre szabott alkalmazása szükséges. A minden fejlődési területre kiterjedő komprehenzív megközelítés ötvözi a fejlődési és viselkedéses megközelítést. A fejlődési megközelítés a gyermek által már elért, vagy kialakulóban lévő, elérhető fejlődési szint egyéni felmérését követően a következő fejlődési szintet célozza, míg a viselkedéses megközelítés a korszerű tanulásméletemen alapszik. A viselkedéses megközelítés alapja a viselkedés funkcionális analízise, mely a viselkedést pontosan leírja, részletesen elemzi, és feltárja annak okait, mozgatórugóit. E

mellett a viselkedéses megközelítés viselkedéses tanítási technikák, eljárások alkalmazását is jelenti. Néhány példa a viselkedéses tanítási technikákra: láncolás, formázás, a viselkedések megerősítése, modellezés. A kognitív-viselkedéses megközelítésen alapuló módszerek adaptív gondolkodási és viselkedési stratégiákat tanítanak.

- A szokatlan viselkedések, tünetek enyhülhetnek vagy felerősödhetnek, a tanulási teljesítmények javulhatnak vagy romolhatnak attól függően, hogy az oktatási környezet egyénre szabott adaptálása milyen minőségben valósul meg.
- A tanuló sérülésspecifikus támogatása a rehabilitációs-rehabilitációs órákon és az iskolai élet minden színterén, valamennyi tanórai és tanórán kívüli helyzetben megvalósul, mivel a szociális interakciók, a kommunikáció értését és használatát kívánó helyzetek átszövik az iskolai életet.
- Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulót fogadó köznevelési intézmény valamennyi közösségét (munkatársak, szülői közösség, kortárs közösség) informálni kell az autizmussal kapcsolatos alaptényekről és a támogatás alapvető stratégiáiról.
- Az iskolai élet minden területére ki kell terjeszteni a támogatás alapvető stratégiáit, módszereit (pl. egyénre szabott motivációs rendszer, strukturált környezet, vizuális környezeti támpontok, zavaró környezeti ingerekkel szembeni védelem, a beszédet kiegészítő vagy helyettesítő augmentatív-alternatív kommunikációs eszközök, pl. írott, képes vagy tárgyi szimbólumok).
- Az egyéni fejlesztési terv megvalósítása érdekében a tanuló nevelésében-oktatásában részt vevő valamennyi szakembernek tájékozottnak kell lennie annak tartalmáról. Az egyéni fejlesztési terv megvalósulását az autizmus spektrum pedagógiája szakirányt végzett gyógypedagógus koordinálja a tanuló és a szülők folyamatos bevonásával.
- A családdal való folyamatos együttműködés a sikeresség egyik alapfeltétele. Célja a család terheinek csökkentése, a kölcsönös információnyújtás, a módszerek otthoni és intézményi alkalmazása közötti folyamatosság biztosítása, a tanultak általánosításának elősegítése.
- Törekedni kell arra, hogy a tanuló pozitív tapasztalatokat szerezzen a közösségben való részvételtől. Ennek érdekében alapelv a tanuló teljesítményének, erőfeszítésének értékelése, a rendszeres pozitív visszajelzések biztosítása.
- A nem vagy alig beszélő tanulók esetében biztosítani kell az egyénre szabott augmentatív-alternatív kommunikációs rendszer használatát. Az AAK alternatív kifejezés arra utal, hogy a hangzó beszéddel nem kommunikáló és/vagy kommunikációjában súlyosan akadályozott személy számára a hagyományos kifejezési módok (beszéd, írás) helyett más megoldásokat kell keresni, ami az egyszerű reflexektől a nyelvi szintű alkalmazásig terjedhet. Az augmentatív kommunikáció az érthető beszéd hiánya következtében súlyosan károsodott kommunikációs funkció átmeneti vagy tartós pótlására szolgáló kommunikációs rendszerek csoportja. Lényege, hogy a beszéd helyett a sajátos nevelési igényű tanuló nonverbális úton fejezi ki magát, felhasználva mindazt a lehetőséget, amelyet a hangjelzések, gesztusok, manuális rendszerek és/vagy a betűket, rajzokat, jelképeket, fotókat, tárgyakat stb. tartalmazó kommunikációs eszközök, valamint hangadó gépek (kommunikátorok)

biztosítanak. Minden augmentatív kommunikációs rendszer több, egyénre szabott, térben és időben eltérő használhatóságú kommunikációs eszközből áll, amelyek tartalmazzák a kommunikációs hatékonyságot növelő valamennyi üzenethordozót, segédeszközt, stratégiát és technikát. Az augmentatív kommunikáció hatékony használata megteremti a társadalmi integráció, az önkifejezés, az intellektuális, érzelmi és szociális fejlődés lehetőségeit.

- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori életminőség, a szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális-kommunikációs nehézségek, a viselkedésszervezés és a gondolkodás sérülésének speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanultak egész életen át történő megfelelő alkalmazhatósága, különös tekintettel a következő területekre: önkiszolgálás és önellátás, spontán kommunikáció, tanulás, munkavégzés, szabadidő, társas kapcsolatok, közösségi élet, felnőttkorban funkcionális tantárgyi készségek (pl. pénzhasználat valódi élethelyzetben, menetrend elolvasása és értelmezése, az írás kommunikációs célú használata).
- A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében az információkat szűrni kell, mert a tipikusan fejlődő gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autizmus spektrumzavarral küzdő gyermek számára nehéz tananyagot jelent.
- A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelés a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében. A fogyatékos készségek kompenzálása különös jelentőségű a tanulási, szociális és munkahelyzetekbe való beilleszkedés és viselkedés elsajátításához.
- Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása szükséges.
- A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt – a továbblépés előtt – külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos problémamegoldási módszerek tanítása.
- A fejlesztési célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell az egyéni fejlesztési tervekbe illeszteni.
- A tanulók fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén). A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illeszteni ebbe a hierarchiába. Pl. a veszélyeztető viselkedések kezelése más, elfogadható viselkedések kialakításával a célok hierarchikus rendjében így alakul:

- az ön- (esetleg köz-)veszélyes viselkedések kezelése,
- a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,
- a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,
- az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

3.6 Nevelési-oktatási feladatok az utazó gyógypedagógusi hálózat keretében

Az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények alapvető feladata, hogy az utazó gyógypedagógusi hálózat szakembereinek segítségével támogassa a befogadó iskolák módszertani megújulását. A sajátos nevelési igényű tanulók rehabilitációs-rehabilitációs ellátásában hangsúlyos legyen a készség-és képességfejlesztés, az individuális fejlesztés, a tanuló állapotához igazodó sérülés specifikus fejlesztés, hogy lehetővé váljon a gyerek, tanuló optimális szocializációja.

Az ellátás feladatait valamennyi intézménytípusra a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve tartalmazza.

Ezzel összhangban az alapfeladatokon és célokon túl kiemelten fontos feladatnak tekintjük, hogy

- az utazó gyógypedagógusok a többségi pedagógusokkal szoros szakmai együttműködést alakítsanak ki,
- speciális pedagógiai segítséget adjunk: segítsük a szakvélemények értelmezését, a fejlesztési feladatok meghatározását,
- módszertani, óraszervezési tanácsokkal segítsünk az integráló pedagógusoknak, tantestületeknek,
- az utazó gyógypedagógus a fogadó pedagógus információi, a szakvélemény és a gyermek képességeinek, készségeinek felmérése alapján egyéni fejlesztési tervet készítsen,
- az utazó gyógypedagógus az egyéni fejlesztési tervével, a fejlesztési célokkal, feladatokkal segítse a fogadó/befogadó pedagógust, hogy azokat beépítse az oktatási, nevelési folyamatba,
- partnernek tekintve a szülőket tájékoztatással, tanácsadással segítsük,
- az inkluzív nevelés feltételeinek kialakításában segítséget nyújtunk az iskolavezetőknek, hogy valamennyi intézmény alkalmas legyen a befogadó pedagógiai gyakorlat megvalósítására,
- segítsük az SNI tanulók intézménytípusok közötti átvezetését,
- az utazó gyógypedagógusi hálózatban dolgozó gyógypedagógusok innovatív szemlélettel képesek legyenek szakmai tapasztalataik, módszertani újításaik publikálására, jó gyakorlatok írására, adaptálására,

- szoros hálózati együttműködés alakuljon ki a társintézményekkel, a szakértői bizottságokkal, a szakszolgálatokkal, a pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézményekkel.

4. Nevelő-oktató munkánk eszköz- és eljárásrendszere, az alkalmazott módszerek

A nevelés-oktatás eljárásrendszerén elsősorban az alkalmazott módszerek körét értjük.

A módszer kiválasztását a tanulók fejlettsége, állapota, szükséglete határozza meg. A sérült tanuló személyiségét megfigyelve, a választott módszerek elsődlegesen ösztönzők, pozitív megerősítést szolgálók legyenek.

A nevelő-oktató munkánk során alkalmazott módszerek segítségük elő:

- a tanulás tanulását,
- a gyermeki aktivitásra épülő tanulás előtérbe helyezését (projekt módszer és kooperatív tanulási technikák alkalmazása),
- a kompetencia alapú fejlesztést: ismeretbővítést, képességfejlesztést, attitűdök formálását,
- olyan személyiségjegyek kialakítását, amelyek alkalmassá teszik a gyerekeket a reális önértékelésre, a kooperáció, beilleszkedés tanulására, a majdani társadalmi együttélésre.
- Figyelembe kell venni a tanulók életkori sajátosságait, előzetes tudását, norma- és szokásrendjét, a többségtől eltérő kultúrát.
- A tanuló egyediségéhez, sérüléséhez leginkább illő módszerkombinációkat alkalmazzuk.
- A módszerek kiválasztásakor azt is szem előtt kell tartani, hogy az értelmi fogyatékos gyermekek, tanulók elsődlegesen tapasztalati személyiségek, így a tapasztalatszerzésnek, a követendő mintaadásnak, a gyakorlásnak, a megerősítésnek, fejlesztő beszélgetéseknek jelen kell lenni a tanítás-tanulás, a nevelés egész folyamatában.
- Az új tanulásszervezési eljárások illeszkedjenek a NAT kompetenciaterületek fejlesztéséhez, az újszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazása erősítse az oktatási programok implementációját támogató IKT taneszközök használatát.
- A tananyag feldolgozása során alapvető szempontok:
 - az ismeret sokoldalú szemléltetése, elméleti ismeretek gyakorlati megerősítése,
 - az új ismeretek fokozatos, kisebb lépésekben történő közlése,
 - az ismeretek többszöri ismétlést, begyakorlást igénylő rögzítése,
 - az alapvető ismeretek folyamatos felidézése,
 - a hiányzó vagy nem megfelelő mélységű ismeretek időbeni pótlása,
 - az egyes tantárgyakban megjelenő azonos ismeretanyag összehangolása,
 - lényeges elemek, ok - okozati összefüggések kiemelése, megláttatása, rész - egész viszonyának bemutatása,
 - a tananyag feldolgozása során a vizsgakövetelményekben megfogalmazottakat hangsúlyosan kell kezelni.

A nevelő-oktató munkánkat kerettanterv szerint végezzük.

Az olvasás-írást dr. Meixner Ildikó gyógypedagógus-pszichológus által kidolgozott módszer szerint tanítjuk, ezzel a dyslexia - veszélyeztetett vagy már dyslexiás gyermekek is megtaníthatók olvasni, hiszen a módszer üteme eleinte lassú, utána a tanulók egyéni teherbírásához igazodik.

A tanítási folyamat minden területén alapvető célunk, hogy minden egyes gyermek esetében megtaláljuk az optimális fejlesztési lehetőséget, minden tanuló olyan ütemben haladjon, ahogyan fejlődése szempontjából a legkedvezőbb.

Az oktató, nevelő munka folyamatába bevezettük a kompetencia alapú oktatást.

Kulcskompetenciák

A Nat kulcskompetenciái nem tantárgyakhoz kötöttek, hanem tantárgyakon átívelve, horizontálisan jelennek meg a kerettantervben a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő adaptált formában. A Nat kulcskompetenciái az alábbi specifikumokat hordozzák az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében:

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompentenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi kompetenciák)

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a nevelés-oktatás ezen szakaszában idegen nyelv oktatása még nem történik, a hangsúly az anyanyelvi kompetenciák fejlesztésére helyeződik.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevétele mellett) a beszédnek, mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és

alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja. Törekedni kell a digitális technológia kínálta eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása. A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világnézet kialakítása a feladat. Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és

felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

5. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiség komplex fejlesztése magában foglalja tehát az értelem kiművelése mellett a gyermek önmagához, a különböző közösségekhez való viszonyának fejlesztését is.

Az iskola összetett, bonyolult hatásrendszerében az egyes tevékenységformák személyiségfejlesztő hatása csak fokozatosan, több éves munkával tárható fel. Lényeges azonban, hogy az iskola kidolgozza a személyiségfejlesztés és az iskolai szociális hatásrendszer kapcsolati pontjait és alapelveit, hogy a ténylegesen elvégzett tevékenységek tudatosan a kitűzött célok szolgálatába legyenek állíthatók.

A tanulói személyiség fejlesztésének, a készségek, képességek fejlesztésének legfontosabb színtere a tanítási óra. Nevelőtestületünk a tanítási – tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartja a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás, öntevékenység biztosítását és a differenciálást.

A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat a tényezőket, amelyek a gyermekek érdeklődését a tanulás végéig fenn is tartják, ezzel fejlesztve a kompetenciaterületekhez kapcsolódó készségeket, képességeket. Ennek kiindulópontja lehet a „kíváncsiság” a minden gyermekben rejlő „új megismerésének” igénye, vagy a várható eredmény, vonzóvá tétele.

A megoldáshoz gazdag eszköztár kell, a tágabb környezetbe való kitekintés (utazás), a szereplések nyújtotta élmények lehetősége. A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél

minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket es szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő – oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez.

Nevelési programunkban – a személyiségfejlesztés tekintetében kiemelt területként kezeljük:

- A szocializáltsági, a neveltségi mutatók erősítését.
- Az egészségmegőrző, óvó attitűd kialakítását.
- A természet- és környezettudatos magatartásformákat.
- A tanulást, tudásának gyarapítását az egész személyiség fejlődése, fejlesztése érdekében.
- A kommunikációs nevelést és kultúrát az egyes tanuló sikeres szocializációjának érdekében.

A személyiség alakulása, alakítása nem független az adott közösségtől, annak fejlődéstörvényeitől. Az egyén a maga tulajdonságaival viszont hatással van a közösségre. Ez az együttes hatás még erőteljesebb a sérült tanulóink esetében, ebből következően fejlesztésük, fejlődésük térben és időben elválaszthatatlan.

5.1 A szocializáltsági, neveltségi szint erősítésének feladatai tevékenységei

Feladatok és tevékenységek az általános iskolában

Tapasztalatok szerzése az intézmény működéséről, az egyes közösségek működési rendjéről. Az iskolai hagyomány és szokásrend értelmezése, felfogása – együttműködés a társakkal, a pedagógusokkal – például a teremrend, a tanszerek rendje, saját holmi elhelyezésének rendje, sorakozások, a tanórai megnyilvánulások, a közös étkezések, óráközi szünetek, a szabadidős foglalkozások terén.

A pozitív szokásrend megerősítése az önellátásban, az öltözködésben, az elemi tisztálkodásban (kézmosás, fogmosás).

A WC, mosdó használatának elemi szabályai, következetes betartása, működtetése.

A felelősi rend értelmezése, a felelősi munka elvégzése, a saját, a társak tulajdonának, felszerelésének óvása, tiszteletben tartása.

Ezeket az elvárásokat elsődlegesen az alsó tagozat felé fogalmazzuk meg. Az érzelmi kötődések, odafordulás, elfogadás, szeretet kimutatása a tanulók formálásának fontos eszköze.

A normák elsajátítása *második fázisában* a megismert, a megértett szokás, norma gyakorlása, megerősítése, interiorizációs szakasza következik, melyeket a felső tagozaton kezelünk kiemelt hangsúllyal.

A gyakorlás különféle szintereken, pl. osztályban, tornateremben, öltözőben, étteremben, utazásnál, játszótéren, a közös helyiségekben, az orvosi rendelőben, kirándulásokon, erdei

iskolában, kulturális programokon, stb. realizálódik. A gyakorlást összekötjük az egyén képességeinek legmegfelelőbb feladattal, tevékenységgel. A nagyobb önállóság, a visszajelzések, a korrigálások, a megerősítések dominanciája jellemzi ezt a szakaszt.

Feladatok és tevékenységek a szakiskolában

Ebben a szakaszban már az alkalmazási szintig juttatjuk el a tanulókat.

Célunk, hogy az elsajátított normák, viselkedési szabályok, szokások már belsővé vált algoritmus szintjén működjenek. Ehhez kapnak indítást, megfelelő terepet, alkalmat, helyzeteket. A szituációk széles körét felkínálva kívánjuk eljuttatni a tanulókat az együttélési normák, az írott és íratlan szabályok megismeréséig, értelmezéséig és azok elfogadásáig, alkalmazásáig. A serdülőkorban nagyobb figyelmet fordítunk az érzelmi élet gazdagítására, a barátságokra, tartós kapcsolatokra, az egymás problémáinak kezelésére, a közösségi atmoszférára. A személyiségfejlődés problémás eseteiben a tanuló egyéni program szerint személyiségfejlesztési tréningben részesül.

A normaelfogadás mindenkor együtt jár a másság, a más kultúrából hozott értékek megerősítésével, tolerálásával. Mindez addig nyer elfogadást, amíg annak tartalma, vagy módja nem károsítja a tanulót vagy az intézményi életet. Iskolánk nyitott a különféle vallási, közösségi normák, elvek terén, amíg ez a többi tanuló munkáját, erkölcsi fejlődését nem károsítja, vagy az érintett tanuló ellenében nem hat.

A belsővé válást elősegíti a közösség minősítő ereje, hatása, a társak véleménye, megítélése, az önértékelés, a következetes visszajelzés, megerősítés, vagy korrekció. Az intézmény az eredményeit csak valamennyi pedagógusnak, pedagógiai segítőnek, munkatársának egységes elvek szerinti együttműködéseként érheti el. Ebben a folyamatban meghatározó a családi háttér megnyerése, támogató megerősítése.

A tevékenységek, a megélt, átélt szituációk széles körét kínáljuk korrekciós és terápiás jelleggel. Ehhez térben és időben olyan helyszíneket rendelünk, amely a széleskörű társadalmi gyakorlat megtapasztalását jelenti és a felnőtt életben, a társas kapcsolatokban modellként szolgálhat. E célból bővül az iskolai élet valamennyi színterét érintő, a tanulók által hozott döntések, véleményezések, állásfoglalások, érvelések lehetősége. Aktív részvételükre számítunk az életüket, a közösségüket érintő tervezésben, szervezésben, kivitelezésben. Bevontjuk a serdülőket az ügyeletes tevékenységbe, gondozói munkába, táborok szervezésébe, kulturális rendezvények kiválasztásába, szervezésébe.

5.2 A tanulás

Az értelmi fogyatékos tanulók a kognitív funkciók sérülése miatt önállóan nem képesek a fejlettségüknek legjobban megfelelő tanulási technika elsajátítására. Így az iskolába lépés pillanatától kezdve fontos feladat a tanulás megtanítása, a tanuláshoz való viszony, a motiváltság megteremtése.

Feladatok és tevékenységek az általános iskolában

- Az első és második pedagógiai szakaszban előtérbe helyezzük a tankönyvek, taneszközök helyes használatát, pl. munkatankönyvek piktogramjainak értelmezését, az ábrák, képanyagok elemzését, a feladatok külső algoritmusokkal vezérelt megoldását.

Megtanítjuk a feladat végrehajtás sorrendjét, az összehasonlítást, az önellenőrzés módjait, lehetőségét, az írásbeli feladatok végrehajtását.

- A technikai jellegű, manuális feladatokban a pontos mintakövetést, az algoritmizált lépések leolvasását. A mozgásban az utánzás, a mintakövetés tanulása, a szabályok elsajátítása. A folyamatosan végzett tevékenység, az esztétikus fűzetvezetés, a képi ábrázolás elemi formái, tartalmi és esztétikai következményeinek megismertetése, az önkifejezés, a viszonyulás képi megjelenítése.
- Megtanítjuk tanulóinkat a rövid, egyszerű szövegkezelésre, elemzésre, értelmezésre, a bevésés technikájára – az egyéni tanulási sajátosság felismerésére, a tartalomjegyzék kezelésére, a gyermeklexikonok és gyermekeknek szóló segédanyagok irányítás melletti felhasználására.
- A tanulás tanításának fontos eleme, hogy a tantárgyak, taneszközeit megtanulják megfelelően használni a tanórán, és önállóan alkalmazni, valamint segédeszközként hasznosítani.
- A tanulás tanításának részét képezik az egyszerű memoriterek, versek tanulása az egyéni sajátosságoknak megfelelően, az ismétlés, a felidézés módjainak, gyakoriságának elsajátítása.

Feladatok és tevékenységek a szakiskolában és a készségfejlesztő iskolában

A tanulás tanításában kiemelt feladat a tanulási motívumok erősítése. Az épen maradt emberi arcukat erősítése a tanuló csoportban elfoglalt státuszának pozitív irányba terelése.

A szakiskolai tagozaton előtérbe kerül az elsajátított tanulási módszerek alkalmazása, az önálló tanulás megvalósítása. Sajátítsa el a tanuló a problémája megoldáshoz a segítségkérés, a segítség igénybevétele formáit is.

A szakiskolában már működni kell a páros tanulásnak, a kiscsoportos együttműködésben, a csoportmunkának. Gyakorolják és alkalmazzák a tankönyvekkel, feladatlapokkal, munkalapokkal való önálló tanulást, a szövegfeldolgozás, értelmezés formáit, fejlettségüknek megfelelő feldolgozási lehetőségeket. El kell jutni a tanulóknak az ésszerű, a takarékos, az esztétikus fűzetvezetéshez, technikai, vizuális jellegű alkotások önálló elkészítéséhez. Képesség kell válniuk a tervezésre, a belsővé vált algoritmusok pontos alkalmazására, a munkamenet összeállítására. El kell sajátítani a hatékony önellenőrzést, hibák javítását, értelmezését, a tanuláshoz szükséges speciális taneszközök használatát. Képességeik szerint el kell juttatni a tanulókat az egyszerű vázlatkészítéshez, jegyzeteléshez.

5.3 A kommunikációs nevelés

Az iskolai nevelés oktatás egészét átszövi a kommunikációs kultúra fejlesztése. A tanulók többsége kommunikációs nehézséggel, a beszéd területén érzékelhető funkciózavarral küzd.

Feladatok és tevékenységek az általános iskolában

A beszéd formái, tartalmi részének javítása, korrigálása, fejlesztése. A helyzetnek megfelelő beszédpélda, a beszédmotívum megteremtése, következetes gyakorlása. Olyan szituációk, helyzetek teremtése, amelyben a társadalom által elvárt beszédnormáknak megfelelően gyakorolhatnak a tanulók, tapasztalatokat szerezhetnek a kommunikációs feladatok megoldásában. Meg kell tanítanunk a segítségkérést, a probléma, a szükséglet

megfogalmazását, az önkifejezés különféle technikáit. Gyakoroltatnunk kell a mondatokban történő megnyilatkozást különféle kommunikációs helyzetekben. A harmadik és negyedik pedagógiai szakaszban előtérbe kerül a mondanivaló értelmes, az összefüggésnek megfelelő interpretálása, a társas kapcsolatban a kapcsolatfelvétel a konfliktuskezelés kulturált technikáinak alkalmazása.

Feladatok és tevékenységek a szakiskolában és a készségfejlesztő iskolában

Előtérbe kerül a mondanivaló értelmes, az összefüggésnek megfelelő kifejezése. A társas kapcsolatban a kapcsolatfelvétel a konfliktuskezelés kulturált technikáinak alkalmazása a legfontosabb feladat.

Kiemelt feladatunk a tanulók megtanítása az írásbeli kifejezés különféle formáira. Meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy véleményükkel, írásaikkal a nyilvánosság előtt is megjelenhessenek a diákújságban, a faliújságok, tablók készítésében, a diák fórumokon, nyilvános szerepléseken felszólalásaikkal, előadással, színjátszással, drámajátékkal.

Terápiás céllal és jelleggel sok szituációt éljenek meg tanulóink, amelyben valamennyi korosztály gyakorolhatja a metakommunikáció alkalmazását – a tekintetet, a testtartást, a hanghordozást, a mozgástér, a testi távolságtartást – különböző kommunikációs szintereken. Tevékenységeik, ismereteik tartalmazzák a tömegkommunikációs eszközök ésszerű, helyes használatát, a mérlegelést, a válogatást, szelektálást. Mindezt a szülők bevonásával, szemlélet formálásával valósítjuk meg.

5.4 Az egészséges életmód

Az egészséges életre való felkészítés az iskola valamennyi színterén megjelenik. Kiemelt feladatává válik a tanórán kívüli nevelésnek, az osztályfőnöki óráknak, a természetismeret, életvitel és gyakorlati ismeretek tantárgynak. Az egészség-megővő életmódra valamennyi életkorban felkészítünk a tanulók életkorának, érettségének megfelelően.

A helyes táplálkozás ismeretei és konkrét gyakorlata, technikája a tartalomban és a módszerekben is megjelenik. Étrend összeállítás különféle korú-, nemű, foglalkozású csoportoknak, a táplálkozás rendszeressége, változatossága, a táplálékelfogyasztás szabályai, egészségi kritériumai, a kímélő ételek készítése, fogyasztása része a nevelési programnak.

Az egészségnevelés részét képezi a káros szerek ismerete, elutasítása, a dohányzás, az alkoholfogyasztás veszélyeinek megismertetése. Ennek módszerei változatosak: közösség előtti vita, érvek, szituációs játékok, helyzetelemző gyakorlatok, esetek elemzése, értékelése, előadások, filmek megtekintése. A drogfogyasztást megelőző programunkat az egészségügyi szakemberek közreműködésével, segítségével készítjük el.

A serdülők nevelésében kiemelt terület:

- A párkapcsolatok értelmezése, etikája, a felelősség problémája a szexuális kapcsolatban – saját egészség, a partner egészsége;
- A lelki egészség megőrzése, fenntartása – az életmóddal, a kiegyensúlyozott családi háttérrel, a társas kapcsolattal;
- Az ajándékozás, a figyelmesség öröme, érzése, ennek kultúrája, gyakorlatai;
- A szabadidő helyes beosztása, a pihenés, kikapcsolódás fontossága;
- A médiákon keresztül áramló információs tömeg káros hatása az idegrendszerre, az agyra – a pihenés, a csend, a relaxálás fontossága, lehetőségei.

5.5 A természet- és környezetvédelem

A természet- és környezetvédelmi nevelésben figyelembe vesszük a helyi viszonyokat. A környezetvédelmi nevelés programja az embert körülvevő társadalmi, technikai és természeti környezetre tér ki. Be kell mutatni a technikai környezet fejlődését, az emberi tudást és erőfeszítést, az épített környezetünk emlékeit, a jelen kiemelkedő alkotásait. Ismerjék meg a tanulók a műemlékeket. Életkoruknak, ismereteiknek, érdeklődésüknek megfelelően keressék fel, ismerjék meg a lakóhely és a megye történelmét, emlékhelyeit, a történelmi múlthoz kapcsolódó épületeket, jeles események színhelyeit. Szerezzenek ismereteket hazánk kiemelkedő személyiségeiről. A természetvédelmi nevelés részét képezi a lakóhely és a megye természeti értékeinek felkutatása, megismerése. A gyerekek felelősségének erősítése a játszótérek, a zöld kertek, parkok megőrzésében. A gyermekek érdeklődésének felkeltése a természetes anyagok iránt, a kertészet, a virágkötészet, a növényápolás tekintetében.

Tudatos nevelés a természetjárásra, elsősorban az erdei iskola, a nyári tábori programokon keresztül. A közvetlen természeti környezetben, részben filmekben keresztül megismertetni a védett állatokat és növényeket, gyakoroltatni felismerésüket, és a védelemmel kapcsolatos magatartásformákat.

Tanórákon, gyakorlatok alkalmával, konkrét tevékenységeken tanulják meg az urbanizáció káros hatásainak kivédését, pl. a környezetkímélő szerek használatát, a szelektív hulladékgyűjtést, a szellőztetés, a levegőzés egészséges formáit, a kisállatok, a kedvtelésből tartott állatok gondozását, a sétáltatás szabályait.

A természet- és környezetvédelem természetesen nem korlátozódik csupán a lakóhelyre, hanem minden tanórán és nevelési szinten az országunk és Európa értékeinek megismerése is feladatként jelentkezik.

A természet szépségeinek megismerése elválaszthatatlan a történelmi emlékek, a népcsoport, a lakóhely népszokásainak, hagyományainak ismeretétől. A szűkebb, a tágabb környezetünket, életterületünket szerves egységként kezeljük ebben a személyiségfejlesztési feladatban.

5.6 A személyiségfejlesztésben a tanulás iránti motiváció fejlesztésének iskolai célkitűzései és tevékenységrendszere, a kompetencia alapú oktatás elterjesztésének lehetőségei a tanulói motiváció fejlesztésében.

Az iskola célja a személyiségfejlesztés, maga az iskolai munka a személyiség szervezett, tervszerű fejlesztése. A hagyományos tantervek alapvetően az elsajátítandó ismeretekből, értékekből indultak ki, azt feltételezve, hogy a tengernyi ismeretből kiválasztott tananyag elsajátítása az általános célként megfogalmazott személyiség kialakulását eredményezi. Ez a felfogás mára elavult.

Fontos a tanulók képességfejlesztésében az ismeret, tudás, attitűd megfelelő arányának kialakítását támogató szemlélet hangsúlyozása. Az egyéni képességfejlesztéshez szükséges intézményi tevékenységrendszer megfogalmazása, a kompetencia alapú oktatás és a tanulók tanulási folyamatban garantálható sikerességének kapcsolata.

A tanulás iránti motiváció fejlesztése, a megismerési vágy fenntartása, és az iskola változatos, gazdag fejlesztő programot kínálata közti összefüggések felvázolása szükséges.

Olyan tanulásirányítási módok garantálása, amelyben minden gyerek megtalálja a kedvére való elfoglaltságot, felhasználva ehhez az egyes tantárgyakban rejlő lehetőségeket is. A tantárgyak közti merev határrendszer megszüntetésével a komplex fejlesztés megvalósítása, oktatás és

nevelés egységes feladatellátása (műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatás személyiségfejlesztő, és képességfejlesztő lehetőségei).

Az érdeklődés (mint tanult motívum) pozitív élményekkel történő felkeltése, a kielégítést szolgáló, örömet adó aktivitás lehetőségének biztosítása a kompetencia alapú programcsomagokhoz tartozó tevékenységrendszer bevezetésével segíti a kitűzött célok megvalósítását.

A játékszeretet fejlesztése révén egyrészt az újabb és újabb fejlesztő játékok megtanulása/megtanítása biztosítja, másrészt a játék, a játékosság, a szimuláció gazdag eszköztára támogatja az informális tanulás nyújtotta lehetőségének elterjesztését.

Úgy kell alakítani a tanítás-tanulás, a nevelés folyamatát, hogy rendszeressé váljanak az alkotó jellegű feladatok. A személyiség és közösségfejlesztéshez hangsúlyozni kell csoportmunka és pármunka szervezeti formák alkalmazását.

Jelentősen átalakul a tanulók értékelése, és inkább a tanulási folyamat értékelésére, és a fejlesztő értékelésre helyeződik a hangsúly. A számonkérés nem ismeretközpontú, hanem a mindennapi élethelyzetekhez való alkalmazkodást és helytállást tekinti célnak.

Ahhoz, hogy a gyerekek kapcsolataikat alakítani tudják, képesek legyenek beilleszkedni a különböző szűkebb vagy tágabb csoportokba, közösségekbe, ezekben megtalálják helyüket, szükséges fejleszteni képességeiket, szociális motívumaikat (szociális kompetencia fejlesztése).

Az intézményi tanterv előírja az egyéni képességek figyelembe vételét, a differenciált terhelést, illetve a terhelés képességekhez való igazítását. Az egyéni fejlesztés megvalósításához továbbra is elengedhetetlennek tartjuk a diagnosztikai mérések alkalmazását.

A virtuális világban való eligazodás képességének fejlesztése is kiemelt szerepet kap.

6. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

6.1 A tanulói közösségek fejlesztésében követendő alapelveink:

- a fokozatosság, az életkori sajátosságok figyelembe vétele,
- a következetesség,
- a közösségi érdek és az egyéni autonómia egyensúlya,
- ideológiamentesség,
- a szülőkkel való szoros együttműködés,
- a példamutatás,
- a tevékenykedtetés, gyakoroltatás,
- nyitottság más, tágabb közösségek felé.

A közösség nevelésének fontos feltétele: védettséget ad, gyakorlóteret a magatartás fejlesztéséhez.

A gyermekek, tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

6.2 A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink

- Különféle iskolai, tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítással. Az iskolai élet egyes területeihez kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

- A tanulók életkori fejlettségének és fogyatékoságának figyelembe vétele a tanulóközösségek fejlesztésében. A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó magatartáshoz.
- Önkormányzás képességének kialakítására való törekvés a fogyatékos tanulóknál. Ki kell alakítani a közösségben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért tevékenykedni, illetve munkát értékelni.
- Tanulói közösségek tevékenységének megszervezése. A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, a tevékenységekbe bekapcsolódnak, így az együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjtenek.
- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

6.3 A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

A tanulói jogok és kötelességek gyakorlásának egyik fontos színtere.

- Olyan közös érdekeken alapuló közös és konkrét célok kijelölése, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket.
- A közösség iránti felelősségtudat kialakítása, fejlesztése.
- A közösség érdekeit szolgáló tevékenységek szervezése.
- Kialakított, meglévő vagy hagyományokon alapuló közösségi munkálatok, közösségépítő tevékenységek fejlesztése.
- Régi tevékenységek mellett új hagyományok teremtése.
- Olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes esztétikai élményeket keltenek a közösség tagjaiban, ezzel erősödik maga a közösség.
- Olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját sikereire.

6.4 Tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztési feladatai

Ezek a foglalkozások kötetlenebb tevékenységi formák és a közösen átélt kirándulások a szülők bevonásával, túrák, napközi otthoni szabad foglalkozások érdelemmel teli élményei a közösségfejlesztés kiváló területei.

- Nevelje a tanulókat önellenőrzésre, egymás segítésére, ellenőrzésére átgondolt tervvel és a tevékenységek irányításával biztosítsa, hogy e tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséghez való tartozás érzését.
- Ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolathoz elegendők.
- A változatos foglalkozások segítsék elő a közösségi magatartás erősítését.

7. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

7.1 Az iskola egészségnevelési szemlélete

Az iskola a családi élet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására. A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység olyan változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége,

amely az egészséggel kapcsolatos tudást és életkézségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében.

A korszerű egészségnevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozik:

- Egészséges táplálkozás
- Az aktív szabadidő eltöltés
- Mindennapos testmozgás
- Személyi higiénia
- Lelki egyensúly megteremtése
- Harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása, fenntartása
- Családtervezési módszerek
- Egészséges és biztonságos környezet kialakítása
- Egészségkárosító magatartásformák elkerülése
- Járványügyi és ételminőségbiztonság megvalósítása

Az iskolának a fenti primer prevencióban van elsődleges szerepe, az egészségnevelési feladatok meghatározásánál e területekre kell hangsúlyt fektetni. A másodlagos prevenció körébe tartozik az iskolás gyermekek életkorhoz kötött kötelező szűrővizsgálatainak rendszere, a túlsúllyal vagy mozgásszervi problémával küzdő gyermekek számára szervezett speciális táplálkozási tanácsadás és/vagy differenciált testi nevelés.

Az iskola folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen:

- Minden rendelkezésre álló módszerrel elősegíti a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését, az eredményes tanulást.
- Együttműködést alakít ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.
- Egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosít. Kiemelt jelentőséget biztosít az egészséges étkezésnek, a testedzésnek. Tere ad a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak.
- Olyan oktatási-nevelési gyakorlatot folytat, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók jól-létét és méltóságát, többféle lehetőséget biztosít a siker eléréséhez, elmeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja az egyéni előrelépést.

7.2 Alapelvek

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek, egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő, és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, és az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekhez alapozódhassanak meg.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe be kell épülnie. Ezek a következők:

- Önmagunk és egészségi állapotunk ismerete.
- Az egészséges testtartás, a mozgás fontossága.
- Az értékek ismerete.
- Az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe.
- A betegségek kialakulása, a gyógyulás folyamata.
- A személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete.
- A tanulás, a tanulás technikái.
- Az idővel való gazdálkodás szerepe.
- A rizikóállalás és határai.
- A szenvedélybetegségek elkerülése.
- A tanulási környezet alakítása.
- A barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészség megőrzésében.
- A természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.

Hosszú távú célok

- Egészségtudatos magatartás és életvitel kialakítása
- Személyes felelősségen alapuló egészségkímélő magatartás, életvitel kialakítása
- Az egészség iránti felelős magatartás, annak megőrzésének igényének és akaratának kialakítása
- Az egészséges életmód igényének kialakításakor vezető technikák, módszerek elsajátíttatása

Konkrét célok

- Az egészséget megóvó életvezetési szabályok kialakítása.
- Annak elérése, hogy a tanulók képesek legyenek egészségügyi problémák megoldására, megfelelő segítség kérésére és a kapott tanácsok betartására.
- Konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével fejleszteni a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát.
- Problémamegoldó- és helyzetfelismerő képesség fejlesztése.
- Kábító- és élvezeti szerek elutasítása.
- Mozgási- és cselekvési igény felkeltése, fenntartása.
- Önálló ismeretszerzés népszerűsítő, egészségügyi kiadványokról, filmekről.
- Részvétel kortárssegítő képzéseken.

7.3 Tanulásszervezési és tartalmi kerék

Az egészségnevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni

Tanórai foglalkozások

Minden tantárgynak van csatlakozási pontja az egészségfejlesztéskor. Ezekre a helyi tanterv tervezése során különös figyelmet fordítottunk.

Az osztályfőnök órák a témáktól függő konkrét témakörök feldolgozására alkalmasak: ismeretátadás és interaktív gyakorlatok és az esetelemzések segítségével. Az egészségnevelés kiemelt feladatává válik a természetismeret, életvitel és gyakorlati ismeretek oktatásának is.

Tanórán kívüli foglalkozások

- Napközis foglalkozások.
- Optimális tervezés és együttműködés esetén kitűnően egészítheti ki a tanórai programot és konkrét esetfeldolgozást. A napközi kiváló helye a játékoknak, játékos gyakorlatoknak is.
- Délutáni szabadidős foglalkozások.
- Sportprogramok, témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások.
- Egészségnap.
- Az iskola egészét átfogó előre tervezett programok.
- Hétvégi iskolai programok.
- Részvétel a megyei sportrendezvényeken. A tanulók aktív részvétele a természetjáró kör programjain.
- Kirándulások, erdei iskolák, nyári sporttáborok.

Tájékoztató fórumok

- Szülői értekezlet, szülőcsoport számára szervezett fórum, tájékoztató külső előadók bevonásával is.
- Szakmai tanácskozások, tréningek.
- Elsősorban a tanárok felkészültségét szolgálja, de a diákokat is meg kell hívni, amikor csak engedi a program vagy a téma.

Módszerek

Az iskolában alkalmazott pedagógiai módszerek tárháza ma már számos lehetőséget biztosít az egészségnevelési program eredményes megvalósítására. Leghatékonyabbak az iskola saját ötleteire épülő, önálló szervezésű programok, amelyeknek megvalósításában a tanárok, a diákok és a szülők egyaránt részt vesznek.

- Tegyük szebbé az iskola környezetét
- Szervezzünk kirándulásokat, tegyük lehetővé a rendszeres testmozgást, a szülőket is vonjuk be ezekbe.
- Tegyük lehetővé tanulóink számára az erdei iskolában és a nyári sporttáborban való rendszeres részvételt.
- Interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása (csoportmunka, problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok)
- Drámapedagógiai módszerei, a konfliktuskezelő technikák alkalmazása
- Az iskola drogügyi koordinátorának a képzés során szerzett ismereteinek alkalmazása.

7.4 Mindennapos iskolai testedzés

Alapelvek

Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás program célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel, hiszen tapasztaljuk, hogy a modern kor és az azzal járó technológiák az embert olyan életmódba kényszeríthetik, amely a mozgásszegény életmódhoz a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, áttételesen előidézve ezzel a szellemi

teljesítmény romlását is. Az iskolai testnevelés és sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszhető.

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontoknak kell teljesülniük:

- Minden gyermek minden nap vegyen részt testmozgós programban.
- Minden testnevelés órán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési- és légző rendszer megfelelő terhelése.
- Minden testnevelés órán van gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légző torna.
- A testnevelési tananyag egészében a gerinc- és ízületvédelmi szabályainak betartása, külön figyelemmel a fittségi mérések testhelyzeteire és az izomerősítések különböző testhelyzeteire.
- Minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelent.
- A testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a teljes testmozgás-programban.
- A testmozgás-program életmód-sportokat, életminőség-sportokat is megtanít (olyan sportokat, amelyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében)
- A testmozgás-program játékokat és táncot is tartalmaz.

A fenti szempontok együtt és egyformán fontosak és jelentősek.

Segítő kapcsolatok színterei

A külső kapcsolatok lehetőséget biztosítanak az egészségfejlesztő munka kiszélesítésére, valamint a különböző szakemberek, szakértők bevonására.

- Szülők (család). Szülői munkaközösség.
- Iskolaorvos, háziorvos, védőnő, fogászati ellátás.
- Gyermekjóléti szolgálatok, pedagógiai szakszolgálatok, családsegítők.
- ÁNTSZ megyei intézetének egészségfejlesztési szakemberei.
- Rendvédelmi szervek.

7.5 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tevékenység

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegély-nyújtás alapismereteit;

- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
természettudomány	rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
	mérgeзések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
	égési sérülések - forrázás
testnevelés	magasból esés

Az elsősegély nyújtásával kapcsolatos ismeretek tantárgyankénti és évfolyamonkénti megjelenését a pedagógiai program mellékletét képező tantervek tartalmazzák.

- az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

8. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- szakmai, különbözőeti, javító, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,

- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

8.1 Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

8.2 Az utazó gyógypedagógus feladatai és hatásköre

Közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő tevékenységek tervezésében

- A tanuló megfigyelése az órán
- Segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését
- Javaslatot tesz a gyógypedagógiai specifikus módszerek alkalmazására
- Programok, programcsomagok összeállítása
- Javaslat a speciális segédeszközökre
- Javaslat a környezet kialakítására
- Együttműködés a többségi pedagógussal
- Figyelemmel kíséri a tanuló haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében
- Terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozáson. (habilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés)
- Aktívan részt vesz a team munkában (esetmegbeszélések, továbbképzések, hospitálások, munkaközösségi megbeszélések)

Tanév eleji feladatok a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló megismerésével kapcsolatos feladatok:

- Szakértői vélemény értelmezése, megbeszélése a többségi pedagógusokkal.
- Aktív hospitálás, közreműködés a tanév első napjaiban, a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló jobb megismerése érdekében.
- Együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló év eleji diagnosztikus mérésének elkészítésében. Segítségnyújtás a tantárgyi mérések összeállításában.
- Együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló egyéni fejlesztési tervének elkészítésében.
- A befogadás segítése az osztályközösségben, segítségnyújtás a többségi tanulók érzékenyítésében.
- A sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló beilleszkedésének segítése (beszélgetés, egyéni foglalkozás, megfigyelés, tanuló párok alakítása stb.)

A tanév során a sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelését segítő utazó gyógypedagógiai feladatok

- Sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló közvetlen fejlesztésével kapcsolatos feladatok:
- A sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló előrehaladásának folyamatos figyelése, a tanuló értékelése, az eredmények megbeszélése a többségi pedagógusokkal.
- Aktív hospitálás a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló jobb megismerése és fejlődésének figyelemmel kísérése érdekében.
- Eszköz, módszer, segédanyag kiválasztásában, alkalmazásában segítségnyújtás, javaslatétel – széles kínálati lehetőség megteremtése.
- Szükség szerint a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló egyéni fejlesztése, ill. egyéni fejlesztésének koordinálása, az egyéni fejlesztési tervek alapján.
- Habilitációs, rehabilitációs tevékenység biztosítása.

A befogadó intézmény többségi pedagógusaival történő kapcsolattartás feladatai:

- A befogadó iskola pedagógusainak szemlélet és attitűdalakításának segítése (előadások, bemutató órák, beszélgetések, konfliktuskezelés, esetmegbeszélések stb.).
- Javaslattétel a fogyatékoság típusához, a tanuló egyéni igényeihez igazodó tanulási környezet kialakítására.
- Segítségnyújtás a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló szükségleteihez igazodó egyéni tanmenet készítéséhez, ill. a harmonizált tanmenetek összeállításában.
- Segítségnyújtás a tanuláshoz szükséges eszközök kiválasztásához (tankönyv, speciális segédeszköz stb.).
- Javaslattétel a gyógypedagógiai specifikus módszerek alkalmazására.
- A többségi iskolákban a sajátos nevelési igényű gyermekkel/tanulóval foglalkozó pedagógusok, segítő szakemberek szakmai team munkájában való aktív részvétel (munkaértekezletek, megbeszélések, belső képzések, esetmegbeszélés, tájékoztatás, információ átadás stb.).
- Konzultációs lehetőségek biztosítása a tanórákra való differenciált felkészülés segítése érdekében.
- Segítség az óravázlatok elkészítésében.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók sérülés specifikus ellátásának feladataival és az integrációval kapcsolatos szakirodalom gyűjtése, ajánlása

Szülőkkel történő kapcsolattartás feladatai:

- A sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló szülei számára tanácsadás.
- Tanulási problémákkal kapcsolatban
- Nevelési problémákkal kapcsolatban
- Pályaválasztással kapcsolatban
- A többségi tanulók szüleinek társadalmi érzékenyítését célzó programokban való részvétel, illetve programok tartása (előadás, bemutató órák, beszélgetések, konfliktuskezelés stb.), segítségnyújtás ezek megszervezésében, lebonyolításában.

A sajátos nevelési igényű tanulóval/gyermekkel kapcsolatos adminisztrációs feladatok ellátása

- Egyéni fejlesztési terv készítése a többségi • pedagógusokkal együttműködve
- Egyéni fejlődési lapok betétíveinek vezetése, átadása tanév végén
- Konzultációs űrlapok kitöltése
- Tanulói portfólió készítése, rendszerezése
- Szakértői és kontrollvélemények
- Diagnosztikus mérések (készség, képesség, kompetencia, tantárgyi tudás)
- A sajátos nevelési igényű tanulók egy - egy jellemző munkája (rajz, fogalmazás, tantárgyi teszt stb.)
- Szöveges értékelések

9. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

9.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

A tehetséggondozást szolgáló foglalkozások előzetes felmérés, pedagógiai javaslat alapján szerveződnek – a szülők bevonásával a jól működő funkciók fejlesztésére.

A csoportok szervezésében alapelvként fogadjuk el, hogy minden tanuló szükségleteinek, igényeinek megfelelően kapjon ellátást.

A tehetséggondozó foglalkozási formák a napközis és tanulószobai foglalkozásokhoz kötötten, vagy azután szerveződnek.

Biztosítjuk tanulóink részvételét iskolai, városi, körzeti, megyei és országos rendezvényeken.

Foglalkoztatási területek:

- színjátzó drámajáték,
- számítógépes ismeretek elsajátítása,
- kézműves,
- háztartás kézimunka,
- honismeret, népismeret,
- természetbúvár,
- sport, mozgás, játék.

A tehetséges tanulók iskolán kívüli foglalkoztatásához is segítséget nyújtunk.

A tehetséggondozás és felzárkóztatás módszereiben a megújuló tanulásszervezési eljárások alkalmazásával tesszük hatékonyabbá a fejlesztő munkát:

- differenciált tanulásszervezés,
- kooperatív technikák,
- projektmódszer,
- tevékenységközpontú pedagógiák.

Sikeresen alkalmazhatók a differenciált tanulásszervezésnek az alábbi formái:

- **individuális tanulás:**

Valamennyi gyerek számára biztosítja az egyéni haladást, figyelembe véve a tanuló sajátosságait. Egyénre szabott elsajátítási, készség – és képességfejlesztési utakat biztosít, az ennek megfelelő eszközzel.

- **kooperatív tanulás:**

A tanulási tartalom elsajátítása, és a készség – és képességfejlesztés csoportos formában történik. A tanulók aktívan együttműködnek a siker érdekében. A tanulási képességek, és a szociális készségek a kooperatív tanulási módszerrel egyszerre fejleszthetők. (Leghatékonyabb más tanulásszervezési módokkal vegyesen alkalmazva).

- **projekt módszer:**

Ez az a módszer, amely összefogja mindazt a sok-sok módszert és eszközt, amelyek külön-külön is nagyon sokat segítenek a gyerekek sikeres tanulásában. A projekt a gyerekek érdeklődésére épít, ami kizárja, hogy csak a tankönyvet tanítsuk, lapozzuk és évekig központi vagy irányító tanmenet alapján dolgozzuk fel. A projekt komplex fejlesztési lehetőség, amely tartalmazza az önálló tanulást, a kutatást az önálló ismeretszerzést és a nagyfokú integrációt.

Feltételek:

Tárgyi feltételek:

- Iskolai könyvtár, digitális tananyaggyűjtemény.
- Számítógép, mint fejlesztőeszköz.
- Videó, zenei anyagok.
- Variálható tanterem berendezés a csoportfoglalkozásokhoz.
- Megfelelő tankönyvek és szakmai könyvek (egyszerű alapfeladatokkal, többszintű nehézségi fokkal, szorgalmi és választható feladatokkal).

Személyi feltételek:

- A tanár gyerekekkel szembeni beállítódása (igenlő legyen, ne ambivalens, ne előítéletes). Hatékony tanuló megismerési technikák alkalmazása.
- A tanár nevelési stílusa megfelelő legyen (együttműködő, ne erőszakos, ne tehetetlen, ne korlátozó, ne közömbös). Differenciálás heterogén csoportban.
- A tanár tudása megfelelő legyen. Legyen képes a pedagógus önművelésre, önképzésre. IKT eszközhasználat, web alapú tanulásirányítás.
- Jó kapcsolat a családdal. Szükség esetén bevonva a Családsegítő Szolgálat munkatársait.
- Továbbképzések a differenciált tanulásszervezéshez.

9.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

- Az egyéniesített nevelés - differenciált tartalmakban, módszerekben, terápiás eljárásokban - a tanórákon, a kiscsoportban, az egyéni fejlesztő, és a rehabilitációs órákon valósul meg.
- Az egyéniesítő nevelés mellett is maradnak az adott csoporton belül lemaradó tanulók. A lemaradás oka a súlyos akadályozottságban keresendő. Ebben az esetben a kiscsoportos v. egyéni csoportok szerveződnek korrekciós céllal a tanulási zavar kezelésére. Működésük alsó tagozatban órarendi elfoglaltságba illesztve történik.
- A felsőbb évfolyamokon kiscsoportos felzárkóztató órák a tanulószobai foglalkozásokhoz kötötten, vagy azután szerveződnek.
- A csoportok szervezésében alapelveként fogadjuk el, hogy minden tanuló szükségleteinek, igényeinek megfelelően kapjon ellátást.
- Fontosnak tarjuk, hogy eredményessé tegyünk a lemaradó vagy gyengébb képességű tanulók állandó és rendszeres felzárkóztatását. Ennek érdekében tanórák kompetenciafejlesztő szakaszaiban, a méréseknek megfelelő egyéni teljesítményszintekhez igazodva, differenciált oktatás keretében valósítjuk meg felzárkóztatásukat.

9.3 A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Nevelési céljaink megvalósulását szolgálja a széleskörű programkínálat.

A programok, a szabadidős tevékenységek a tanulók képességfejlesztését és a szociális juttatások igénybevételét biztosítják. A sokrétű, a szerteágazó konkrét tapasztalatgyűjtés a tanulók szocializációs képességeit fejlesztik az információk, a benyomások a spontán és szándékosan szerzett ismeretek körét tágítják, a tanulás, a kíváncsiság felkeltését segítik.

Mintát adnak a tanulónak a tartalmas szabadidőtöltésre, képességei kibontakoztatására. Az iskola által nyújtott szolgáltatás a magatartási, beilleszkedési zavart mutató tanulók helyzetén is javít azzal, hogy tartalmas elfoglaltságot kínál viselkedési mintákat ad számukra a különböző élethelyzetekben. Sikerélményhez juttatja őket, társas kapcsolataikat ápolja, szélesíti.

A tanórán kívüli tevékenységben bőven kínálkozik lehetőség a kulturális, a szociális háttér miatt hiányosságokat mutató tanulók felzárkóztatására. Az érintkezési formák, elvárások bemutatásával, játékos gyakorlásával, a test, a ruházat tisztántartásának elsajátításával, a kulturált étkezési szokások megtanításával, a közlekedési eszközökön, a nyilvános helyeken történő viselkedés szabályainak gyakorlásával - és számtalan praktikus ismerettel igyekszünk visszavezetni ezeket a tanulókat a kortárs csoportba, elfogadásukat, befogadásukat biztosítani. Ezzel együtt a saját kultúrájukat, hagyományaikat ápolhatják - ehhez segítséget, támogatást kapnak - az osztályközösségben, az iskolai rendezvényeken, a kulturális megmozdulásokon.

A társadalmi beilleszkedés érdekében elsődleges feladat a társas kapcsolatok fejlesztése, a konfliktuskerülő és feloldó magatartás erősítése, felkészítés a családi szerepekre, az önálló életvezetése.

A csoportok szervezésében alapelveként fogadjuk el az alábbiakat:

- Minden tanuló szükségleteinek, igényeinek megfelelően kapjon ellátást a rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokon.
- Valamennyi tanuló napközis ellátásban részesüljön.
- 5. évfolyamtól szülői igény szerint tanulószobai foglalkozást biztosítunk.
- Minden tanuló kapjon kedvezményes étkezést – tízórait, ebédet.
- A tehetséggondozást szolgáló foglalkozások előzetes felmérés, pedagógiai javaslat alapján szerveződnek – a szülők bevonásával a jól működő funkciók fejlesztésére. A tehetséges tanulók iskolán kívüli foglalkoztatásához is segítséget nyújtunk.

A kompetencia alapú oktatás implementációja segíti a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítását, illetve megvalósulását.

Tevékenységszervezés:

- differenciált tanulásszervezés,
- kooperatív technikák alkalmazása,
- projekt-módszer elterjesztése,
- tevékenységközpontú pedagógiák,
- individuális tanulás előtérbe helyezése,
- az alapozó időszak elnyújtása,
- fejlesztő értékelés bevezetése,
- a tapasztalatszerzés lehetőségeinek kitágítása, IKT eszközhasználattal.

9.4 Az ifjúságvédelmi tevékenység

A gyermek és ifjúságvédelmi tevékenység átfogja az iskolai élet egészét, azzal a céllal, hogy biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő-óvintézkedéseket tegyen a rászorulóknak érdekében, a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeknek és szüleiknek segítséget nyújtson.

A gyermekvédelmi tevékenység fontosabb feladatai az általános iskolás korúaknál

- A tanulók elemi szükségleteinek biztosítása a családban (élelem, ruházat, tanszer, pihenés).
- A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges nevelési légkör biztosítása és testi épségének óvása a családon belül és azon kívül.
- A tanuló egészségi állapotának figyelemmel kísérése, rendszeres ellátás biztosítása az iskolaorvosi, szakorvosi ellátáson keresztül.
- Az iskola valamennyi szolgáltatásának biztosítása (ügyelet, étkezés, fejlesztő foglalkozások, felzárkóztatás stb.) a tanuló igénye szerint.
- A család szociális helyzetének megfelelően a különféle támogatások - pénzbeli és természetbeli - felkutatása, a hozzájutás segítése, támogatása, valamint tanácsadás a családellátó tevékenységgel kapcsolatosan.
- Gyors és hatékony intézkedések megtétele a gyermeket veszélyeztető helyzetben.
- Biztosítani a nyári tábort - ehhez anyagi forrást keresni.
- Folyamatosan ellenőrizni a tanuló eredményeit, a rendszeres iskolába járást - szükség esetén eljárást kezdeményezni.

A gyermekvédelmi tevékenység fontosabb feladatai a szakiskolában

A serdülőkorú tanulók ellátásával kapcsolatos gyermek és ifjúságvédelmi feladatok az alábbi területeket ölelik fel:

- A családi minta, törődés mennyire szolgálja a tanuló erkölcsi, érzelmi, értelmi fejlődést.
- A kortárs csoport milyen hatással van a tanuló fejlődésére.
- Használ-e a tanuló egészségére káros anyagokat, szereket, folytat-e korára, fejlődésére káros életmódot.
- Folyamatos ellenőrzést, nyomon követést igényel a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett környezetben nevelkedő fiatal otthoni életformája, ellátása, pihenése.
- A rendszeres iskolába járás elérése, a tanulmányai befejezése, a pályaválasztás és eredményes beiskolázás érdekében.
- Bekapcsolásuk az iskola életébe, felzárkóztatásba, tehetséggondozásba, sportkörü munkába.
- Segélyekkel, támogatásokkal a család, a tanuló szociális helyzetének javítása, elemi szükségleteinek kielégítése.
- Folyamatos, őszinte érzelmi kötődés biztosítása, amelyben problémáit őszintén feltárhatja.
- Segítség nyújtása az iskolai étkezés igénybevételéhez, egészségügyi ellátáshoz.
- Az IKT eszközök öncélú és helytelen alkalmazása nagy veszélyt rejt magában. Ezek hatékony eszközök, amelyeket nem megfelelő cél érdekében, átgondolatlanul alkalmazva nagy kárt okozhatnak, ezért kiemelt feladat felhívni a tanulók figyelmét a veszélyekre.

A szociális hátrányok enyhítésére vonatkozó iskolai feladatok

Az iskolai nevelő oktató munka egésze a tanulók helyzetéből, családi háttéréből adódó szociális hátrányok enyhítését szolgálja.

A szociális hátrányok enyhítésének rendszere iskolánkban:

- A szociális hátrányok feltérképezése – családszociológiai vizsgálatokkal, a személyiségi jogokat nem sértő adatok bekérése.
- A problémák feltárása és a stratégiák kidolgozása az egyéni megsegítésre.
- A tanítási napokon a tanítás kezdete előtt és befejezését követően ügyelet szervezése, programok biztosítása a dolgozó szülők, valamint a szociálisan hátrányos családi környezetben élő tanulók számára.
- Napközis foglalkozások biztosítása valamennyi tanuló részére.
- Igény és szükséglet szerint tanulószoba szervezése valamennyi tanuló részére.
- Szakkörök, működtetése a képességfejlesztés, a kulturális hátrányok enyhítésére, a tehetségesebb tanulók differenciált megsegítésére.
- Sportkör működtetése a kiemelkedő képességekkel rendelkező tanulók sportegyesületi tevékenységbe történő bekapcsolása, eredményeik, fejlődésük nyomon követése folyamatos kapcsolattartással.
- Tájékoztató, felvilágosító programok kimunkálása a drogmegelőzéssel kapcsolatosan, ezen tevékenységek, tartalmak beépítése az osztályfőnöki órába és az egészségnevelésbe.

A pályaválasztással kapcsolatos tevékenységek köre beépül az osztályfőnöki nevelőmunkába. Kiemelt szerepet kap az önismereti képességek, pályaelképzelések és vonzódások folyamatos elemzése. Lehetőséget biztosítunk a választható szakmák körének megismertetése a tanulókkal, a szülőkkel. Tájékoztató látogatásokon veszünk részt a szakiskolák által szervezett nyílt napokon. Lehetőséget biztosítunk pályaalalmassági vizsgálatok, egészségügyi szűréseken való részvételre.

10 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájának felső tagozatából, valamint a szakiskolából választott tanulók közreműködésével diáktanács működik, amely diákönkormányzatot segítő nevelő segítségével, havi rendszerességgel ülésezik. A diákönkormányzatot segítő pedagógus közreműködésével évente 1 alkalommal az osztályok képviselőiből választott diákképviselőknek lehetőséget kell biztosítani, hogy az intézmény igazgatójával diák közgyűlésen találkozhatnak.

A diákönkormányzat a jogszabályban biztosított jogaival a diákönkormányzat működését segítő nevelői irányítása mellett élhetnek.

A tanulók tájékoztatásának formái:

- faliújság
- diákközgyűlés
- iskolagyűlés
- diáktanácsülés
- szórólapok

A véleményezési jog gyakorlásának szempontjából a tanulók nagyobb csoportjának kell tekinteni a az enyhe értelmi fogyatékos iskolatípus felső tagozatán és a szakiskolai tanulók 70 %-át.

A diákönkormányzat működési feltételeit az intézmény vezetésének kell biztosítani.

11. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

Az iskolai élet szerves részének tekintjük a családokat, hiszünk abban, hogy a gyermeke fejlődése érdekében a szülők együttműködők és felelősek. Tudatosan építjük és használjuk fel a családdal való kapcsolat előnyös hatásait. Különböző módszerekkel tartjuk fenn az intenzív kapcsolatot a szülőkkel. Ebben a munkában az iskola más dolgozói (pl. a gyógypedagógiai asszisztensek, iskola titkár is segítségünkre van.

Folyamatosan segítséget nyújtunk sérült tanulóink szülei számára annak érdekében, hogy ők a sérülés tényét elfogadják, feldolgozzák. Intézményünk figyelembe veszi és betartja, betartatja mindazon törvényeket és rendelkezéseket, amelyek a gyermekek, a szülők jogait és kötelezettségeit tartalmazzák.

Úgy alakítjuk ki az intézmény szervezeti felépítését, napi működését, hogy abban optimálisan érvényesülhessenek a jogosítványok

11. 1 A szülőkkel való kapcsolattartás

Iskolánkban hangsúlyozott szerepe van a tanulók fejlesztésében a szülőkkel való együttműködésnek.

Ennek formái:

- Családlátogatás.
- Fogadó órák.
- Szülői értekezletek.
- Szülői munkaközösséggel történő és egyéb kapcsolattartás.

Családlátogatás:

Az első osztályosok és az új tanulók esetében egy - két hónapon belül szükséges, hogy az osztályfőnök ellátogasson, ha kell a gyermekvédelmi szakemberrel a családhoz. Felsőbb osztályokban 3 évenként legalább egy, illetve ha szükséges több alkalommal.

A tanuló szociokulturális életkörülményeit a családlátogatások alkalmával tapasztaljuk meg. Abban az esetben, ha a tanulót egészségi állapota, magatartása, életvitele, bántalmazása, a szülői gondoskodás hiánya veszélyezteti, jelzéssel élünk a megfelelő szerv felé. A tanuló családjával nemcsak a családlátogatások alkalmával, hanem a fogadó órákon előre megbeszélte időpontban is találkozunk.

Fogadó órák

Az évenként legkevesebb 2, vagy szükség szerinti alkalommal tartott fogadó órákon lehetőség nyílik a felmerülő problémák megbeszélésére, a megoldási módok kidolgozására, segítségnyújtásra.

Szülői értekezlet

A szülői értekezletek témáját a pedagógusok, és a szülők közössége szabadon választhatja meg. Témái elsősorban időszerű nevelési, oktatási kérdések, élő problémák lehetnek.

Az iskolai szülői értekezleteket az iskola igazgatója és a szülői munkaközösség vezetője hívhatja össze. Témája lehet az iskola életére vonatkozó távlati és tanévekre kidolgozott pedagógiai tervek, a pedagógiai program.

Leggyakoribb fajtája az osztályban tartott szülői értekezlet. Itt tájékozódhat a szülő gyermeke tanulmányi előmeneteléről, magatartásáról, szorgalmáról, esetleges hiányzásairól.

Mivel ezek óraszámában – elsősorban az igazolatlan óráké – kiugróan magas, így gyakran a szülők még külön felszólításra sem hajlandóak kapcsolatba lépni a pedagógussal.

A szülői értekezleteken „családgondozást” is végzünk, hiszen ha őszinte, bizalmas viszony alakul ki a pedagógus és a szülő között, a családban lévő problémák, konfliktusok megoldásában tanácsért fordulhatnak a szülők gyermekük nevelőjéhez. Fontos, hogy részletes, érthető tájékoztatást adjunk a szülőnek mindenről, ami a gyermekével kapcsolatos, és hallgassuk meg véleményét is. Ne a bírálat legyen az elsődleges, hanem emeljük ki a pozitívumokat is.

Egyéb lehetőségek

Nyílt tanítási nap

Ezekon a napokon a szülő betekintést nyerhet az iskolai nevelő és oktatómunka mindennapjaiba, megismerheti személyesen a tanítási órák folyamatát, tájékozódhat közvetlenül gyermeke és az osztályközösség életéről.

Nem elég beszélni a szülők nevelést-oktatást segítő tennivalóiról, azok egy részét a gyakorlatban is be kell mutatni. A szülők számára lehetővé kell tenni az iskolai és osztályünnepélyeken való részvételt is. Az iskola nyitottságának követelményeit úgy kell értelmezni, hogy a szülők „szabályozottan”, de rendszeresen részt vehessenek a tanulók nevelési, oktatási alkalmain.

Szülők Klubja

Nem titkolt célunk, hogy megfelelő motivációval, bizalommal, munkával, együttműködő kommunikációval, az összetartás érzésével olyan - mindkét fél számára értékes - programok szervezése, ahol elérhetjük a kulturális másság és a sajátos családi szocializáció negatív hatásainak korrekcióját.

Legnagyobb lehetősége a szülő és az iskola együttműködésének van a tanulók előrehaladása érdekében. A szülő élhet a törvényben előírt jogaival, ám az iskola kötelessége, hogy a szülőt figyelmeztesse a tanulókkal kapcsolatos kötelezettségeire. A szülő és a tanuló együttműködésének alakítására az iskola sokszor közvetlenül (családsegítő, gyermekjóléti szolgálat) sem tud hatással lenni, ám mindenképpen meg kell próbálni.

Az iskola feladata, hogy minden alkalommal mérlegeljen, vegye számba a lehetőségeket és döntsön, elsősorban a gyermekek érdekében.

11. 2 Külső kapcsolatrendszer

Iskolánk kiegyensúlyozott kapcsolatot tudott kiépíteni és fenntartani a működésében közvetlenül érintett szervezetekkel és intézményekkel.

A partnerek igényeinek és elégedettségének folyamatos figyelemmel kísérése, folyamatos kommunikáció biztosítása, a partneri igények és a pedagógiai célok összhangjának megteremtésére nevelőtestületünk nagy gondot fordít. Különös tekintettel az alábbi területeken:

- óvodák
- partneriskolák
- gyermek- és ifjúságvédelmi intézmények,
- egészségügyi intézmények,
- közművelődési, közgyűjteményi intézmények,
- alapítvány,
- szakszolgáltató intézmények,
- sport intézmények, szervezetek.

Arra törekszünk, hogy az intézményünkben folyó gyógypedagógiai nevelés-oktatás korszerű gyakorlóhelyet, követendő mintát, szemléletet nyújtson a gyógypedagógus jelölteknek épp úgy, mint a többségi iskolákban sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő pedagógusok számára.

Egységes gyógypedagógiai módszertani intézményként az integrációs felkészítésben részt vevő iskolák megsegítése a legfőbb cél. Mindennapi munkánk során szoros együttműködéssel kívánjuk eredményessé tenni a befogadást, melynek végső célja az inklúzió.

Kidolgoztuk szakmai és szakmaközi együttműködés eljárásrendjét a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelésében-oktatásában, fejlesztésében, terápiájában érintett közoktatási intézményekkel. Az együttműködésben részt vevő intézmények a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését a szülők bevonásával végzik.

11. 3 A diákok jogainak és kötelezettségeinek érvényesülésével összefüggő feladataink:

- A házirend feleljen meg a törvényes előírásoknak. Széleskörű közvélemény kutatás előzi meg az évenkénti felülvizsgálatát – a tanuló, a szülő és nevelőtestület részéről.
- A diákok védelmében megkülönböztetett figyelmet kap a nevelőtestület egységes szemlélete alapján – az értékelés, ellenőrzés, osztályozás, a tanulók kulturált érintkezési formáira, a tanuló külső megjelenésére, gondozottságára, ápoltságára vonatkozó elvárás és ebben való segítségnyújtás formáim módjai, a lehetséges fegyelmezési és jutalmazási módok egységes alkalmazása, a tanuló személyes adatainak védelme.

Valamennyi érintett terület szabályozása a házirendben történik a tanulók, a szülői szervezet bevonásával.

11. 4 A tanulói érdekérvényesítés szerve

Az iskolai diáktanácsa, amely az osztályok képviselőiből szerveződik – a diákönkormányzatot segítő tanár irányításával működő szervezet. Az osztályok képviselőit az osztály választja és delegálja a diáktanácsba, ahol érdekeiket képviselik. A diákokat érintő kérdésekben, mint a házirend, az éves programok, az értékelés, jutalmazás elmarasztalás, fegyelmi büntetés, rendezvények, hagyományápolás, iskoladíszítés és karbantartás – javaslattevő jogokkal rendelkeznek.

11. 5 A szülői érdekérvényesítés szerve

A szülők legfontosabb érdekérvényesítő szerve iskolánkban a szülői munkaközösség, s évente nyernek megerősítést a tisztségviselők. A szülői munkaközösség véleményezi az iskola éves programját, házirendjét. Részt vállal az iskola egészét érintő rendezvények, ünnepélyek,

szünidei programok szervezésében. Munkáját öntevékenyen, az osztályfőnökökkel együttműködve végzi.

A szülők a szülői értekezleteken, nyílt tanítási napokon, kiállításokon, bemutatókon nyerhetnek betekintést az iskolában folyó munkába, ismerhetik meg a tanulók teljesítményét, eredményeit. Igény szerint akár napi vagy heti egy alkalommal találkozhatnak a pedagógusokkal, kötetlenül fogadóórái megkötések nélkül.

Az intézmény nemcsak partnere, hanem a rászorultság függvényében támasza is a szülőknek gyermekük nevelésében.

Évente a gyermekek érdekében egészségügyi szűrő vizsgálatokat szervezünk.

A szülői jogok érvényesítéséhez az iskola az alábbi területeken kívánja folyamatosan együttműködve segíteni a szülőket:

- A szabad iskolaválasztásnál olyan szakmai segítséget kínálunk, amely közelebb hozza a szülőt a sérült gyermeke számára leginkább megfelelő iskola megválasztásához. Ennek érdekében tájékoztatjuk iskolánk szervezeti, működési körülményeiről, tanulóiról, a képző munkánkról, szakmai, tárgyi feltételeinkről.
- Lehetőséget biztosítunk az iskola megtekintésére a szülő és gyermek számára egyaránt.
- Napi munkakapcsolatot igyekszünk kialakítani – elsősorban az alsó tagozatos csoportoknál -, hogy a folyamatos tájékoztatást biztosítsuk és a problémáink kezelésébe a szülőt is bevonjuk.
- Írásbeli értékesítést alkalmazunk az iskola eseményeivel, a tanuló előmenetelével, eseti kéréseinkkel kapcsolatosan.
- Rendszeres családlátogatást az együttműködés alapjaként kezeljük –a gyermekvédelem, a pedagógiai segítők bevonásával.
- Naprakész tájékoztatást, szoros együttműködést alakítunk ki a tanuló egészségi állapotát – gyógyszeres kezelését, orvosi ellátását érintően.
- A tanulók lelki egészségének védelmében a nyitott, őszinte együttgondolkodást szorgalmazzuk a családdal.
- Segítséget nyújtunk átmeneti vagy tartós családi, együttélési problémák, anyagi gondok kezeléséhez – bevonva, megkeresve a társintézményeket, szervezeteket.
- A szülők véleményét kérve, segítségüket igényelve szervezzük az iskolai rendezvényeket, hagyományőrző alkalmakat.
- A szülői szervezetnek biztosított jogok érvényesülésének megfelelő teret biztosítunk programjaink, az iskola életét érintő szabályzatok megalkotásában, véleményezésében.
- A gyermekek védelmében, érdekeinek képviselésében lépünk fel és a meggyőzés erejével kívánjuk a szülőket a kötelezettségeik teljesítésének elfogadására bírni. A meggyőzés eredménytelenségét követően élünk a jog által biztosított eszközökkel.
- Évi három alkalommal szülői értekezletet tartunk, nyílt napot és fogadóórát szülői igény szerint jelöljük ki.
- Szülői értekezleten nyújtunk tájékoztatást a tankönyvekről, tanórákon használatos segédletekről.
- A szülőknek, családtagoknak biztosítjuk az intézménybe való belépést és benntartózkodást az előzetesen elfogadott és ismertetett szabályozók szerint.

- A szülők bevonásával, tudatos felvilágosító munkával készítjük elő a tanulók továbbtanulását, pályaválasztását. Szülői fórumokon felvilágosító, tájékoztató előadásokat, konzultációkat kínálunk.
- A szülők iskolahasználói jogait kiemelten tiszteletben tartjuk az ügyeletek, a tanórán kívüli, a nem kötelező választható tanórák, a felzárkóztatás, a tehetséggondozás és a táborok, a nyári napközi szervezésében, a tanulók étkeztetésében és a többlétszolgáltatások valamennyi területén.
- Megkülönböztetett figyelemmel kísérjük, és szakmai elkötelezettséggel kezeljük azt a tényt, hogy a szülő a gyermeke különleges gondozási szükségletének kielégítése céljából választotta intézményünket.

Segítjük a szülőket, családokat abban, hogy a sérült embereket képviselő szervezetekhez problémáikkal eljussanak és azok szolgáltatásait is igénybe vegyék gyermekeik érdekében

12. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

A vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira,

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Osztályozó vizsgát tehet, akit

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát,
- egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik,
- távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.
- A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

A vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat.

12.1 A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei

A tanulmányok alatti vizsgák követelményei tantárgyanként, évfolyamonként

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 2-8. évfolyam

2. évfolyam

- Tudja gondolatait egyszerűen kifejezni szóban. Gyarapodjon szókinccse.
- Értse a szóbeli közléseket, utasításokat (tanórán és saját élethelyzetében).
- Értse meg a tanári közlést a nyelv egységeire vonatkozóan. Legyen képes egyszerű üzenetek átadására.
- Tudjon kérdésekre korának, és fejlettségének megfelelő választ adni.
- Tudja elmondani saját személyi adatait.
- Ismerje az olvasás teljes jelrendszerét, az egyéni sajátosságok figyelembevételével
- Tudjon ismert szöveget szótagolással, illetve lassú szóképes formában olvasni
- Tudjon olvasni szavakat, mondatokat, rövid szövegeket ütemes szótagoló, illetve lassú szóképes formában
- Tudja bizonyítani a szövegértést feladatok megoldásával.
- Ismerje az írás teljes jelrendszerét.
- Kis és nagybetűket megfelelően alakítsa és kapcsolja.
- Legyen képes szavakat, rövid mondatokat írott és nyomtatott szövegről másolni, illetve 3-4 betűből álló előzetesen megbeszélte szavakat tollbamondás után leírni.
- Írása legyen olvasható, rendezett
- Törekedjen a mondatkezdő nagybetű és a mondatvégi írásjelek használatára
- Becsülje meg a könyveket.
- Legyen képes 3-4 mondókát vagy verset elmondani.
- Ismerje fel életkorának megfelelően az erkölcsi és esztétikai értéket.

3. évfolyam

- Segítséggel tudjon képekről mondatot alkotni. Törekedjen a tiszta, érthető beszédre.
- Tudjon ismert szöveget kifejezően olvasni.
- Segítséggel tudja a szövegértést bizonyítani feladatok megoldásával, néma, értő olvasással is.
- Állapítsa meg eseményképek segítségével a mondatok időrendi sorrendjét.
- Legyen képes írott és nyomtatott szövegről másolni.

- Törekedjen a mondatkezdő nagybetű és a mondatvégi írásjelek használatára.
- Legyen képes a látó-halló tollbamondás után tömondatot leírni.
- Tudja leírni a személyi adatait (név, lakóhely, utca, szám)
- Ismerje és segítséggel alkalmazza a helyesírási szabályszerűségeket a tanult ismeretei körében.
- Segítséggel csoportosítson szavakat kérdések alapján jelentésük szerint.
- Ismerje fel a mondatfajtákat a beszélő szándéka szerint..
- Fogadja el és alkalmazza könyvtárban való viselkedés normáit.
- Legyenek ismeretei a mesék és versek köréből.
- Tudjon legalább 2 rövid verset szöveghűen elmondani.
- Segítséggel tudjon rövid mesét dramatizálni.

4. évfolyam

- Tudjon a mindennapi érintkezés nyelvi formáinak megfelelően megnyilatkozni.
- Adjon a kérdésekre adekvát választ a szituációnak megfelelően
- Legyen képes összefüggő, szóbeli szöveg alkotására kevés segítséggel
- Törekedjen a szóképes, illetve folyamatos olvasásra, megfelelő.. hangsúllyal.
- Tudja segítséggel az olvasmányok tartalmát röviden elmondani
- Rendelkezzen elemi szintű műfaji ismeretekkel: próza és vers
- Segítséggel legyen képes az olvasás és az írás eszközszerű használatára a feladatok megoldásában
- Legyen írásképe tiszta, rendezett, jól olvasható.
- Tudjon rövid szöveget pontosan másolni.
- Alkalmazza a tanult nyelvtani szabályokat tollbamondásnál és emlékezetből írásnál a begyakorolt szókészlet körében.
- Tudjon 4 – 5 mondókát, verset, vers részletet szöveghűen elmondani úgy, hogy közben törekedjen a vers hangulatának kifejezésére.
- Vegyen részt dramatikus játékokban, bábos megjelentésekben
- Legyen elemi ismerete a könyvtárról (viselkedés, könyvek helye, rendje, a könyvtárhasználat szabályai)
- Tudjon tájékozódni a Gyermeklexikonban

5. évfolyam

- Ismerje és alkalmazza az emberi kapcsolatfelvétel illemszabályait.
- Próbálja alkalmazni a tanult ismereteket a mindennapi kommunikációs helyzetekben.
- Váljon igényévé az értelmes, kifejező beszédmód.
- Vegyen részt dramatizálásban, bábos megjelenítésben.
- Törekedjen beszédének és mozgásának összehangolására.
- Segítséggel alkalmazza a tanult nyelvi elemeket (hang – szótag – szótó – toldalék – szó)
- Segítséggel alkalmazza a tanult helyesírási és nyelvhelyességi szabályokat.
- Alkalmazza az elválasztás szabályait.
- Legyen képes az olvasás és írás eszközszintű használatára a feladatok megoldásában.

- Segítséggel tudjon beszámolni tématarással olvasmányokról, ill. élményekről.
- Tudjon közös előkészítés után 4-5 mondatnyi írásbeli fogalmazást alkotni.
- Ismerje fel a tanult műfajokat az elbeszélő és a verses irodalom köréből.
- Legyen képes segítséggel az olvasás útján történő ismeretszerzésre, tények, adatok kiemelésére.
- Irányítással tudjon olvasnivalót választani adott témához.
- Tudja megkülönböztetni a könyvet – folyóiratot – újságot.
- Tudjon emlékezetből felidézni egyszerű szövegeket, memorizálni verseket.

6. évfolyam

- Tudjon a mindennapi érintkezés nyelvi formáinak megfelelően megnyilvánulni.
- Törekedjen a helyes köznyelvi ejtésre, a kommunikációs helyzetekben a normák tartására.
- Mondanivalóját segítséggel fogalmazza meg.
- Előkészítés után tudjon bábokkal improvizációkat végezni.
- Legyen tájékozott a megismert szófajok körében, és igyekezzen fokozott önállósággal alkalmazni az ezekhez kapcsolódó nyelvtani szabályokat.
- Alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat.
- Használja a helyesírási normának megfelelően a mondatkezdést és befejezést.
- Alkalmazza a tanulmányai során megismert szavak helyesírását, fokozott önállósággal jelölje a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatokat.
- Tudjon 5-6 mondatot hibátlanul, szép külalakkal másolni.
- Tollbamondásnál alkalmazza a tanult nyelvtani szabályokat.
- Legyen képes önálló hibajavításra.
- Rendelkezzen fogalmazási alapismeretekkel, irányítással tudjon képeslapot, meghívót írni.
- Legyen képes segítséggel összefüggő (5-6 mondatos) szóbeli és írásbeli szövegalkotásra a tanult szövegszerkesztés szabályainak alkalmazásával.
- Legyen képes néma olvasással egyszerű stílusú, kb. egyoldali gyermeknek szóló ismeretterjesztő szöveg áttekintésére, megértésére – adott szempontok alapján.
- Legyen képes ismert szöveg jó tempójú, értelmes hangos olvasására, elemezze irányítással tartalmi és formai szempontból az olvasottakat.
- Tudjon néhány fontos adatot ismertetni, megnevezni irodalmi művekből (helyzet, helyszín, szereplők, főhős életútja, cselekmény menete, érzelmek).
- Ismerje fel a tanult irodalmi művekben a pozitív és negatív hősöket, tudjon véleményt nyilvánítani irányítással – a művekkel kapcsolatban.
- Tudja az irodalmi művek megadott részleteit memoriterként felidézni.
- Legyenek ismeretei a tanult írók, költők legfontosabb életrajzi adatairól.
- Tájékozódjon a könyvtárban és segítséggel tematikusan válogasson, olvasnivalót önállóan válasszon.
- Fokozott önállósággal használja a Helyesírási szótárt és a Magyar értelmező kéziszótárt.

7. évfolyam

- Legyen képes összehangolni verbális megnyilvánulásait a testbeszéddel.
- Udvariasan működjön együtt a felnőtt és kortárs beszédpartnerekkel.
- Törekedjen a mindennapi beszédben a kulturált és pontos megfogalmazásra.
- Társaival együttműködve – aktívan – vegyen részt a dramatikus játékokban.
- Legyen képes segítséggel értelmezni és alkalmazni a tanult nyelvtani és nyelvhelyességi ismereteket.
- Használja a tanult szófaji ismereteket.
- Ismerje fel a tanult mondszerkezeteket.
- Legyen jártas mondatok elemzésében.
- Alkalmazza a tanult, gyakorolt helyesírási szabályokat. (helyesírásunk alapelvei)
- Önállóan tudjon önellenőrzést, hibajavítást végezni.
- Rendelkezzen adottságainak megfelelő írásmóddal, írástempóval különböző feltételek mellett: másolás, diktálás, önálló írás.
- Segítségnyújtás mellett legyen képes szövegelemző műveletekre szóban, írásban.
- Segítséggel végezzen szövegtömörítést.
- Segítséggel tudjon vázlatot készíteni.
- Tanári segítséggel tudjon összefüggően beszámolni az olvasott eseményekről és az azok által szerzett élményeiről (helyzetek; jellemek; érzelmek; gondolatok; összefüggések).
- Tudjon önállóan tájékozódni a könyvtárban.
Lehetőség szerint vegyen részt színházi előadáson, tartsa be a színházlátogatás szabályait.

8. évfolyam

- Tudjon kapcsolatot felvenni, fenntartani, kommunikációs helyzetben szándékot, véleményt nyilvánítani.
- Tartsa tiszteletben mások véleményét.
- Vegyen részt a készségfejlesztő gyakorlatokban, a közös dramatikus játékokban és az alapszintű elemző beszélgetésekben.
- Alkalmazza a metakommunikációs technikákat.
- Tudja a szemelvények megjelölt részeit memoriterként idézni.
- Legyen képes felkészülés után szépirodalmi művek igényes felolvasására.
- Legyenek alapvető ismeretei az egyszerű mondatok köréből (mondatrészek felismerése; szó szerkezetek).
- Legyenek ismeretei a szóalkotási módokról.
- Próbálja felismerni a nyelvi szövegben a tanult hangtani, szó- és alaktani, mondattani jelenségeket.
- Használja a helyesírási segédkönyveket.
- Tudja segítségnyújtás mellett az egyszerűbb szövegelemző műveleteket szóban és írásban elvégezni.
- Értse a tanultakhoz kapcsolódó köznapi, szaknyelvi irodalmi szókinccset.

- Mutasson elemi tájékozottságot – szóban és írásban – a leírás műfajában.
- Alkalmazza fogalmazási ismereteit a mindennapi élethelyzetekben.
- Segítséggel tudjon ismert, megértett rövid szöveget szóban és írásban tömöríteni.
- Legyen képes kitölteni a mindennapi élet alapvető, egyszerűbb hivatalos iratait (feladóvevény, pénzesutalvány, csekk, hivatalos levél, kérvény). Ismerje ezek formai követelményeit, tudjon tájékozódni a kitöltés módjáról.
- Legyen képes az olvasott művekben megjelenített emberi problémákat, kapcsolatokat, élethelyzeteket, erkölcsi kérdéseket megnevezni, bemutatni olvasónaplóban, feljegyzés, vázlat, jellemzés vagy elbeszélés formájában.
- Legyenek alapismeretei a tömegkommunikációs helyzetekről és műfajokról (hír, tudósítás, glossza, interjú, riport, hirdetés), tudja, hogy melyektől várható el a szigorú objektivitás igénye.
- Fokozódó önállósággal legyen képes az információk értelmezésére, tolmácsolására.
- Ismerje a tömegkommunikációs eszközök szerepét a közvélemény tájékoztatásában és befolyásolásában.
Fejlődjön a tömegkommunikációs eszközökkel terjesztett információk, tartalmak igényes választásokon alapuló formája

MATEMATIKA 2-8. évfolyam

2. évfolyam

- Tudjon ciklikus sorokat folytatni.
- Legyen képes legalább háromelemű szekvencia felidézésére.
- Tudjon a megismert tulajdonságok alapján csoportosítani.
- Tudjon kész csoportokat egy tulajdonsággal elnevezni.
- Legyen biztos számfogalma 10-as számkörben.
- Legyen jártas 20-as számkörben.
- Jártasság összeadás, kivonás elvégzésében 10-es számkörben eszközhasználat nélkül.
- Tudja az egyszerű szöveges feladatot művelettel megjeleníteni, lejegyezni segítséggel.
- Ismerjen fel összefüggéseket személyek, tárgyak, számok között.
- Tudja kifejezni a felismert összefüggéseket tevékenységgel, szóval.
- Legyen képes dolgokat egymáshoz rendezni.
- Tudjon egyszer sorozatokat alkotni megadott szabály alapján.
- Gyűjtsön elemi tapasztalatokat a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom méréséhez.
- Ismerje fel és használja a nevét a tanult síkidomoknak (kör, négyszög, háromszög)
Ismerje a tanult pénzürméket (5 Ft, 10 Ft, 20 Ft).

3. évfolyam

- Legyen jártas a tulajdonságok változásainak megfigyelésében, megfogalmazásában.
- Tudjon igaz és nem igaz állításokat mondani kész halmazokról.
- Legyen jártas az állítások igazságának eldöntésében.

- Legyen biztos számfogalma 20-as számkörben.
- Legyen tájékozott a 100-as számkörben.
- Legyen jártas a kétjegyű számok írásában, olvasásában.
- Összeadás, kivonás 10-es számkörben készségszinten, összeadás, kivonás 20-as számkörben analógia segítségével.
- Tudjon önállóan megoldani egyszerű szöveges feladatot.
- Legyen képes konkrét és matematikai relációk felfedezésére.
- Tudjon megfogalmazni felismert kapcsolatokat.
- Legyen képes egyszerű sorozatok folytatására, fogalmazzon meg szabályt egyszerűbb esetekben.
- Gyakorlott legyen a tanult szorzó – és bennfoglaló táblákban.
- Ismerje fel a kockát, téglatestet, gömböt, hengert, négyzetet, kört, háromszöget, tudjon előállítani testeket gyurmából, síkidomokat vágással, tépéssel, rajzolással.
- Ismerje a szabvány mértékegységeket: m, dm, l, dl, kg, Ft, egész óra, nap, hét
- Ismerje a tanult pénzürméket (5Ft, 10Ft, 20Ft, 50 Ft, 100 Ft).

4. évfolyam

- Tudjon alaphalmazokon adott tulajdonságú részhalmazt előállítani.
- Tudjon megfogalmazni egyszer állításokat és azok tagadását.
- Legyen számfogalma 100-as számkörben.
- 100-as számkörben tízes átlépés nélkül analógia és eszközök segítségével készségszinten tudjon összeadni és kivonni.
- Legyen jártas 20-as számkörben a tízes átlépéses összeadásban és kivonásban.
- Értse a szorzás, bennfoglalás és a részekre osztás tartalmát.
- Ismerje a tanult szorzó és bennfoglaló táblákat.
- Tudjon önállóan megoldani egyszerű szöveges feladatokat.
- Legyen jártas egyszerű relációk értelmezésében, kifejezésében, megfogalmazásában.
- Legyen jártas a számok nagyságának összehasonlításában.
- Ismerje fel az egyszerű sorozat képzésének szabályát és tudja azt megfogalmazni.
- Tudjon egyszerű állandó különbségű számsorozatot folytatni mindkét irányban.
- Ismerje a téglalap és a négyzet tulajdonságait.
- Ismerje fel, nevezze meg a kockát, a téglatestet és a gömböt.
- Szerezzen ismereteket a négyzet és a téglalap területének méréséről, számításáról a mért adatok alapján.
- Ismerje a tanult szabvány mértékegységeket (m, dm, cm, l, dl, kg, dkg, Ft, nap, óra, perc).
- Ismerje és használja a tanult pénzürméket.

5. évfolyam

- Tudja kiválogatni két halmaz közös elemeit.
- Tudja alkalmazni a csoportosítást, a részhalmaz-képzést más matematikai témakörökben.
- Értse és használja értelmesen tanult logikai kifejezéseket.

- Tudja a háromjegyű számokat írni, olvasni.
- Legyen biztos számfogalma 100-as számkörben.
- Legyen tájékozott 1000-es számkörben.
- Értse a tört- és a negatív szám fogalmát.
- Számoljon szóban készségi szinten 100-as számkörben.
- Legyen jártas a szorzó és bennfoglaló táblákban.
- Legyen jártas az írásbeli műveletek megoldásában.
- Ismerje az írásbeli szorzás, osztás lejegyzésének módját.
- Ismerje és alkalmazza a zárójel műveleti sorrendet meghatározó jelentését.
- Legyen képes a szöveges feladat adatait önállóan rendezni és feladattervet készíteni.
- Legyen képes 2 műveletet tartalmazó szöveges feladatok megoldására segítséggel.
- Legyen képes összefüggések felismerésére a matematika, különböző témakörökben.
- A matematikai feladatokban felismert és megfogalmazott szabályokat tudja lejegyezni.
- Legyen jártas változó különbségű számsorozatok folytatásában.
- Tudjon mennyiségeket különböző módon kifejezni.
- Növekedjen gyakorlottsága a gyakorlati mérésekben.
- Legyen jártas a kerületszámításban. Tudja a négyzet és a téglalap területét kiszámítani.
- Legyen gyakorlata a szerkesztőeszközök használatában.
- A valószínűségi kísérletek eredményeiben tudjon tájékozódni.

6. évfolyam

- Legyen képes a tanuló két halmaz metszetének egyesítésének előállítására, elemszámok megállapítására.
- Értse és használja helyesen a tanult logikai kifejezéseket.
- Legyen biztos számfogalma 1.000-es számkörben.
- Legyen jártas 10.000-es számkörben.
- Értse a közösleges tört szám és a negatív szám fogalmát.
- Tudjon készségi szinten számolni ezres számkörben.
- Szorzó, bennfoglaló táblák használata.
- Legyen jártas a szorzásban, osztásban egyjegyű szorzó és osztó esetén.
- Legyen képes egyszerű szöveges feladat adatait önállóan rendezni és feladattervet készíteni.
- Legyen jártas a természetes számok nagyság szerinti összehasonlításban, tízezres számkörben.
- Tudjon változó különbségű sorozatot folytatni.
- Legyen tapasztalata hányados sorozatok alkotásában.
- Legyen képes egyszerű összefüggések felismerése, lírására.
- Tudjon csoportosítani testek és síkidomokat a tanult tulajdonságok alapján.
- Ismerje a tanult mértékegységeket és a tanult mértékegységek között viszonyszámokat.
- Legyen jártas a mennyiségek átváltásában a gyakorlati mérések, illetve analógia alapján.

- Legyen jártas a szögmérő használatában, a szögek mérésében.
- Tudja négyzet és téglalap területét lefedéssel mérni.
- Tudja szerkeszteni a tanult geometriai alakzatokat.
- Gyűjtsön adatokat, szerezzen tapasztalatokat a legyezési módban.
- Értse a biztos és a lehetetlen kifejezéseket.

7. évfolyam

- Legyen képes halmazok kapcsolatának vizsgálatára.
- Értse és használja a tanult logikai kifejezéseket.
- Legyen biztos számfogalma 10.000-es számkörben.
- Legyen jártas 100.000-es számkörben.
- Legyen jártas a racionális számok körében.
- Tudjon szorozni, osztani egyjegyű szorzóval, osztóval egész számokat.
- Tudjon összeadni, kivonni egész számokat és tizedes törteket.
- Legyen jártas a kétjegyű szorzóval való szorzásban.
- Tudjon azonos nevezőjű törteket összeadni, kivonni, tört számokat szorozni és osztani egész számmal.
- Tudjon összetett szöveges feladatból adatokat önállóan rendezni, hozzá feladattervet készíteni, megoldani azt.
- Legyen ismerete az azonos nevezőjű, illetve az azonos számlálójú közönséges törtek összehasonlításában. Legyen képes tizedes törteket nagyság szerint rendezni.
- Legyen képes táblázat adatpárjai között egyszerű összefüggések felfedezésére, a szabály megfogalmazására, lejegyzésére.
- Legyen jártas hányados sorozatok folytatásában természetes számok körében.
- Ismerje a kocka, a téglalest, a háromszög, tulajdonságait, a kör alkotórészeit.
- Tudja kiszámítani a téglalap és négyzet területét, ismerje a terület mértékegységét.
- Gyűjtsön tapasztalatokat a testek felszínével kapcsolatosan.
- Tudjon a tanult szabvány mértékegységekkel mérni
- Tudjon szerkeszteni szögeket, téglalapot, négyzetet, háromszöget.
- Tudjon síkidomot tükrözni, kicsinyíteni, nagyítani.
- Tudja a kocka, téglalest testhálóját felismerni négyzethálón.
- Gyűjtsön tapasztalatokat a valószínűségi viszonzyszavakkal kapcsolatban.

8. évfolyam

- Ismerje meg a végtelen és az üres halmaz fogalmát.
- Értse és használja a tanult logikai kifejezéseket.
- Legyen biztos számfogalma 100.000-es számkörben.
- Legyen jártas milliós számkörben, a tört számok, a tizedes törtek, és a negatív egész számok körében.
- Tudjon készségszinten összeadni, kivonni, szorozni és osztani egyjegyű osztóval egész számokat és tizedes törteket.
- Legyen jártas a két- és háromjegyű számok szorzásában.
- Ismerje a kétjegyű számmal való osztás technikáját.

- Legyen gyakorlata a különböző nevezőjű törtek összeadásában, kivonásában; tört szám szorzásában, osztásában egész- és törtszámmal.
- Tudjon tizedes törteket osztani egyjegyű osztóval.
- Tudja az összetett szöveges feladat adatait önállóan rendezni, feladattervet készíteni, esetleg több megoldást keresni.
- Tudja a racionális számokat írni, olvasni, helyüket a számegyenesen megkeresni, nagyságrendjüket megállapítani.
- Legyen képes adott szabályú táblázat kiegészítésére egész számokkal, közönséges és tizedes törtekkel.
- Legyen képes adatokat táblázatba rendezni, azokat koordináta-rendszerben ábrázolni.
- Ismerje a speciális négyszögek tulajdonságait, legyen jártas ezek szerkesztésében
- Gyűjtsön tapasztalatokat a testek felszínével, térfogatával kapcsolatban.
- Legyen képes kocka és téglatest felszínének kiszámítására testháló segítségével.
- Ismerje a térfogat tanult mértékegységeit.
- Tudja alkalmazni a mennyiségek átváltását, beváltását gyakorlati mérések, illetve analógia alapján.
- Ismerje a tanult szerkesztések algoritmusait.
- Törekedjen a pontos és tiszta szerkesztésekre.
- Tudja lejegyezni a valószínűségi játékok és kísérletek kimenetelét.
- Ismerje meg a tanult valószínűségi viszonyozásokat.

KÖRNYEZETISMERET 3-4. évfolyam

3. évfolyam

- Tudjon csoportosítani adott szempontok alapján. Vegye észre, hogy a tulajdonságok egy része fontos, lényegi, míg mások kevésbé fontosak.
- Tudja, hogy a víz és a levegő elengedhetetlen feltétele az élőlények létezésének.
- Fedezze fel az időbeli sorrendiséget a napi, havi történésekkel kapcsolatban. Tudja az évszakok, hónapok, napok, napszakok nevét.
- Tudja megkülönböztetni a tűlevelű és a lomblevelű fát.
- Ismerje a lényeges különbséget a fa és a cserje között.
- Tudja, hogy a növényeknek emberi táplálkozásra alkalmas részeik vannak, melyek az egészséges táplálkozásban fontos szerepet játszanak.
- Fedezze fel, hogy az évszakok változása periodikus változásokat okoz a növények életében.
- Ismerje fel a háziállatokat képen és lehetőség szerint a valóságban is.
- Ismerje a helyes étkezési rendet, étkezési szokásokat.
- Tájékozódjon biztonságosan az iskola épületében és a lakásban.
- Fokozatosan önállósodjon a gyalogos közlekedésben.

- Egyre bővülő körben sajátítsa el a helyes közlekedés szabályait és alkalmazza az elvárható udvariassági szabályokat.
- Ismerje családtagjait, a családi munkamegosztás fontosságát.
- A másság elfogadása. A sérült embertársak segítése.

4. évfolyam

- Aktívan vegyen részt a tapasztalatok önálló vagy kiscsoportban történő gyűjtésében.
- Legyen képes a tapasztalatait mondatokba foglalni, rajzban vagy írásos formában rögzíteni.
- Ismerje környezetének legjellemzőbb felszíni formáit és vizeit.
- Ismerje a fő világtájak nevét.
- Legyen képes megfigyelni különböző anyagokat.
- Ismerje fel közvetlen környezetében a halmazállapot-változásokat.
- Tudja csoportosítani megadott szempontok alapján lakóhelye élőlényeit.
- Legyen képes felsorolni segítséggel az életjelenségeket és az élethez szükséges környezeti feltételeket.
- Sorolja fel a kép, vagy a valóság alapján a virág és a gyümölcs részeit.
- Vegyen részt környezetvédelmi tevékenységben.
- Ismerje a baleset-megelőzés fő szabályait.
- Tudja szűkebb lakóhelyén útbaigazítani az idegent.
- Éljen az alapvető közösségi szabályok szerint.
- Törekedjen szabadideje hasznos, értelmes eltöltésére.
- Ismerje fel a közvetlen környezetében található jelek és kódok üzenettartalmát.
- Tudjon a tantárgyakban tanultakhoz kapcsolódóan adott témához nyomtatott könyvtári ismerethordozót keresni.
- A másság elfogadása. A sérült embertársak segítése.

TERMÉSZETTUDOMÁNY 5-6. évfolyam

5. évfolyam

- Próbálja tapasztalatait tanári segítséggel szóban, rajzban írásban rögzíteni.
- Legyen tapasztalata a hő hatására bekövetkező változásokról.
- Ismerje a tanult és vizsgált anyagok alapvető tulajdonságait – segítséggel tudja azokat felsorolni.
- Soroljon föl egyszerű kölcsönhatásokat a mindennapi környezetből.
- Nevezzen meg energiaforrásokat, próbálja megfogalmazni, hogy azokat hogyan használhatjuk fel a háztartásban.
- Tudja, hogy tűz esetén hogyan kell segítséget kérni.
- Ismerje és tudja felsorolni, elhelyezni testének alapvető részeit.
- Legyen igénye saját higiéniájára.
- Ismerje a házi és ház körül élő állatok szerepét az emberek életében.
- Legyen tapasztalata a növénygondozás alapszabályai terén.
- Segítséggel tudja jellemezni a tanult állatok testfelépítését, kültakaróját, életmódját, táplálkozását, szaporodását – adott szempontok szerint.

- Legyen tapasztalata a vizsgálódáshoz, méréshez szükséges eszközök (óra, hőmérő) használatában
- Tudja felsorolni és sorba rendezni a természet ciklusait: évszakok, hónapok, napok.
- Tudja felsorolni az időjárás elemeit és ezek segítségével önállóan jellemezni a napi időjárást.
- Próbálja felsorolni és kijelölni a fő világtájakat a valóságban és a térképen.
- Próbálja tanári segítséggel használni az iránytűt.
- Ismerje a színek jelentését a térképen.
- Ismerje fel Magyarország természetföldrajzi térképét.
- Tanári segítséggel tudja megmutatni hazánk 6 nagy táját.

6. évfolyam

- Használja az ismeretszerzési eszközöket, módszereket.
- Tanári segítséggel jegyezze le tapasztalatait írásban, rajzban.
- Ismerje az összefüggéseket az időjárás, az évszakok változása és az élő természetben végbemenő változások között.
- Tudja, hogy az ember pozitív és negatív értelemben is befolyásolja a természeti életközösségek fennmaradását, életét.
- Tudjon felsorolni a környezetében alkalmazott a környezetvédelmi módszereket.
- Aktívan vegyen részt környezetvédelmi tevékenységekben.
- Ismerje fel a valóságban és képeken a hazai tájak jellemző növényeit és állatait, azokat csoportosítsa, jellemezze a tanult szempontok alapján (élőhely, testfelépítés, táplálkozás, szaporodás)
- Soroljon föl anyagfajtákat közvetlen környezetéből, azokat alapvető jellemzőivel ismertesse.(halmazállapot, átlátszóság, felület törékenység).
- Tanári segítséggel készítsen egyszerű keverékeket, oldatokat.
- Kirándulás során magatartása legyen környezetkímélő. Tudja úgy megfigyelni a növényeket és állatokat, hogy ne zavarja, ne károsítsa azokat.
- Figyelje meg játékos kísérletek során a mechanikai hatásokat, a mágneses jelenséget, a gravitációt.
- Soroljon fel néhány energiahordozót.
- Tudja a víz körforgását rajz segítségével ismertetni.
- Legyen ismerete a saját testében történő serdülő kori változásokról.

TERMÉSZETTUDOMÁNY - BIOLÓGIA 7-8. évfolyam

7. évfolyam

- Tudjon példákat mondani a tanult életközösségek növényi és állati egyedeire, jellemző életformájukra.
- Tudjon táplálékláncot alkotni a tanult élőlényekről szerzett ismeretei alapján.
- Legyen képes egyszerű összefüggéseket felismerni és megfogalmazni az életközösségek földrajzi elhelyezkedéséről.

- Ismerje a főbb rendszertani csoportokat, a tanult élőlényeket próbálja azokba besorolni.
- Ismerje a fotoszintézis fogalmát és szerepét.
- Legyen képes példákon keresztül bemutatni egy-egy életközösséget veszélyeztető történést és az ember felelősségét.
- Vegyen részt a növények, állatok gondozásában, óvásában, becsülje élő környezetét.
- Legyen igénye egészséges környezetre, óvja azt, tevőlegesen vegyen részt annak kialakításában.
- Legyen igénye- lehetőségeihez képest- az egészséges életmóddal kapcsolatban szerzett ismereteinek mindennapokban történő alkalmazására.
- Fogadja el a másságot, lássa meg benne a természet sokszínűségét, szépségét. Legyen toleráns a saját környezetében felfedezhető mássággal kapcsolatosan.
- Bővítse ismereteit különféle információhordozó anyagokon keresztül.
- Legyen képes információk rövid, tömör közlésére szóban és írásban.

8. évfolyam

- Ismerje saját teste felépítését, a szervrendszereket. Tudja elhelyezkedésüket, működésük lényegét és szerepét a szervezet harmonikus működésében.
- Ismerje a fogamzásgátlás néhány lehetőségét.
- Legyen képes megkülönböztetni a szervezet egészséges és beteg működését.
- Legyenek alapvető elsősegély nyújtási ismeretei.
- Legyen igénye- lehetőségeihez képest- az egészséges életmóddal kapcsolatban szerzett ismereteinek mindennapokban történő alkalmazására.
- Ismerje a környezetszennyezés, a környezet pusztulásának legfőbb okait; lehetőségeihez képest óvja, védje környezetét.
- Legyenek ismeretei a természetgyógyászatról.

TERMÉSZETTUDOMÁNY – FIZIKA –KÉMIA 7-8. évfolyam

7. évfolyam - FIZIKA

- Legyen képes a tanuló egyszerű mechanikai és hőtani jelenségeket megfigyelni a gyakorlatban és kísérleteken. Tapasztalatait fogalmazza meg.
- Ismerje fel a tanult fizikai ismeretek szerepét a technikai és természeti környezetben. Lássa be pl., hogy a sűrűdés és a közegellenállás egyaránt lehet hasznos és káros.
- Ismerje a fizikai vizsgálatokhoz szükséges eszközök balesetmentes használatát.
- Legyen jártas a mérések végzésében és tudjon egyszerű kísérleteket önállóan is elvégezni.
- Tudja kiválasztani azokat a cikkeket, könyveket, rádió, televízió műsorokat, amelyek segíthetik a fizikai jelenségek jobb megismerését.
- Tudja, hogy nem a mozgás fenntartásához, hanem a mozgásállapot megváltoztatásához kell erő.
- Ismerje fel a halmazállapot-változásokat a mindennapok gyakorlatában.

- Ismerje a hőmérséklet-kiegyenlítődés elvét és az energia megmaradás törvényét.
- Tudjon gyakorlati példákat mondani a hőmérséklet mérésére.
- Példák segítségével tudja értelmezni, hogy mi a különbség a test súlya és tömege között.
- Ismerje fel az anyagok halmazállapotát, tudja azokat jellemezni
- Tudja felsorolni, a legfontosabb és leggyakrabban előforduló elektromos vezető és szigetelő anyagokat.
- Legyen ismerete arról, hogy hogyan óvhatja életét az áramütés ellen.
- Tudjon megnevezni néhány a Naprendszerben előforduló objektumot és a vizsgálódáshoz szükséges eszközöket.
- Legyenek ismeretei, és azokat próbálja alkalmazni a biztonságos közlekedés érdekében.
- Ismerje és használja a víz- és energiatakarékosság lehetőségeit a háztartásokban, környezetében.

8. évfolyam

- Nyújtson alapismereteket az anyag fizikai tulajdonságairól, a kölcsönhatásokról, a mindennapi gyakorlatban is megfigyelhető problémákról.
- Ismertesse meg a fizikai vizsgálatok eszközszerét, munkamódszereit. A pontosság, a munkafegyelem jelentőségének beláttatása.
- Gyakoroltassa a megismerési módszerek egyre önállóbb használatát, a tapasztalatok pontos megfogalmazását.
- Tudja a tanult rendszerek mértékegységeit, azokat tudja sorba állítani. Végezzen a megfelelő mérőeszközökkel méréseket.
- Ismerje a Nap hő és fényenergiájának hatását a földi életre.
- Legyenek ismeretei az egészséges életmódról- táplálkozás, mozgás, érzékelés-, azokat próbálja alkalmazni saját életében.
- Legyen ismerete arról, hogy hogyan óvhatja életét az áramütés ellen.

7. évfolyam - KÉMIA

- Lássa be a tanuló a kémiai ismeretek fontosságát a mindennapi életben és a tudományos fejlődésben.
- Tudja csoportosítani tanári segítséggel a változásokat aszerint, hogy megváltozott-e az anyagok minősége. Ismerje fel a vizsgált anyagok leglényegesebb fizikai és kémiai tulajdonságait.
- Tudjon keveréket és oldatot készíteni a háztartásban előforduló anyagok felhasználásával.
- Ismerje a víz körforgását és szerepét az élet fenntartásában.
- Ismerje a fotoszintézis folyamatát és szerepét az élet fenntartásában.
- Tudja, hogy az oxigén és a víz elengedhetetlen feltétele az életnek, törekedjen tisztaságuk megóvására.
- Ismerje a tűz hasznát és pusztítását. Ismerje a tűzoltás néhány alapszabályait.

- Tudja a tűzoltók riasztásához szükséges tennivalókat.
- Legyen képes tájékozódni a napi sajtóban, ismereteket szerezni a médiákon keresztül, tudja azokat átadni, értelmezni.

8. évfolyam

- Fogalmazza meg tanári segítséggel, majd fokozódó önállósággal a vizsgált anyagok jellemző tulajdonságait.
- Tudja, hogy a lúg veszélyes mérge, ismerje kezelésének szabályait.
- Mondjon példát a lúgok hasznosítására.
- Ismerje a tanuló a tanult elemek és vegyületek nevét.
- Tudjon példát mondani felhasználásukról, jelentőségükről az ember életében.
- Ismerje föl a veszélyes anyagok jelöléseit.
- Ismerje azokat a veszélyeket, amelyeket a tanult kémiai anyagok jelenthetnek, tartsa be a kezelésük, tárolásuk szabályait.
- Legyen alapvető ismerete a Periódusrendszerben történt tájékozódásról, ismerje a leggyakrabban előforduló elemek, vegyületek jelölését.
- Tudjon felsorolni és megkülönböztetni fizikai és kémiai változásokat.
- Tudja megnevezni tápanyagainkat, felsorolni azok jelentőségeit az ember szervezetére.
- Lehetőségeihez képest próbálja betartani az egészséges táplálkozás szabályait

TÖRTÉNELEM 5-8. évfolyam

5. évfolyam

- Legyen tájékozott saját életeseményei alapján a múlt- jelen-jövő
- E relációs rendszerben. x Ismerje saját helyét, szerepét a családjában.
- Mutassa be az iskolai közösséget közvetlen tapasztalatszerzés, saját élmény alapján.
- Meséljen családjá és iskolája múltjából érdekes történeteket.
- Tudja elhelyezni lakóhelyét az ország térképén.
- Gyűjtsön képet lakóhelyéről, ezekről tudjon beszélni.
- Ismerje és gyakorolja a nemzeti jelképek iránti tiszteletadás módjait.
- Tudjon különbséget tenni a történelem különböző megismerési forrásai között.
- Legyenek elemi összehasonlító fogalmai a távoli korban és a ma élő emberek életmódjáról.
- Ismerje fel a tanult korokat képről: ruházatot, használati tárgyakat, jellegzetes épületeket.
- Legyen képes beszélni Jézus születéséről, a kereszténység kialakulásáról.
- Ismerjen biblia, mitológiai történeteket.
- Segítséggel mondja el a megismert mondák, legendák, történetek tartalmát.
- Tudjon különbséget tenni a történetek mesei és valóságos eseményei között.
- Tudja a tanult eseményeket időrendbe rendezni.
- Legyen képes segítséggel rajzos beszámolókat készíteni.

- Ismerjen fel és nevezzen meg hazánk őskori és ókori emlékeiből legalább kettőt, képről, filmről.
- Tudja leolvasni, megmutatni a képes történelmi atlaszban a tanultakkal összefüggő történelmi helyeket.
- Olvassa le és mutassa meg vándorló őseink állomáshelyeit.
- Ismerje a letelepedés, a honfoglalás évszámát, valamint fontosabb emlékhelyeit.
- Érzelmileg azonosuljon a honfoglalással, a magyarság életében betöltött szerepével.

6. évfolyam

- Ismerje a tanuló lakóhelyének településformáját, természeti szépségeit, gazdasági értékeit.
- Legyen képes ezek rövid szöveges bemutatására.
- Tudjon egyéni képességeihez mértén biztonságosan tájékozódni és közlekedni lakóhelyén.
- Ismerjen és használjon a lakóhelyén művészeti és kulturális szolgáltatásokat.
- Ismerje a nemzeti ünnepeink tartalmi, formai vonatkozásait (március 15., augusztus 20., október 23.).
- Gyűjtsön adatokat a családi és vallási ünnepek megtartásának helyi szokásairól.
- A hagyományokhoz kapcsolódó élményeit néhány mondatos írásbeli szövegben tudja megjeleníteni.
- Tudja megnevezni a tanult korok uralkodóit, beszéljen tetteikről
- Legyen képes tanári rávezetéssel ok-okozati összefüggések felismerésére, következtessen tanulságokra.
- Legyen képes példákkal illusztrálni az ország fennmaradásának, a magyarság megmaradásának küzdelmeit. Legyen képes ismereteit bővíteni forrásanyagok felhasználásával, olvasson rövid részleteket a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Tanulja a tanult évszámokat az időszalagon elhelyezni, az események helyszíneit a térképen megmutatni.
- Legyen képes a jártasság szintjén használni a képes történelmi atlaszt.
- Mondjon példákat a történelmi események művészeti megjelenítésére.

7. évfolyam

- Tudjon megnevezni a tanuló lakóhelyén működő helyi közösségeket, ismerje alapvető tevékenységeiket, mondjon gyakorlati példákat.
- Ismerje a nyugalmat veszélyeztető csoportok társadalmi, közéleti hatásait, utasítsa el a benne való részvételt.
- Ismerje az alapvető ügyintézési formákat, a helyes viselkedést (posta, bevásárlás, stb.).
- Ismerje az ünnepekhez kötődő helyi népszokásokat, tudjon ezekről összefüggően beszélni.
- Ismerje a Himnuszt és a Szózatot, tudja a hozzá kapcsolódó tiszteletadás módját.
- Tudja kezelni a kiemelkedő személyiségekről gyűjtött életrajzi adatokat.
- Legyen képes szóban felvázolni rövid életrajzot egy általa példaképnek tartott történelmi személyiségről.

- Ismerjen fel segítséggel a kor eseményei között történelmi összefüggéseket, készítsen róla vázlatot.
- Ismerje fel, hogy népünk számára milyen gazdasági, társadalmi veszteségeket jelentett a háborúban való részvétel.
- Tudjon számot adni a tanult anyagról néhány mondatos szóbeli felelettel.
- Ismerje a legjellegzetesebb reformkori személyiségek nézeteit, érveljen a megismert tények alapján.
- Tudjon összefüggéseket említeni a világtörténelem és a magyar történelem eseményei között.
- Elemezze a társadalmi, gazdasági változásokat, konkrét példákkal mutasson rá a fejlődésre megadott szempontok alapján.
- Tudja a tanult történelmi évszámokat. x Jártasság szintjén használja a képes történelmi atlaszt.

ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK 8. évfolyam

- Ismerje lakóhelyén a lakossági ügyintézés intézményeit, tudja hova, milyen ügyben lehet fordulni.
- Legyen képes tájékoztatást, felvilágosítást adni lakóhelye vonatkozásában.
- Legyen büszke hazája és települése nevezetességeire. Tudatosan óvja, védje.
- Tudjon felsorolni néhány nevezetes ember nevét lakóhelyén, és ismerje a közösségért végzett munkájukat. Alakuljon ki a közösséghez tartozás és a hazaszeretet pozitív érzése.
- Ismerje fel, hogy népünk számára milyen gazdasági, társadalmi veszteségeket jelentett a háborúban való részvétel.
- Legyen képes a térképről önállóan leolvasni a háborús eseményeket, használja fel a térképet szóbeli feleletéhez.
- Utasítsa el a nemzeti, faji gyűlöletet.
- Legyen magatartásában megnyilvánuló magyar és európai azonosságtudata.
- Ismerjen néhány történelmi témájú irodalmi művet, filmet.
- Legyen képes beszámolni az olvasottakról, a látottakról, megfogalmazni saját véleményét.
- Az ok-okozati összefüggések felismeréséből, a következtetésekben legyen képes elemi ítéletalkotásokra.
- Legyen képes önállóan felkészülni tankönyvből, könyvtárban forrásanyagot keresni, irodalmi ismeretei alapján illusztrációkat gyűjteni adott témához.
- Alkalmazza a tanulás során gyűjtött anyagot, a kortársak visszaemlékezéseit.
- Próbáljon tájékozódni a lakossági ügyintézésben.

TERMÉSZETTUDOMÁNY - FÖLDRAJZ 6-8. évfolyam

6. évfolyam

- Ismerje fel a tanult földi képződményeket, segítséggel nevezzen meg jelenségeket, folyamatokat a földfelszín alakulásában.
- Legyen ismerete az éghajlati övekről.

- Tudja segítség mellett megmutatni, megnevezni az éghajlatai öveket.
- Láss a térkép és a valóság kapcsolatát. Értse meg, hogy a térkép a valóság sajátos ábrázolása.
- Legyen képes egyszerű összehasonlításokat végezni a térkép, vagy modell, makett segítségével.
- Gyűjtsön képeket, írásokat. Vegyen részt tablókészítésben.
- Tudja megmutatni hazánk helyét Európa térképén. Legyen képes a térképről információt szerezni, hazánk nagy tájait megmutatni, megnevezni, a tanult földrajzi neveket, szakkifejezéseket pontosan használni.
- Tudja megfigyeléseit szóban elmondani, röviden, tömören írásban rögzíteni, rajzban ábrázolni.
- Képről ismerje fel lakóhelye és a főváros nevezetes épületeit.
- Értse meg a felszínformák és kialakulását, a hegységképződést és lepusztulást-feltöltődést.
- Láss be, hogy a felszín folyamatosan változik.
- Ismerje a Föld alakját. Legyen képes a földgömbön, a Föld térképén, irányítás mellett tájékozódni, a kontinenseket, óceánokat megnevezni, helyüket, helyzetüket meghatározni.
- Ismerje a történelmi és a földtörténeti időegységek időnagyságrendi és időtartambeli különbözőségét.
- Tudja, hogy összefüggés van a Föld mozgásai és az időszámítás között.
- Értse meg, hogy a Föld története sokkal régebben kezdődött, mint az emberiségé.

7. évfolyam

- Ismerje fel képen az állóvizet, és folyóvizet.
- Tudja, hogy a víz a természetben, állandó körforgásban van.
- Ismerje a sós víz és édes víz különbségeit.
- Ismerje a környezetvédelem feladatát.
- Ismerje a vízszennyezés okait és elkerülésének lehetőségeit.
- Tudjon példát mondani a felszín feletti és a felszín alatti vizek főbb típusaira.
- Legyen ismerete a légkör főbb alkotórészeiről.
- Rendelkezzen elemi szintű tájékozottsággal különféle méretarányú és jelrendszerű térképek olvasásában.
- Segítséggel legyen képes a fokhálózat segítségével történő helymeghatározásra.
- Tudjon példákat mondani a természetföldrajzi övezetességre, alapvető jellegzetességének bemutatására tanári irányítás mellett. Fedezze fel a vízszintes és a függőleges övezetesség kialakulásának okait. Legyen képes egy táj természeti jellemzőit bemutató kép, ábra, adatsor elemzésére irányítás, segítségadás mellett. Megadott szempontok szerint tudja csoportosítani a nagyobb tájegységek tipikus tájait, legyen képes a térképen megmutatni ezeket.
- Tudja megmutatni a térképen a tanult tájakat. Tudjon egy-egy példát mondani az adott táj természeti és társadalmi környezetének alapvető összefüggéseire, tanári segítséggel.

- Legyen képes magyarázni a földrajzi térben zajló felismert kölcsönhatásokat és összefüggéseket.
- Ismerje a gazdasági ágazatok szerepét a földrészek, térségek, országok gazdasági életében.
- Törekedjen tanulmányai eredményeképpen energiatakarékos magatartás kialakítására
- Legyen képes felsorolni, térképen megmutatni Európa főbb részeit.
- Szempontsor mellett legyen képes jellemezni Európa természetföldrajzi adottságát, erőforrásait.
- Ismerje Európa legfontosabb országait. Mondjon példát a közös és az eltérő földrajzi vonásokra.
- Legyen elemi ismerete az Európa Unióról.
- Használja pontosan a témához kapcsolódó földrajzi, topográfiai fogalmakat, legyen képes megmutatni ezeket a térképen is.
- Legyen igénye különféle térképű, földrajzi információszerzésre, a gyűjtésre.
- Végezze jártasság szinten a szemléleti térképolvasást.
- Tudatosodjanak a természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi, valamint időtartambeli különbségei.

8. évfolyam

- Legyen képes röviden jellemezni Közép-Európa természeti adottságait megadott szempont szerint.
- Tudjon példát mondani a medencefekvés jellemzőire.
- Tudja megmutatni a térképen a tanult tájakat.
- Ismerjen fel egyszerű összefüggéseket a földrajzi fekvés és a tájban élő emberek élete között.
- Legyen képes a fejlettségének megfelelő információk gyűjtésére a megadott szempontok szerint.
- Tudja felismerni a képen az állóvizet és folyóvizet. Tudja, hogy a víz a természetben állandó körforgásban van.
- Ismerje a környezetvédelem feladatát. Ismerje a vízszennyezés okait és elkerülésének lehetőségeit.
- Legyen képes jellemezni hazánk nagy tájait szempontsor szerint. Végezze önállóan írásbeli feladatait a munkalapokon, feladatlapokon.
- Legyen képes megnevezni a szomszédos országokat és segítséggel a fővárosaikat.
- Mutasson tér- és időbeli tájékozottságot a térkép használatában, a képzeletbeli utazásokban, játékos idegenvezetői szerepben.
- Használja segítséggel a tanult földrajzi szakkifejezéseket, topográfiai fogalmakat, mutassa meg ezeket a térképen is.
- Oldja meg készságszinten a szemléleti térképolvasást, jártasságszinten a következő térképolvasást.
- Tudja a megye, a főváros főbb jellemzőit. Tudjon példát mondani a megye környezeti állapotára.

- Rendelkezzen elemi szintű tájékozottsággal a különféle méretarányú és jelrendszerű térképek olvasásában. Fedezze fel a vízszintes és a függőleges övezetesség kialakulásának okait.
- Ismerje a gazdasági ágazatok szerepét a földrészek, térségek, országok gazdasági életében.
- Legyen képes magyarázni a földrajzi térben zajló felismert kölcsönhatásokat és összefüggéseket.
- Törekedjen energiatakarékos magatartás kialakítására.
- Tudatosodjanak a természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi, valamint időtartambeli különbségei.

13. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

13.1 A tanulói jogviszony létesítése

A tanuló az iskolával tanulói jogviszonyban áll.

Intézményünkbe gyermeket csak a tanulási képességeket vizsgáló szakértői bizottság javaslatára vehetünk fel. A komplex szakértői vizsgálat (pedagógiai, orvosi, pszichológiai) eredményeiről, s az iskolaválasztás lehetőségeiről a szülő tájékoztatást kap, Ha a szakértői bizottságintézményünket jelöli ki a tankötelezettség teljesítésére, akkor a szülőt időben értesítjük a beiratkozás időpontjáról, egyúttal lehetőséget biztosítunk – nyílt nap formájában – , hogy személyesen is megismerkedjen intézményünk tevékenységével. A tanuló osztályba sorolása a szakértői vélemény alapján történik.

Tanulói jogviszony orvosi, szakértői javaslatra vagy a szülő kérelmére magántanulóként is teljesíthető, ha a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából ez nem hátrányos.

Magántanulói státuszba azok a tanulók kerülhetnek, akiknek nevelése, oktatása egészségügyi, mentális problémák miatt ezt szükségessé válik. A mindennapi iskolába járás alól felmentett tanulók a törvényben meghatározott órakeret szerint felkészítésben részesülnek, ahol egyéni foglalkozások keretében a közismereti tantárgyakból készülnek az osztályozó vizsgára. A tanév végén osztályozó vizsgát kötelesek tenni, bizonyítványuk egyenértékű az osztályközösségben neveltekével.

Amennyiben a magántanulói státuszban folytatott tanulmányok eredményes befejezésére nem lehet számítani az intézmény vezetője állásfoglalást kér a területileg illetékes Kormányhivataltól a tankötelezettség teljesítéséről.

13.2. Tanulói jogviszony megszűnése

Az iskolai tanulmányok befejezése előtt:

- Lakóhely változtatás esetén a szülő kérésére, amennyiben befogadó nyilatkozatot hoz az új iskolából.
- A Köznevelési (2011. évi CXCV.) törvénynek eleget téve, szülői nyilatkozat alapján.

- Kontrollvizsgálat alapján szakértői javaslatra áthelyezve a „többségi” általános iskolába. A kontrollvizsgálatot kérheti szülő, pedagógus.
- Gyermekvédelmi szakellátásban történő változás esetén.

Az iskolai tanulmányok befejezésekor

- A felső tagozat végén (8. osztály) más, középfokú szakképző intézményben való továbbtanulás esetén 8. osztályos osztályzattal, végbizonyítvánnyal értékelve, dokumentálva.
- A szakiskola utolsó évfolyama végén (szakmai tárgyból belső vizsga letétele kötelező.)
- A készségfejlesztő iskola utolsó évfolyama végén (szakmai tárgyból belső vizsga letétele kötelező.).
- A tankötelezettségi korhatár elérésével a tankötelezettségi törvénynek eleget téve. Az iskolai képzés a szülő kérésére, s a nevelőtestület javaslatára a törvénynek megfelelően meghosszabbítható.
- Tankötelesekor befejezése után, fegyelmi eljárás esetén nevelőtestületi döntés alapján.
- Szünetel a tanulói jogviszonya annak, akinek engedélyezték, hogy tanulmányait megszakítsa.

Helyi tanterv

1. A választott kerettanterv megnevezése

Az intézményben alkalmazott kerettanterveket a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók szerint választottuk.

Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulókat oktató nevelési-oktatási intézmények számára

- Kerettantervek az enyhén értelmi fogyatékos tanulók 1-4. évfolyam számára
- Kerettantervek az enyhén értelmi fogyatékos tanulók 5-8. évfolyam számára
- Kerettanterv a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók 1-8. évfolyama számára
- Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező 9/E előkészítő évfolyamának kerettanterve
- Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola OKJ szerinti szak és rész-szakképesítés oktatásához alkalmazandó 9-10. évfolyamos közismereti kerettanterve
- Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola OKJ szerinti szak és rész-szakképesítés oktatásához alkalmazandó 9-12. évfolyamos közismereti kerettanterve
- A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő - oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9-12. évfolyamának közismereti óraterve

A választott kerettanterv alapján a helyi tantervünk tantárgyait és óraszámait az alábbi táblázat tartalmazza. Pirossal jelöltük a kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások óraszámát. Az elsajátítandó tananyag a kerettantervhez képest nem bővül, a megemelt óraszám az ismeretek elmélyítését, a képességek jobb alapozását, gazdagítását szolgálják.

1.1 Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolája

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	7
Matematika	4	4	3+1	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1+1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1+1	1+1	1	1+1

Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

Kötelező tantárgyak és óraszámok 5-8. évfolyamon

Tantárgyak	5.	6.	2	7.	8.	2
	évfolyam	évfolyam	tanéves	évfolyam	évfolyam	tanéves
	Heti óraszám		óraszám	Heti óraszám		óraszám
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	288+72	4	4	288
Idegen nyelv	-	-	-	2	2	144
Matematika	4	4	288	4	4	288
Etika	1	1	72	1	1	72
Történelem	2	2	144	2	1	108
Hon- és népismeret	1	-	36	-	-	-
Természettudomány	2	3	180	5+1	5+1	360+72
Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	36
Ének-zene	2	2	144	1	1	72
Vizuális kultúra	2	2	144	1	1	72
Digitális kultúra	1	1	72	1+1	1+1	72+72
Technika és tervezés	1+1	1+1	72+72	1	1	72+72
Testnevelés	5	5	360	5	5	360
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	72	1	1	72
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	144	2	2	144
Heti órakeret	28	28		30	30	

1.2 A középűlyos értelmi fogyatékos tanulók általános iskolája

Kötelező tantárgyak és óraszámok 1-8. évfolyamon

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	3	3+1	4	4	2	2
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2	2	2	2	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1+1	1+1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1+2	1+2	2+1	2+1
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alakítás (Vizuális kultúra)	3	3	2+1	2+1	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2+1	2+1	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2+1	2+1	2+1	2+1	3	3
	Játékra nevelés	2+1	2+1	2	2	-	-	-	-
Szabadon tervezhető órakeret		2	2	2	3	3	3	2	2
Összesen		24	24	24	25	28	28	30	30

1. 3 az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező 9/e előkészítő évfolyamának kerettanterve

Tantárgyak és óraszámok

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	72
Matematika	Matematika	5	180
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	36
Természettudomány és földrajz	Természettudomány	3+1	108
Művészetek	Vizuális kultúra	2	72
Technológia	Digitális kultúra	2	72
Egyéb	Pályaorientáció	1+1	36+36
	Szakmai alapozó ismeretek	4+1	144+36
Testnevelés	Testnevelés	5	180
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	36
Összesen		31	1116
Szabadon tervezhető		3	108
Mindösszesen		34	1224

1. 4. Közismereti óraterv a szakiskolában 9-10. évfolyamon

Tantárgyak és óraszámok

Az OKJ szerinti rész-szakképesítés oktatásához kapcsolódó enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola 9-10. évfolyamának tantárgyi rendszere. (A 9. évfolyamot megelőzi az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező előkészítő évfolyama.)

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9–10. évfolyam (átlag heti időkeret)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	71
Matematika	Matematika	2	142
Technológia	Digitális kultúra	1+1	71+71
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	355
	Osztályfőnöki (közösségi nevelés)	1	71
Közismeret összesen		10	710
További szabad közismereti időkeret		1	71
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21	1491
További szabad szakmai időkeret (szabad sáv)		2	142
Összefüggő szakmai gyakorlat		70	70

1.5 Szobafestő (építőipar ágazat, egyedi azonosító: 33,) A "Festő, mázoló, tapétázó" szakma részszakmája) rész-szakképesítés oktatásának óraterve

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati
10101-12 Építőipari közös tevékenység	Építőipari alapismeretek	3		70	1	
	Építőipari alapismeretek gyakorlata		1			
10104-12 Szobafestő, díszítő munkák	Falfelület festése, díszítése	3			2+1	
	Falfelület festésének, díszítésének gyakorlata		6			8
10105-12 Tapétázási munkák	Tapétázási munkák	2+1			3	
	Tapétázási munkák gyakorlata		6+1			7+1

Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám	8+1	13+1		6+1	15+1
Összes heti/ögy óraszám	21+2		70	21+2	

*Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

1.6 textiltermék-összeállító (kreatív ágazat, egyedi azonosító: 34, „Divatszabó” szakma részszakmája) oktatásának óraterve (kifutó)

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám					
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati	
Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és áruismeret	2		70	1+1		
	Anyagvizsgálatok gyakorlat		2				
Ruhaipari gyártmánytervezés	Ruhaipari gyártás-előkészítés	1				1	
	Szakrajz	1+1				1	
	Szakrajz gyakorlat		2				3
	Számítógépes ruhaipari gyártás-előkészítés gyakorlat		1				2
Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek szabásminta készítése					2	
	Ruhaipari gépek üzemeltetése	1					
	Textiltermékek gyártás-technológiája	2				2	
	Textiltermékek készítése gyakorlat		9+1				9+1
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		7+1	14+1		7+1	14+1	
Összes heti/ögy óraszám		21+2		70	21+2		

*ögy: összefüggő gyakorlat

**1.6 textiltermék-összeállító (kreatív ágazat, egyedi azonosító: 34, „Divatszabó” szakma
 részsakmája) oktatásának óraterve (felmenő a 2024/2025. tanévtől)**

Képzési szerkezet

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Egybefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	<i>heti:</i> 34	<i>heti:</i> 34	70	<i>heti:</i> 34

(Az oktatásra, képzésre fordítható szakmai órák száma összesen: 1703 óra nyári egybefüggő szakmai gyakorlattal és a szakmai szabad sávval együtt)

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszama évfolyamonként

Évfolyam		9.	10.	Összes óraszám
Az évfolyam összes óraszama		898	805	1703
Az évfolyam összes óraszámából az egybefüggő nyári gyakorlat óraszama		70	-	70
Az évfolyam összes óraszámából a szabadon felhasználható keret óraszama		72	70	142
Az évfolyam összes óraszámából a tanulási területek, tantárgyak, témakörök óraszama		756	735	1491
Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek szabásminta-készítése	72	70	142
	Alkalmazott műszaki ismeretek	18	0	18
	Alapszerkesztés és szabásminta készítés	54	60	114
	Szabásminta-készítés divatlapból	0	10	10
	Textiltermékek gyártástechnológiája	108	105	213
	Ruhaipari ábrázolások	4	0	4
	Varrástechnológia	36	0	36
	Alkatrész-technológia	68	105	173
	Textiltermékek készítése gyakorlat	504	490	994
	Varrástechnológiai alapok	112	0	112
	Alkatrészek készítése	112	140	252
	Műszaki leírások használata	18	18	36
	Textiltermékek-készítése	262	332	594
	Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag-és áruismeret	72	70
Textilipari nyersanyagok		72	0	72
Textíliák, kelmék I.		0	35	35
Textíliák, kelmék II.		0	35	35

A tanulási területek, tantárgyak, témakörök óraszama és a szabadon felhasználható keret óraszama tekintetében

- a 9. évfolyam esetében 36,
- a 10. évfolyam esetében 35 tanulmányi hetet kell figyelembe venni.

**1.7 Bőrtárgy készítő (kreatív ágazat, egyedi azonosító: 5, "Bőrtemékkészítő" szakma
 részsakmája) kifutó**

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati
Bőripari anyagok jellemzői, szabás és előkészítő műveletek	Bőripari anyag és áruismeret	3		70	2	
	Szabás, előkészítés elmélet	2			2	
	Szabás, előkészítés gyakorlat		7			7
Bőrtárgy készítése	Bőrtárgy készítése	2+1			2+1	
	Bőrtárgy készítése gyakorlat		7+1			8
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		7+1	14+1			6+1
Összes heti/ögy óraszám		21+2		70	21+2	

*Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

**Bőrtárgy készítő (kreatív ágazat, egyedi azonosító: 5, "Bőrtemékkészítő" szakma
 részsakmája) felmenő 2024/2025. tanévtől**

Képzési szerkezet

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Egybefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	<i>heti:</i> 34	<i>heti:</i> 34	70	<i>heti:</i> 34

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként:

Évfolyam		9.	10.	Összes óraszám
Az évfolyam összes óraszámja		898	805	1703
Az évfolyam összes óraszámából az egybefüggő nyári gyakorlat óraszámja		70	-	70
Az évfolyam összes óraszámából a szabadon felhasználható keret óraszámja		72	70	142
Az évfolyam összes óraszámából a tanulási területek, tantárgyak, témakörök óraszámja		756	735	1491
Bőrdíszmű termékek gyártása	Bőrtárgykészítés elmélet	144	140	284
	Bőrdíszműtárgyak fajtái, készítésük általános menete	27	9	36
	Bőrdíszműtárgyak szabása	27	9	36
	Bőrdíszműtárgyak előkészítő műveletei	45	9	54
	Díszítési műveletek	45	9	54
	Bőrdíszműtárgyak összeerősítő műveletei	-	51	51
	Bőrdíszműtárgyak készítésének kikészítő műveletei	-	18	18
	Technológiai dokumentáció készítése	-	35	35
	Bőrtárgykészítés gyakorlat	540	525	1065
	Bőrdíszműtárgyak készítése különböző anyagokból	540	525	1065
	Bőrtárgykészítő anyagismeret	72	70	142
	Bőrdíszműtárgyak készítéséhez felhasznált anyagfajták	22	8	30
	Készbőrök	50	8	58
	Műbőrök	-	12	12
	Bőrdíszműtárgyak készítésénél használt textilek és cérnák	-	16	16
	Bőrdíszműtárgyak készítésénél használt kellékanyagok	-	10	10
Bőrdíszműtárgyak készítésénél használt vegyi anyagok	-	16	16	

1.8 Háztartásvezető (szociális ágazat, egyedi azonosító: 16, ”Gyermek-és ifjúsági felügyelő” szakma részsakmája) felmenő 2025/2026. tanévtől

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Egybefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti: 34	heti: 34	70	heti: 34

(Az oktatásra, képzésre fordítható szakmai órák száma összesen: 1703 óra nyári egybefüggő szakmai gyakorlattal és a szakmai szabad sávval együtt)

Képzési szerkezet

2. A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Évfolyam		9.	10.	Összes óraszám
Az évfolyam összes óraszámja		898	805	1703
Az évfolyam összes óraszámából az egybefüggő nyári gyakorlat óraszámja		70	-	70
Az évfolyam összes óraszámából a szabadon felhasználható keret óraszámja		72	70	142
Az évfolyam összes óraszámából a tanulási területek, tantárgyak, témakörök óraszámja		756	735	1491
Tanulási terület	Tantárgy/témakör			
Szakmai készségfejlesztés	Főzési és konyhatechnikai alapok tantárgy	288	245	533
	Táplálkozás egészségtan	18	17	35
	Élelmiszer ismeret	36	0	36
	Ételkészítési ismeretek	36	35	71
	Étrend, étlaptervezés	18	18	36
	Főzési és konyhatechnikai ismeretek a gyakorlatban	180	175	355
Szakmai készségfejlesztés	Háztartásvezetési alapok tantárgy	216	175	391
	Háztartásvezetés elmélete	36	0	36
	Házimunkák tervezése – szervezése	36	0	36
	Háztartásgazdálkodás	36	35	71
	Háztartásvezetés gyakorlata	108	140	248
Szakmai készségfejlesztés	Általános műveltség, viselkedés kultúra tantárgy	36	35	71

	Viselkedéskultúra elmélete	18	0	18
	Helyzetgyakorlat	18	35	53
Szakmai készségfejlesztés	Segítő kapcsolat kialakítása és kommunikációs gyakorlatok a gyermekvédelemben tantárgy	108	70	178
	Segítő beszélgetés	18	35	53
	Kérdezőtechnikák	18	0	18
	Asszertív kommunikáció a gyermekvédelemben	18	0	18
	Konfliktuskezelés	18	0	18
	Szakmai kommunikáció	36	35	71
Gyermekvédelmi ismeretek	Gyermekvédelem rendszere és jogi szabályozása tantárgy	0	35	35
	Gyermekvédelem jogi szabályozása	0	15	15
	Gyermekvédelem rendszere	0	20	20
Gyermekgondozási, -ápolási ismeretek	Ismeretek a gyermekgondozásról tantárgy	72	35	107
	Gyermekgondozás alapjai	24	12	36
	A gyermek szükségletei	24	12	36
	Gyermekgondozás	24	11	35
Gyermekgondozási, -ápolási ismeretek	Gyermekbetegségek, gyermekbalesetek tantárgy	0	105	105
	Gyermekbetegségek alapjai	0	20	20
	Gyermekbetegségek osztályozása	0	20	20

	Gyermekbetegségek megelőzésének lehetőségei	0	20	20
	Veszélyforrások, gyermekbalesetek csoportosítása, megelőzés lehetőségei	0	9	9
	Gyermekbalesetek ellátása	0	22	22
	Munkavégzéssel összefüggő balesetvédelem, balesetmegelőzés gyakorlata	0	14	14
Gyermekvédelmi adminisztrációs ismeretek	Munkavállaló adminisztrációs kötelességei tantárgy	36	35	71
	A munkavállaláshoz kapcsolódó dokumentumok	9	0	9
	A munka teljesítésének dokumentumai	9	17	26
	A háztartás vezetésével kapcsolatos adminisztráció	18	18	36

**1.8 A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő - oktató munkáját ellátó
készségfejlesztő iskola 9-12. évfolyamának közismereti óraterve**

Kötelező tantárgyak és óraszámok 9-10. évfolyamon

Műveltségi terület	Tantárgy	Heti óraszám		2 tanéves óraszám
		9. évfolyam	10. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	5	5	360
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	5	5	360
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1+1	1+1	72+36
Természettudomány és földrajz	Környezet- és egészségvédelem (Természettudomány)	2	2	144
Művészetek	Ének-zene	2	2	144
	Ábrázolás-alkatás (Vizuális kultúra)	2	2	144
Technológia	Digitális kultúra	2	2	144
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Egyéb	Életvitel és gyakorlat	4+1	4+1	288+36
	Gyakorlati képzés előkészítése	2+1	2+1	144+36
	Szabad időkeret	3	3	216
Összesen		34	34	

Kötelező tantárgyak és óraszámok 11-12. évfolyamon

Műveltségi terület	Tantárgy	11. évfolyam	12. évfolyam	2 éves
		Heti	Heti	
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	2+1	2+1	144+72
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	1+1	1+1	72+72
Természettudomány és földrajz	Környezet- és egészségvédelem (Természettudomány)	1	1	72
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Szabad időkeret		2	2	108
Közismeret összesen		12	12	864
Gyakorlati tevékenység	Készségfejlesztő kerettantervek	20	20	1440
Szabad készségfejlesztő időkeret		2	2	144
Készségfejlesztő időkeret összesen		22	22	1 584
Összesen		34	34	2 448

A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA KÉSZSÉGFEJLESZTŐ (GYAKORLATI) KERETTANTERVEI

A készségfejlesztő kerettantervek heti 4, 8, illetve 12 óraszámra lettek kidolgozva. A gyakorlati évfolyamokon a készségfejlesztő kerettantervek oktatására heti 20 óra (a hozzá tartozó szabad időkerettel) áll rendelkezésre. Ezen időtartamot kell az intézménynek a készségfejlesztő kerettantervek oktatásával kitöltenie, azaz a tanulónak a gyakorlati évfolyamokon egy 2-5 készségfejlesztő kerettantervből álló képzési egység elsajátítására van lehetősége.

Ezek megtalálhatók a következő linken:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/kerettantervek_keszsegfejleszto_iskolak_szamara.

A készségfejlesztő iskola sikeresen teljesített gyakorlati évfolyamai eltérő készségfejlesztő kerettantervek szerinti oktatással megismételhetők.

A készségfejlesztő kerettantervek sikeres elvégzése rész szakképzettséget, illetve szakképzettséget nem tanúsít.

2. A választott kerettanterv feletti óraszám

A kerettantervi ajánlásokban megjelenő tantárgyak óraszámain felül rendelkezésre álló időkeretet az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára elsősorban a magyar nyelv és irodalom, a matematika és a technika, életvitel és gyakorlat óraszámainak emelésére fordítjuk.

A középsúlyosan értelmi a fogyatékos tanulók számára a tantárgyak óraszámain felül rendelkezésre álló időkeretet a kommunikáció, társadalmi ismeretek, életvitel és gyakorlat, művészetek és a digitális kultúra használata óraszámainak emelésére fordítjuk.

3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A nevelőtestület az alábbi elvek szerint választja meg az iskolában használt tankönyveit:

- legyen minősített NAT kerettanterv kompatibilis,
- igazodjon a helyi tanterv követelményeihez, tartalmához,
- legyen vonzó, figyelemfelhívó, szép kivitelezésű, időtálló, jól olvasható és jól áttekinthető
- tartalmában, információiban, ábravilágában, a feldolgozás mélységében igazodjék a fogyatékos tanuló szükségleteihez,
- az egyes tantárgyak könyvei egymásra épüljenek,
- a tankönyvekhez lehetőleg feladatlap vagy munkafüzet tartozzon a megerősítés, a gyakorlás, a tanuló önálló munkáltatása, a tudás ellenőrzése érdekében,
- azokat a tankönyveket rendeljük meg elsődlegesen, amelyek a tantárgyak tanterveihez illeszkednek és kézikönyveket is kínálnak,
- a helyi tankönyvcsomagok részét képezik azok a könyvek, amelyek egy-egy helyi sajátosságot tükröző egységhez készülnek,
- az évfolyamok könyvét néhány példányban a könyvtárban kell megőrizni az esetleges tankönyvhiány pótlására és a tanév közben érkező új tanulók miatt,
- a döntéshozatal előtt szükséges a szülői munkaközösséggel egyeztetni az egyes évfolyamok tankönyveit.

4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

4.1. Kulcskompetenciák fejlesztése

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a fejlesztési területek megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott, az iskolai nevelés-oktatás közös értékeire épül. Alapelveiben, céljaiban illeszkedik a Nat-ban megjelenő kulcskompetenciákhoz, a kiemelt fejlesztési területekhez.

Kompetencia alapú oktatáson az alkalmazásképes tudást középpontba helyező oktatást értjük. A kompetencia alapú oktatás elengedhetetlen feltétele a pedagógiai módszertani kultúra megújítása, melynek középpontjába a fejlesztendő képességek, kompetenciák kerülnek, melyek meghatározzák a tantervi tartalmakat és tevékenységi köröket.

A kompetencia az a képességünk, mely a bennünk lévő tudást sikeres problémamegoldó cselekvéssé alakítja. A kulcskompetenciák fejlesztésének területei a szervezeti egységek helyi tantervében található, a NAT által meghatározottak szerint, az irányelvekben szabályozottak beépítésével. A kulcskompetenciákat a kötelező oktatás és képzés alatt kell elsajátítani. A későbbiekben mindenféle tanulás alapját ezek képezik.

A kiemelt fejlesztési feladatok

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés

E szakasz feladata a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása. Az életkori jellemzőkhöz illeszkedő – a spontán belátáson alapuló – szabálykövetési képesség megerősítése, az alkalmazkodás és az önérvényesítés, a felelősségvállalás képességének alapozása a mindennapi iskolai gyakorlatban. Szociális konvenciók (köszönés, megszólítás stb.) szerepének tudatosítása a közösségi életben.

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelmétől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az otthon, az iskola, a lakóhely alapvető személyi viszonyainak megismerése, biztos tájékozódás kialakítása az alapvető téri és időrelációkban, a nevezetes események

megismerése, az ezzel kapcsolatos élmények feldolgozása. Hagyományok, népszokások megismerése, felelevenítése az azokban való aktív részvétel feltételeinek megteremtésével.

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az iskolai keretek között gyakorolható demokratikus részvétel. A házirend értelmezésével a jogok és kötelességek szerepének megértése. Szociális attitűd kialakítása mások problémái, nehézségei iránt, megoldások keresése.

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A tanulók önmaguk megismerésére motiváló tanulási környezet létrehozásával az önmagukra jellemző tulajdonságok, érzelmi és indulati megnyilvánulásokat ismerik meg. Az énkép, önismeret alakítása, fejlesztése, szociális tanulás, az ember jellegzetes külső és belső jegyeinek megismerése. Az egymáshoz való alkalmazkodóképesség, együttműködési készség, elfogadás alapozása. A gyakran előforduló konfliktusok kezelésének gyakorlása, helyes magatartás bemutatásával. Az együttműködés és közreműködés a csoportban, közösségben, a meghatározott feladatok végzésében. A családi és az iskolai szerepek megismerése, alkalmazkodás és azonosulás a családi és iskolai viszonyrendszerekben.

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá

kell segíteni, hogy képessé válják érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

Személyes élmények alapján a családi élet jellemzőinek megbeszélése, élmények, történések, családi események feldolgozása. A családon belüli kapcsolatok, egymás segítése, felelősségvállalás a családon belüli feladatokért, az egymásra utaltság tudatosítása.

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

A testi fejlettségnek, adottságoknak megfelelő egészségtudatos táplálkozás, a mértéktelenség, mohóság elkerülése, az önkorlátozás gyakorlása. Tisztálkodási szokások napi ritmusának kialakítása.

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Gyakorlati tevékenységekben a részvétel különbözőségeinek megfigyelése, hasonlóságok és különbségek, egymás erősségeinek és gyengeségeinek felismerése, az együttműködésre alapozott segítség és a segítéshatásainak megtapasztalása.

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek felé irányuló szociális attitűd, támogató, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatokban.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességeikre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári köteleességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

Foglalkozások, foglalkozásokhoz rendelt tevékenységek megismerése, egyeztetése, tapasztalatgyűjtés. Az érdeklődés felkeltése, egyéni érdeklődések erősítése. Olyan feltételek, tevékenységek biztosítása, amelyek során a tanulók kipróbálhatják képességeiket.

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Vásárlások, társasjátékok, szituációk segítségével a pénz szerepének, a gazdaságosság fontosságának a felismertetése.

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás

területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatosságra nevelés

Életkornak megfelelő gyermekműsorok hallgatása, nézése és a tapasztalatok megbeszélése. A valóság és a virtuális valóság megkülönböztetésének elemi példáival az értelmező, mérlegelő gondolkodás alapozása.

Cél, hogy a tanulók a mediatiszt, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, mérlegelő beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás iránti érdeklődés felkeltése, sok személyes élmény biztosítása a tanulói tevékenység serkentésével. Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek lehetőségeinek megismerése, az azokban való részvétel igényének kialakítása, alapozása.

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítani, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

4.2 Eszközök, eljárások

- Konfliktuskezelő technikák és stratégiák helyzetgyakorlatok fontos döntésekre, megélt élményekre.
- Drámajátékok, megtörtént események eljátszása, elemzése, megoldási módok stratégiák keresése.
- Mindennapi kommunikációs helyzetekhez kapcsolódó nyelvi formák begyakorlása.

- Mindennapi kommunikációs helyzetekhez kapcsolódó nyelvi formák alkalmazása. Szituációs játékok.
- Önérvényesítési gyakorlatok különféle helyzetekben, kifejezés játékkal.
- Elemi általánosítások, következtetések levonása tanári irányítással.
- Sétákon, kirándulásokon, erdei iskolában tapasztalatok gyűjtése. Tapasztalatok megbeszélése adott szempontok szerint.
- Tapasztalatok megfogalmazása, lejegyzése, rajzok, ábrák készítése.
- Megfigyelések, változások rajzban, írásban, vizsgálódások, vizsgálóeszközök használata. Összehasonlítások eredményének megfogalmazása. Modellezés, szituatív helyzetgyakorlatok a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Megfigyelés demonstrációs eszközökön, értelmezés.
- Szokásrendek alakítását szolgáló gyakorlatok (kísérletezés, kutatómunka kiscsoportos munkaformákban, egyénileg, tanulási szokások kialakítása egyénileg, párban). Gyűjtőmunka, képek, anyagok, termékek gyűjtése. Tablók, gyűjtemények készítése.
- A tapasztalatok felhasználása a mindennapi gyakorlatban. Információk felkutatása.
- A szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése, használata.
- Médiákban megismert élmények feldolgozása.
- Szemléletformálás film, regényrészlet feldolgozásával.
- A hír, a jel, az információ értelmezése a mindennapok gyakorlatában.
- Ismeretszerzés lexikonokból, képes és szöveges információhordozókból, tévéből, újságból.
- Ismeretterjesztő irodalom, lexikonok, információhordozók használata tanári segítséggel.
- Tapasztalatszerzés az anyagok tulajdonságairól, a funkció – forma – esztétikum összefüggéseiről. A vizsgált anyagok megmunkálásához szükséges szerszámok, eszközök balesetmentes használata. Egyszerű tárgykészítő eljárás elsajátítása.
- Az anyagok átalakításához szükséges szerszámok, eszközök megválasztása, balesetmentes használata, energiatakarékos eljárások keresése.
- Részvétel a munkamegosztásban, felelősség a növények gondozásában.
- A motorizáció előnyeinek és hátrányainak felismerése. Veszélyei. Teendők a közlekedési baleseteknél. Közlekedési helyzetek, szituációk elemzése.
- Tapasztalatok, megfigyelések az energiatakarékos fogyasztásról – energia, víz, fűtés. Anyaghasznosítás, karbantartás, egyszerű javító eljárások a háztartásban, a családi ruhatárban.
- Kutatómunka, ismeretszerzés könyvtárban, lexikonokból, természetről szóló könyvekből, cikkekből. Filmek megtekintése, elemzése. Aktív, tevékeny részvétel.
- Társuló részképesség zavarok esetén az előzőekhez hasonlóan történik a fejlesztés. A csoportok szervezése igény és szükséglet szerint történik.
- Személyes példamutatáson keresztül a gondos, pontos fegyelmezett munkavégzésre nevelünk.

A kulcskompetenciák fejlesztése érdekében az intézmény pedagógusai által alkalmazott munkaformák és módszerek

Módszertani elemek:

- óvoda-iskola átmenet,
- hatékony tanuló megismerési és segítő technikák, pedagógiai diagnosztizálás,
- rehabilitációs és rehabilitációs tevékenység,
- az inkluzív nevelés,
- attitűdváltást segítő programok pedagógusoknak,
- multikulturális tartalmak,
- tanórai differenciálás (heterogén csoport),
- kooperatív tanulás,
- a drámapedagógia eszközei,
- tevékenységközpontú pedagógiák eszközei,
- projektmunka (egyéni és csoportos),
- prezentációs technikák,
- tanulói értékelési formák gazdagítása,
- módszerek a korai iskolaelhagyás megelőzésére.

A tanulásszervezés módszerei:

Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés,
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer, házi feladat,
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok.

Motiváló módszerek:

- páros munka,
- csoportmunka,
- játék,
- szerepjáték (drámapedagógia),
- vita,
- kutató-felfedező módszer,
- kooperatív módszerek,
- projekt módszer.

A tanulásszervezés alapelvei:

- differenciálás
- egyéni különbségek figyelembevétele
- tanítási tartalom, tanítási idő rugalmas kezelése.
- szociális készségek fejlettsége-szociális kompetencia
- divergens gondolkodás, problémamegoldó képesség, kreativitás, kommunikációs készségek (metakommunikáció), önismeret, önkifejezés, társismeret.
- motiváló módszerek alkalmazása – pl. kooperatív-, projekt módszer, drámapedagógia.

A digitális pedagógiai elterjesztésével kapcsolatos tevékenységek, célkitűzések

A digitális pedagógiai módszertan 3-as célú kompetenciafejlesztés:

- tantárgyi ismeretek bővítése, rendszerezése,
- IKT eszközök készségszintű alkalmazásának fejlesztése,
- a konstruktív munkaformák alkalmazásával a szociális kompetenciák fejlesztése.

Az IKT által támogatott tanulásszervezési módok:

- csoportmunka,
- pármunka-tanulópár,
- egyénre szabott munka,
- részben egyénre szabott munka,
- önálló munka.

A digitális pedagógiai módszertan többszintű differenciálásra is lehetőséget biztosít, amelynek a következők a megvalósulási formái:

- mennyiségi differenciálás,
- minőségi differenciálás,
- tanulási követelmények differenciálása.

Ajánlott óratípusok:

- új ismeretanyag feldolgozása,
- alkalmazás-gyakorlás,
- összefoglalás, ellenőrzés - diagnosztikus mérés

Alkalmazására szánt feladattípusok:

- problémamegoldó csoportfeladatok,
- alkotó feladatok,
- felfedező, kutató feladatok,
- érvelésre-vitára alkalmas feladatok,
- ellenőrzés, értékelés.

Digitális tartalmak:

- az iskola saját honlapja, diákoknak, szülőknek, tanároknak szóló információkkal,
 - az iskola saját belső hálózatán tárolt digitális oktatási anyagok,
- multimédia tartalmak (pl. képek, mozgóképes állományok, animációk, hangállományok),
- multimédia CD-k, DVD-k, egyéb tömegtároló eszközök,
- eTanulás rendszerekkel kezelhető, módosítható tartalmak, tananyagok.

IKT-val támogatott mérés-értékelési tevékenységek

A tanórán alkalmazott diagnosztikus, fejlesztő-formatív és szummatív célú pedagógiai ellenőrzési, értékelési, mérési eljárások és feladatok IKT eszközök és szolgáltatások alkalmazásával, támogatásával történő megvalósítása, elősegítve ezzel a Nat célkitűzéseinek megfelelően az egyénre szabott tanulási követelmények érvényesülését, a differenciált tanulásszervezési eljárások elterjedését, valamint a hatékony és önálló tanulás kialakulását.

Az IKT-val támogatott mérési, értékelési módszerek alkalmazása a tanár és tanuló számára azonnali, egyénre szabott visszajelzést tesz lehetővé, támogatja a tanulók egyéni tanulási stratégiáinak kialakítását, illetve elősegíti a tanulók aktivitásának optimális kibontakozását, a digitális kultúra elterjedését.

Lehetőségek:

- számítógép segítségével kitöltött tesztek, más, értékelésre alkalmas feladatok megoldása (önértékelési, központi kiértékelési lehetőséggel),
- bemeneti (a tanóra elején) mérés (pl. annak megállapítására, hogy a tanulók felkészültsége megfelelő szintű-e az új tartalom befogadására, elsajátítására),
- fejlesztő célú mérés, értékelés (a tanóra során ellenőrző feladatok megoldása a továbbhaladás, illetve a megértés, elsajátítás szintjének ellenőrzésére),
- összegző, szummatív értékelési eljárások alkalmazása a tanulók teljesítményének, tudásszintjének mérésére,
- számítógéphez kapcsolható audio-vizuális és/vagy multimédia eszközök (projektor, hangosítás, VHS, DVD, kamera, digitális fényképezőgép, stb.) igénybevétele a tanórán a mérési-értékelési folyamatban,
- csoportos feladatmegoldás esetén egyéni teljesítmény értékelését lehetővé tevő eszközök, eljárások alkalmazása (szoftverek, hálózati megoldások, stb.) mérési, értékelési eljárásban internet, elektronikus kommunikáció igénybevétele (SDT, internetes feladatbankok, házi dolgozat, projektfeladat megoldása, távoli elérés, stb.).

5.Komplex Alapprogram

A Komplex Alapprogram az 1–4. osztályban és felmenő rendszerben az 5. osztálytól kerül bevezetésre a 2020/2021-es tanévben.

ALAPELVEK, CÉLOK, FELADATOK

5.1 Célok:

- A végzettség nélküli iskolaelhagyásra vonatkozó országos és intézményi stratégia preventív célú beavatkozásainak megalapozása;
- A lemorzsolódás megelőzése, tanulást támogató pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Az iskolai nevelés-oktatás az esélyegyenlőség szempontjait figyelembe véve hozzájáruljon a tanulók személyiségének, képességeinek és készségeinek kibontakoztatásához. Segítse a szellemi, testi fejlődésüket és az egészséges életmód kialakulását. Biztosítsa a továbbtanuláshoz szükséges alapvető készségeket, az önművelés képességét.
- Transzverzális készségek fejlesztése (kritikus gondolkodás, kreativitás, kezdeményező-készség, problémamegoldó gondolkodás, kockázatelemzés, döntéshozatal és az érzelmek kezelése).

- Tanulástámogató módszertan (tanítási stratégia) alkalmazása, melynek központi eleme a heterogén tanulócsoportokban folyó differenciált fejlesztés (Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban, DFHT), segítségével képessé váljanak a tanulók az önálló és a társas tanulásra, egyezőval: az eredményes tanulásra.

5.2 Alapelvek:

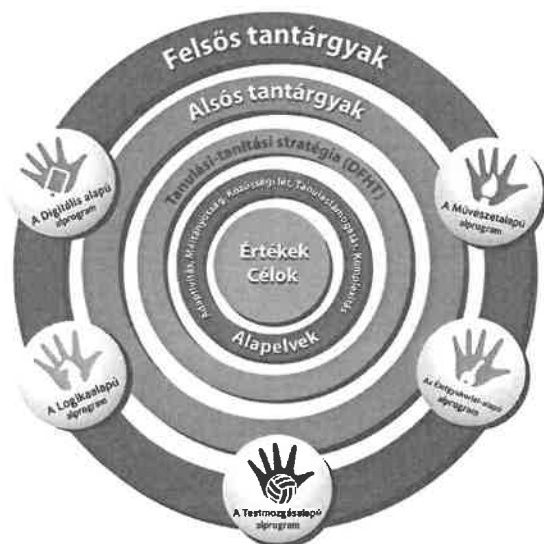
A Komplex Alapprogram megvalósítása során kiemelt jelentőségű, hogy az a koherenciát biztosító, a célokkal egybevágo alapelvekre épüljön, ezzel megalapozva az alprogramok egységes rendszerét.

A program legfontosabb alapelvei:

- 1) adaptivitás; 2) komplexitás; 3) közösségiség; 4) tanulástámogatás; 5) méltányosság

Komplex Alapprogram

- egységes rendszerbe ötvözi a pedagógiai gyakorlatban eddig használt differenciált fejlesztést támogató módszereket;
- alkalmazza a tanulók iskolai helyzetét, státuszát megváltoztató és ezzel a tanulási motívációt növelő Komplex Instrukciós Programot;
- különös hangsúlyt fordít a tanulók alapvető képességeinek, készségeinek kialakítására az alprogramok segítségével..

A Komplex Alapprogram jelszava: **Tanulni élmény!** amely magával hozza az élményalapú tanulást. Programunk eleme a tanulók aktív tanórai részvételének támogatása, mely a pozitív élményeken keresztül valósul meg. Ennek mozgatórugója az interaktív, a tanulók bevonásán alapuló kreatív feladatmegoldás, az együtt tanulás élménye.

FELADATOK, ELJÁRÁSOK, ESZKÖZÖK, MÓDSZEREK

Fejlesztési feladatok:

- Fejlesztjük az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumokat (önfejlesztő elképzelések) és tanulási képességeket (stratégákat és módszereket)!
- A tanulási stratégiák, módszerek és technikák megtanítása minden tanulónak.
- A mérés, mint a képességfejlesztés alapeleme. Nem az elsajátított ismeretanyag mennyiségének, hanem a kompetenciák szintjének meghatározását szolgálják
- Differenciált nehézségű feladatokkal, testre szabott egyéni és csoportos foglalkoztatással lehetőséget adunk az egyéni haladási ütem kialakítására.
- A tehetséges gyermekeket valós szükségleteik szerint segítjük a saját önfejlesztő stratégiájának kialakításában és megvalósításában
- Demokratikus alapokon álló, integratív tanár – diák viszonyt alakítunk ki. A tanítási órák légköre, hangulata oldott, a tanulók sikerorientált beállítódással dolgoznak, a pedagógus csak facilitáló szorongásszintet tart fenn.
- Növeljük tanulóink önbizalmát és önértékelését, építjük a pozitív énképét, erősítjük, a belső kontrolllos beállítódását fokozzuk a felelősségvállalást, az önállóságot!
- Tudatosan neveljük „én” erős, jó komfortérzésű fiatalokat.
- Az szocializáció folyamatainak tudatos irányítása, elősegítése.
- Az egyéni munkakultúra kialakítása, a kötelességekhez való pozitív viszonyulás (attitűd) kiépítése

Kiemelt fejlesztési feladataink:

- énkép, önismeret,
- hon-és népismeret,
- európai azonosságtudat
- egyetemes kultúra,
- aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, közösségnevelés
- gazdasági nevelés,
- környezettudatosság, fenntarthatóság
- művészeti nevelés,
- művészeti eszközökkel történő nevelés
- a tanulás tanítása,
- testi és lelki egészség,
- felkészülés a felnőtt szerepekre, család szerepe
- testmozgás fejlesztése minden színterén az oktatásnak

További feladatok:

A modern személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervezési eljárások, módszerek, pedagógiai kultúra általánossá tétele.

- A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére;
- Növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték, drámapedagógia stb.).
- Differenciált foglalkoztatással, az egyéni haladási ütemhez igazított fejlesztő terheléssel.
- Alkalmazzuk a DFHT módszerét.
- Alkalmazzuk a kooperatív tanulási-tanítási technikákat és módszereket!
- A különböző kommunikációs technikák és konfliktuskezelési stratégiák elsajátíttatása.
- Az alprogramokkal illetve gazdagító, dúsító feladatokkal, programokkal és valódi problémák megoldásával alkalmazkodunk a különböző tanulói képességekhez.
- A szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztése a nevelési célrendszer központi eleme; a konstruktív életvezetésre történő felkészítés feltétele.
- Önszabályozási stratégiák, autentikus, életszerű helyzetek kialakítása, amelyek során szerzett kompetenciákat a későbbiekben alkalmazniuk kell.
- A mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerben meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket.
- Emberléptékű következetes követelés.
- Fejlesztő hatású visszacsatolás, mérés-értékelés.
- Érdemjegy, pontszám és százalékok nélkül, szóban és írásban is visszajelzést kap a tanuló, ami kiemeli erősségeit és annyi problémával szembesíti, amennyit a közeljövőben reálisan képes megoldani.

Komplex Alapprogramban megjelenő eszközök:

A program szakmai anyagai:

- Nevelési- oktatási program - KAK
- Tanítási stratégia - DFHT
- Alprogrami koncepciók (5 db.)
- Alprogrami eszköztár és feladatbank (5 db.)
- Tanítói- tanári kézikönyvek (10+16 db.)
- Óraillesztrációk, példák
- Foglalkozástervek
- Tankockák

További tanulást segítő eszközök:

- Az intelligencia és kreativitás - fejlesztő egyéni programok.
- A komplex személyiségépítés teljes eszközrendszere.
- Az ismeretek és összefüggések tanulói felfedezése, a szemléltetés, cselekvés, az aktivizáló módszerek alkalmazása jellemzi a tanulási – tanítási folyamatokat.

- A pozitív motivációs eszközei, a jutalmazás és büntetés módszereinek mértéktartó (nem szélsőséges) alkalmazása.
- Személyes példamutatással neveljük gyermekeinket a változatos kommunikációs technikák alkalmazására, toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartása, a konfliktusok kezelésére.
- Önértékelés, önkontroll, önfejlesztő stratégia alkalmazása. Pozitív tartalmú szociális kapcsolatok építése.
- A kulturált és egészséges életvitel kialakítása.
- A hagyományos és digitális ismerethordozók sokaságából kiválasztva az adott életkorban célszerű módszerek és eszközök; egyéni és csoportos aktivitásra serkentő munka-formák alkalmazása.

6. Tanulásszervezés, alkalmazott módszerek

6.1. Tanulásszervezés folyamatában az alábbi elvek érvényesülnek:

- a rend és fegyelem fenntartása
- tanuló szabadságának biztosítása
- tanulói viselkedés szabályozása
- pozitív tanulási légkör biztosítása
- csoportfolyamatok elősegítése

6.2. Alkalmazott módszerek:

6.2.1. A tanítás – tanulási folyamatban a DFHT tanítási-tanulási stratégiát alkalmazzuk, mint a Komplex Alapprogram hangsúlyos elemét.

A lenti ábra azt mutatja, hogy a kötelező tanítási órák 20%-ban a DFHT (differenciált fejlesztés heterogén tanulócsoportban) szükséges alkalmazni.

A DFHT célja:

- A tudásban és szocializáltságban heterogén tanulói csoportok fejlesztése.
- A tanulói viselkedés pozitív befolyásolása.
- Az alulmotiváltság mérséklése.
- A kognitív, affektív, szociális képességek fejlesztése.
- A tanulók közötti együttműködés elősegítése.

DFHT koncepciója, módszerei:

Egyénre szabott differenciálás

- egyedül végzett munka
- rétegmunka
- teljesen egyénre szabott munka
- részben egyénre szabott munka

Párban folyó munka

- páros munka
- tanulópárok munkája
- Csoportban végzett munka
- A kooperatív munka, kooperatív tanulás, kollaboratív munka
- KIP

Ezenkívül a tanórák 80%-ban a pedagógus választ módszereket.

6.2.2. Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok.

6.2.3. Motiváló módszerek:

- páros munka
- csoportmunka
- játék
- szerepjáték (drámapedagógia)
- vita
- kutató-felfedező módszer
- kooperatív módszerek
- projekt módszer
- szituációs játékok

A KOMPLEX ALAPPROGRAM SAJÁTOSÁGAI:

A Komplex Alaprogram alprogramjai:

Az „Élménysuliban” minden alprogram megjelenik, hetenként javasoltan, minimum egy órában. Az alprogramok aránya az iskola profiljához igazítható (pl. művészeti iskolák, sportiskolák stb.)

A testmozgásalapú alprogram (TA)

Az alprogram az iskolai testmozgásprogramok három területén kívánja bővíteni, sajátélményszerzést biztosító tanulási környezetben a pedagógusok módszertani repertoárját és szemléletét:

- testnevelés óra
- mozgásos tanulás osztálytermi környezetben
- szabadidős mozgástevékenységek

A TA a testmozgás iskolai környezetben előforduló minden formájára támaszkodva, tanulástámogató eszközeivel vesz részt a tanulói komplex személyiségfejlesztésben. Az aktív, kreatív, felelősségteljes magatartást kialakító oktatási módszerek alkalmazásával teszi az alprogram a testmozgáson alapuló tevékenységeket a közösségi célok és az egyéni felelősség életgyakorlatává. Cél még az egészségtudatos, jövőorientált életmód kialakítása.

Az alprogram tartalma:

Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató módszerek és kereszttantervi tartalmak implementációjának támogatása testnevelés órai környezetben, a differenciálásra építve. Mozgásos tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő integrálása osztálytermi környezetben.

Önkéntességre és befogadásra épülő informális és nonformális tanulás testmozgás-alapú támogatása iskolai környezetben

Az életgyakorlat-alapú alprogram (ÉA)

Az Életgyakorlat-alapú alprogram egy olyan pedagógiai rendszert mutat be, amely hozzájárul az egyén és természeti, társadalmi környezete kölcsönhatásának tudatos és felelős alakításához. Az életgyakorlat koncepció egyrészt figyelembe veszi a tanulók szükségleteit, és ennek függvényében eltérő tanulási-tanítási egységeket tartalmaz. Minden egységen belül alternatív, a tanulók képességeihez, érdeklődéséhez, tempójához igazítható tanítási eszközöket, munkaformákat ajánl. Az alprogram célja, hogy az életben hasznosítható ismereteket, tapasztalatokat szerezzon a gyermek, amely sikeres életvezetési kompetenciákkal vértelje fel. Cél továbbá, hogy megalapozza a vitakultúrát, kritikus gondolkodást és az önálló felelősség vállalást.

Célunk még az életformák sokszínűségének tisztelete, a családi közösségek megbecsülése, az egészséges énkép kialakítása.

A célrendszerben hangsúlyos, hogy az egyén és környezete között dinamikus viszony van, így az életgyakorlat témái komplexek és minden szinten - a rendszerszemléletnek megfelelően - kidolgozásra kerülnek.

Az alprogram tartalma:

- egészséges életmód, életvezetés
- környezettudatosság (fenntarthatóság)
- állampolgári felelősség (közösségi szerepek)
- életút-támogató pályaorientáció
- család, párválasztás
- érzelmi intelligencia (szociális készségfejlesztés)

A művészetalapú alprogram (MA)

- Az alprogram a művészeti nevelést célzó tanórák, a művészeteket pedagógiai eszközként felhasználó osztálytermi tanulás és a szabadidős művészeti tevékenységek terén nevelő/oktató pedagógusok metodológiai fejlesztésén keresztül hat a végzettség nélküli iskolaelhagyás mérséklésének irányába.

- A művészettel nevelés sok és sokféle lehetőséget teremt a tanulástámogatás megvalósítására.

Az alprogram célja művészeteket célként/eszközként használó tanórák, szabadidős foglalkozások biztosítása a tanulók számára.

Indirekt célok:

- Személyiség- és társas készségek fejlesztése a művészeti tevékenység révén
- Tanulási motiváció, tanulás iránti attitűd alakítása
- Indirekt (kognitív képességeket célzó) tanulásfejlesztés művészeti keretek között
- tanulásfejlesztés a művészetek révén
- (Inter)diszciplináris ismeretátadás művészeteken alapuló, résztvevő központú gyakorlatokon keresztül
- Pályaorientáció: művészpályára irányítás, illetve pályaorientáció művészetek révén.
- A művészeti tevékenységbe ágyazott fejlesztés keretében lehetőség van a tanuló egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodó, esélyegyenlőséget biztosító pedagógiai módszerek alkalmazására, ezáltal az adaptivitás biztosítására.

Az alprogram tartalma:

A művészeti tantárgyak és a mozgásra irányuló testnevelés tantárgy a készségtárgyak körébe sorolhatók, s ez arra is lehetőséget ad, hogy hasonló tartalmi elemek szerint épüljenek fel alprogramjaik is. Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató módszerek és keresszttantervi tartalmak megvalósításának támogatása a művészeti nevelést szolgáló tanórai környezetben, a differenciálásra épülve.

Művészetekre épülő tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő integrálása osztálytermi környezetben. Önkéntességre és befogadásra épülő informális és nonformális tanulás művészet-alapú támogatása iskolai környezetben.

A logikaalapú alprogram (LA)

A Logikaalapú alprogram a tanulók gondolkodásának fejlesztését támogató módszerek és stratégiák megismertetésével szeretné növelni a pedagógusok módszertani repertoárját az iskolai élet területein. Az alprogram feladata megismertetni a pedagógusokat olyan logikai alapú játékokkal, (legyen az sakk, táblás, papír-ceruza, szituációs és egyéb játék), melyeket a pedagógus fel tud használni mind az általános képességfejlesztéshez, mind a közismereti tantárgyi órákhoz. Az alprogram keretén belül olyan szemléletváltás elindítását célozzuk meg, amelynek segítségével a tanítási és a tanulási folyamat egyaránt élményszerűvé, motiválóvá és egyben fejlesztő hatásúvá tehető. Az alprogram célja, a gyerekek egyik legfőbb tevékenységére, a játékra és a játékosságra építve, hogy a gyerekek a tanulást ne érezzék fájdalmas, fáradságos folyamatnak. A tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás – ezzel a tanulók motivációja növelhető. Az oktatásban a különböző logikai játékok és technikák alkalmazása nem öncélúan történik, hanem a tanterv és a tananyag megfelelő részébe való integrálással, szorosan kapcsolódva a megtanulandókhoz és a tanulók életkori sajátosságaihoz. A játék lehetőséget

nyújt a differenciálásra, és a gondolkodási képességeken túl a szociális képességek fejlődése is várható.

Az alprogram tartalma

A problémamegoldó gondolkodás fejlesztési lehetőségei a gyakorlatban – stratégiák és algoritmusok.

- A vizualitás szerepe a gondolkodás fejlesztésében.
- Játék alapú megközelítések:
 - Térszemlélet, sík- és térbeli tájékozódási képesség fejlesztése
 - Dienes játékok és a matematikai gondolkodás fejlesztése
 - Sakk játék alapjainak elsajátítása és beépítése az iskolai tanulásba
 - Táblás játékok, társasjátékok, papír-ceruza játékok alkalmazása
- Játékstrukturált megközelítések:
 - Kártyajátékok – lapot kérünk!, logiccards, set, stb.
 - Logikai játékok, logisztorik
 - Barkochba és egyéb csoportos szituációs játékok
 - Kreativitást és reflektivitást fejlesztő játékok

A digitális alapú alprogram (DA)

A Digitális alapú alprogram az IKT-műveltség elemeit keresztntantervi, transzverzális megközelítésben értelmezi, és a digitális pedagógiai kultúra komplex, intézményi szintű fejlesztését tekinti feladatának.

Az IKT-műveltség tekintetében a technológiai, a kognitív és a szociális aspektust tekintjük irányadónak.

Az alprogram kidolgozásával a pedagógusok módszertani kultúraváltását segítjük elő, olyan korszerű digitális megoldásokkal, melyek hozzájárulnak az elektronikus tanulási környezet kialakításához, felgyorsítva az intézmények digitális átállását, mely lehetővé teszi, hogy a digitális eszközök alkalmazásával a tanulás élményszerűvé váljon.

Az alprogram célja, hogy kialakítsa a pedagógusokban az oktatásba integrált IT-eszközöket értő és kritikus módon alkalmazó „digitális állampolgár” habitust, melynek révén az összetett problémák megoldása a technológia segítségét is igénybe veszi.

Szeretnénk elérni azt is, hogy a tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás a digitális alkalmazások használatával, ezzel növelve a tanulók motivációját, kognitív képességeik színvonalát, tanulás módszertani repertoárjukat, pályaorientáció szempontjából releváns ismereteiket, (inter)diszciplináris ismereteik körét, és mindent egybevetve: a tanulók személyiségformálásához is hozzájáruljon.

Az alprogram tartalma

Az alprogram az alábbi tartalmi pontokból építkezik:

- Játékalapú megközelítések
- Technológiai műveltség, felelősségteljes eszközhasználat
- IKT-műveltség

- Hálózati részvétel és együttműködés, problémamegoldás, kommunikáció és eszközhasználat
- Digitális írástudás
- IKT alapú óratervezés
- Személyes tanulási környezet menedzselése

Komplex óra

Komplex órák bevezetése – a program komplexitását a kognitív, affektív, szociális képességek együttes fejlesztése jelenti. A kötelező és szabadon tervezhető tanórákat fedi le, amelyekben a tantárgy tananyagának kb. 30%-át (új ismeret) hordozzák. Az éves óraszámhoz viszonyítva 10-30%-a dolgozza fel az új ismeretek 30%-át. A közismereti tantárgyak esetében a tantárgyi és keresztantervi tartalmat (tananyagot) az alprogrami tartalmakkal kapcsolja össze, a DFHT óraszervezési eljárásaival megvalósítva a tanórát. Ezen órák esetében a tantárgyakon átívelő transzverzális készségek (a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőkészség, a problémamegoldó gondolkodás, kockázatelemzés, döntéshozatal és az érzelmek kezelése) fejlesztése is megjelenik.

Tartalmi fejlesztési pontok:

- legalább 1 alprogrami (max. 3 alprogrami) kapcsolat megjelenik benne
- kapcsolódik az adott tantárgy adott évfolyamának tanmenetéhez, és a tanítói/tanári kézikönyvben megjelenített órához
- minden alprogram (törekedve arra, hogy) egyenlő aránnyal (kb. 20%) jelenik meg (össz. komplex óraszám)

Ráhangolódás

A ráhangolódás biztosítja, hogy a **tanulók lelkesen, motiváltan kezdjék el a napot az iskolában, és érzelmi biztonságban érezzék magukat az osztályközösségben.** Heti **1-3 alkalommal** javasolja a Komplex Alaprogram **20-25 perces** foglalkozás keretén belül. A **tanulási környezetet** célszerű átalakítani úgy, hogy a tanulók körben ülhessenek székeken vagy szőnyegen, így megkönnyítve a kommunikáció feltételeit.

A **foglalkozás felépítése** ajánlottan a következő:

- Üdvözlés
- Beszélgetés
- Közös tevékenység/játék
- Zárás

A Ráhangolódás megvalósítását javasoljuk a nap elején, javasolt időtartama 25-45 perc, helye a nap kezdésekor vagy osztályfőnöki óra keretében vagy a délutáni foglalkozások elején. Témái megválasztásában segít a Tanítói kézikönyv.

„Te órád”

„Te órád” - a **diák érdeklődéséhez**, igényéhez, saját választásához igazítható, amely órákon az osztálykeret nem feltétlenül kell, hogy érvényesüljön. Vagy az **intézmény életében már meglévő**, jól működő, már hagyományokkal rendelkező foglalkozások, szakkörök, tehetséggondozó programok stb. továbbvitele, megtartása, de a foglalkozások középpontjába helyezve a tanulók szociális-emocionális fejlesztését. Az óra kiválasztását a pedagógus segíti.

Házi feladata

Házi feladat: sem írásbeli, sem szóbeli házi feladatot nem ad a pedagógus a tanulóknak. Ez nem azt jelenti, hogy elmaradhat a szükséges gyakorlás és rögzítés, hanem azt, hogy a pedagógusnak az iskolai tanórákon kell a tanulókkal ezeket a feladatokat elvégezni. Úgy kell a mindennapokban terveznie és megvalósítania az óráit, hogy legyen elegendő idő a szükséges gyakorlásra és az új ismeretek rögzítésére az órák keretén belül. A pedagógusnak módosítania kell tervezési szokásain: legyen a tanórákon annyi gyakorlás és ismétlés, hogy ne legyen szükség otthoni tanulásra.

Értékelés

Az értékelés az iskola nevelőtestülete által elfogadott értékelési rendszer szerint folyik. Nincs ötös fokozatú skálán történő értékelés a reggeli ráhangolódáson, a délutáni alprogrami foglalkozásokon, illetve azokon az órákon, amelyeken a DFHT módszert használják a pedagógusok.

A Komplex Alaprogram értékelési rendszerében egyaránt jelen van

- a helyzetfeltáró (diagnosztikus értékelés)
- a minősítő (szummatív értékelés)
- a fejlesztő (formatív értékelés).

Fontos szerepe van a **helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelésnek**. Ennek eredménye feltárja a pedagógus előtt a tanuló előzetes tudását, amire építheti további munkáját. Ez határozza meg az oktatási tartalmat és a módszereket. A diagnosztikus értékelést nem csak a **tanév elején** javasoljuk, ajánlott a **tanév közben** is felmérni, mennyit fejlődött a tanuló tudása. A tanév közben végzett diagnosztikus értékelés eredménye alapján a pedagógus dönthet arról, hogy változtat-e tanítási stratégiáján. A **tanév végi** diagnosztikus értékelésnél a pedagógus arról kap visszajelzést, milyen szinten sikerült a tananyagot megtanítani, a tanuló pedig arról, hogy mennyire sajátította el a követelményeket.

A **minősítő (szummatív) értékelés** egy tanulási szakasz lezárásakor, például egy témazáró dolgozat írásakor jelenik meg. Azt minősíti, hogy a tanuló mennyire sajátította el a tananyagot. A minősítő értékelés igen gyakori a hazai iskolákban.

A **Komplex Alaprogramban kiemelt szerepe van a személyre szabott, differenciált, fejlesztő (formatív) értékelésnek**. Ennek célja **nem a minősítés, hanem a tanulás támogatása**. A pedagógus, miután felmérte a tanuló tudását, és segített a tanulónak a tanulási cél kitűzésében, támpontokat ad a megteendő lépésekről. Majd nyomon követi a tanuló egyéni haladását, és személyre szabottan segíti a tanulási folyamatot. A fejlesztő értékelés alkalmazásánál a pedagógus a **gyermek önmagához mért fejlődését veszi figyelembe**.

Folyamatos visszajelzést ad a tanulónak erősségeiről és hiányosságairól, megbeszéli vele a tanulási célokat, az értékelési szempontokat, a teendőket, és a teendők határidejét. A tanuló egyéni haladásáról és erőfeszítéseiről visszajelzést ad. A pedagógus visszajelzésének mindenképpen tartalmaznia kell a tanuló részéről sikeresen megoldott problémákat, a további fejlesztést igénylő területeket és a teendőket.

Az értékelésnek fontos része legyen

- az önértékelés
- a társak értékelése.

Legyen szubjektív, kvalitatív és szöveges.

Figyelembe kell venni az eltérő kiindulási nyelvi szinteket.

A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAINAK ÁTTEKINTÉSE, ILLESZTÉSE A KOMPLEX ALAPPROGRAMHOZ

A pedagógusok feladata kiegészül a **DFHT órák** megszervezésével, a kapcsolódó dokumentumok (óraillusztrációk) elkészítésével. A választott **alprogramokhoz** kapcsolódó **foglalkozások** megszervezése, megtartása, foglalkozás illusztrációk készítése. Az elkészült óraillusztrációk, foglalkozás illusztrációk, **tapasztalatok megosztása** a kollégákkal. Programhoz kapcsolódó további **oktatási segédanyagok**, szemléltető és mérőeszközök **kidolgozása, közreadása. Belső továbbképzések**, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

A SZÜLŐK ÉS A TANULÓK TÁJÉKOZTATÁSA

A szülőket és a tanulókat a programról, annak tartalmáról, megvalósításáról iskola életéről, az iskola igazgatója, és az osztályfőnökök tájékoztatják szóban és írásbeli tájékoztató füzet segítségével.

AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ MUNKA IDŐKERETÉNEK

A Komplex Alapprogram a tanulók kötelező óraszámának a meghatározása tekintetében nem tér el a törvényben szabályozottaktól. Az iskolában folyó munka továbbra is két markánsan elkülönülő egységre oszlik:

A kötelező és szabadon tervezhető időkeret:

- a Komplex Alapprogram a pedagógusok módszerbeli gazdagságát, korábbi gyakorlaton alapuló pedagógiai-módszertani kultúráját tekintve **kb. 80 %** -ban nem szabályozza.
- A tanítási órák **20%-ban** azonban javasolt a Komplex Alapprogram tanítási-tanulási stratégiájának, a **DFHT tanítási-tanulási stratégiának** az alkalmazása (differenciált egyéni munka, rétegmunka, pármunka, kooperatív módszerek, csoportmunka, drámajáték és projektmunka).

- A DFHT esetében a 20% fele a DFHT-KIP (10%), a másik fele (10%) az egyéb tanulásszervezési eljárások.

— 10-30%-ban pedig a **Komplex órák** keretében a keresztantervi tantervek feldolgozása történik.

A Komplex Alaprogram által **innovált alprogrami foglalkozások** és a „Te órád” többnyire a délutáni időszámban valósulnak meg.

Időkeretek:

Az egyes évfolyamok kötelező óraszámai alapján számított, a **DFHT- módszertant alkalmazó órák arányait** alsó tagozaton és felső tagozaton az alábbi táblázatok mutatják be.

Tantárgyfelosztás és a KAP által kínált módszertani elemek összehangolása

A tanuló heti kötelező tanóráinak számát, beleértve a választható tanóráinak számát az Nkt. és a NAT 2020 határozza meg.

A tantárgyfelosztás a törvény által meghatározott feltételeknek megfelelő, de az intézmény sajátos helyzetét figyelembe vevő alapidokumentum. Alapjául az intézményre érvényes törvény által előírt, a közismereti tantárgyakra vonatkozó heti óraszám szolgál.

Az általános iskolában a nevelés-oktatást a **délelőtti** és **délutáni** tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a foglalkozások ajánlottan tizenhat óráig tartanak, továbbá tizenhét óráig – vagy addig, amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben – gondoskodni kell a tanulók felügyeletéről. Tehát e törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként is működhet.

A Komplex Alapprogram minta-hetirendje, 1. évfolyam

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
7.50–8.05	Ráhangolódás*				
8.055–8.45	Magyar	Matematika	Matematika	Magyar	Matematika
8.55-9.40	Ének-zene	Magyar	Testnevelés	Magyar	Magyar
9.40–10.00	20 perces tízórai szünet				
10.00–10.45	Technika	Magyar	Viz. kult.	Matematika	Magyar
10.55–11.40	Testnevelés	Testnevelés	Viz. kult.	Testnevelés	Testnevelés
11.50–12.35	Szabadon ter. v.	Ének-zene	Erkölcstan	Szabadon ter. v.	Ráhangolódás
12.35–13.40	Ebéd és játék				
13.40–14.25	Ebéd és játék				
14.35–15.20	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.30–16.15	„Te órád”	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	„Te órád”
16.15–17.00	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet

A Komplex Alapprogram minta-hetirendje, 2-3. évfolyam

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00-8.45	Ráhangolódás	Magyar	Magyar	Ráhangolódás	Ráhangolódás
8.55-9.40	Magyar	Magyar	Matematika	Matematika	Matematika
9.40-10.00	20 perces szünet				
10.00-10.45	Ének-zene	Matematika	Testnevelés	Magyar	Magyar
10.55-11.40	Környezetismeret	Szabadon terv	Víz. kult.	Erkölestan	Magyar
11.50-12.35	Technika	Testnevelés	Víz. kult.	Testnevelés	Szabadon terv.
12.35-13.40	Ebéd és játék				
13.40-14.25	Testnevelés	Játék- szabadidő	Játék- szabadidő	Ének-zene	Testnevelés
14.35-15.20	AP foglalkozás	AP- foglalkozás	AP- foglalkozás	AP- foglalkozás	AP- foglalkozás
15.30-16.15	Játék-szabadidő	Te órád	Játék- szabadidő	Játék- szabadidő	Játék- szabadidő
16.15-17.00	Játék-felügyelet	Játék- felügyelet	Játék- felügyelet	Játék- felügyelet	Játék- felügyelet

A Komplex Alapprogram minta-hetirendje, 4. osztály

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00–8.45	Ráhangolódás	Magyar	Ráhangolódás	Ráhangolódás	Idegen nyelv
8.55–9.40	Magyar	Magyar	Matematika	Magyar	Matematika
9.40–10.00	20 perces tízórai szünet				
10.00–10.45	Ének-zene	Matematika	Magyar	Szabadon terv.	Magyar
10.55–11.40	Környezetism.	Testnevelés	Viz. kult.	Matematika	Szabadon terv.
11.50–12.35	Szabadon terv.	Idegen nyelv	Viz. kult.	Testnevelés	Testnevelés
12.35–13.00	Ebéd				
13.00–13.45	Testnevelés	Erkölcstan	Testnevelés	Ének-zene	Technika
13.55–14.40	Játék	Játék	Játék	Játék	Játék
14.40–15.25	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.25–16.20	„Te órád”	Szabad időkeret	„Te órád”	Szabad időkeret	„Te órád”
16.20–17.00	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret

A Komplex Alapprogram minta órarendje, **5. osztály**

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00-8.45	Magyar	Magyar	Matematika	Idegen nyelv	Idegen nyelv
8.55-9.40	Term.ismeret.	Magyar	Magyar	Matematika	Matematika
9.40-10.00	20 perces tízórai szünet				
10.00-10.45	Ének-zene	Matematika	Történelem	Szabadon terv.	Történelem
10.55-11.40	Testnevelés	Testnevelés	Viz. kult.	Term.ismeret	Tánc és dráma
11.50-12.35	Oszt.fő./Ráhangolódás	Idegen nyelv	Testnevelés	Testnevelés	Testnevelés
12.35-13.00	Ebéd				
13.00-13.45	Szabadidő	Erkölcstan	Technika		
13.55-14.40	Tanulás	Szabadon terv.	Tanulás	Tanulás	Tanulás
14.40-15.25	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.25-16.20	„Te órád”	Tanulás	„Te órád”	Szabad időkeret	„Te órád”
16.20-17.00	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret

Megjegyzés: Amennyiben több osztályból tevődik össze egy alprogrami foglalkozás, s akik nem vesznek részt ezen a foglalkozáson, azoknak napközis foglalkozás vagy “Te órád” biztosítható.

JELÖLÉSEK AZ OSZTÁLYNAPLÓKBAN

A KRÉTA rendszerben az alábbi lehetőségek szolgálnak a program megvalósításának jelölésére:

KOMPLEX ALAPPROGRAM							
DFHT óra	☐	Ráhangelődés	☐	Testmozgásalapú alprogram	☐	Művészetalapú alprogram	☐
DFHT-KIP óra	☐	Komplex óra	☐	Életgyakorlat-alapú alprogram	☐	Logikaalapú alprogram	☐
Te órád	☐	Digitális alapú alprogram	☐				

6. Mindennapos testnevelés

Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás program célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszhető. Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontokat tartjuk szem előtt:

- a keringési rendszer és a légzőszervek megfelelő terhelése,
- a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatok végzése,
- a testnevelési tananyag egészében a gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartása,
- öröm és sikerélmény legyen a mozgás még az eltérő adottságú tanulónak is,
- a testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásainak érvényesülése a teljes testmozgásprogramban,
- a testmozgásprogram életmódsportokat, életminőség-sportokat is megtanít,
- a testmozgásprogram játékokat és táncot is tartalmaz.

A fenti szempontok együtt, egyformán fontosak és jelentősek.

Iskolánkban a mindennapos testmozgás lehetőségét tanórákon és tanórán kívüli foglalkozásokon az alábbiak szerint biztosítjuk:

Az első és második évfolyamon:

Tanórai keretben: 5 óra testnevelés óra

A harmadik és negyedik évfolyamon:

Tanórai keretben: 5 óra testnevelés

Az ötödik-nyolcadik évfolyamon:

Tanórai keretben: 5 óra testnevelés

9-12. évfolyamon

Előkészítő évfolyamon tanórai keretben: 5 óra testnevelés, szakiskolai évfolyamokon heti 3 óra, a gyakorlati napok kivételével.

Tanulóink minden év május 20-ig megjelölhetik, hogy a szabadon választható foglalkozások közül (a napi illetve heti terhelés korlátait figyelembe véve) mit vesznek igénybe.

A jelentkezés egész tanévre szól.

Szintén május 20-ig jelentkezhetnek az egyéb tanórán kívüli foglalkozásokra (napközi, tanulószoba, szakkör, kórus, stb.).

A felsorolt lehetőségek felkínálásakor megnevezzük az egyes foglalkozásokat tartó pedagógusokat.

7. Projektoktatás

Hagyományunk a tanítási projektek szervezése. Minden tantárgy esetében szorgalmazzuk a tantervi tartalmak egy részének gyakorlat- illetve tevékenység-orientált, együttműködésen alapuló szervezését, és önálló tanulást is igénylő elsajátítását. A projektmunkák során célunk, hogy fejlesszük a gyerekek problémamegoldó képességét, kritikai gondolkodását, a különféle ismeretforrások felhasználására való képességüket, alakítsuk együttműködési készségüket, gazdagítsuk kommunikációs képességüket, és azt, hogy saját szerepüket, lehetőségeiket és határaikat világosan felismerjék a problémák megoldása során. Évente több olyan projektnapunk van, amelyen az iskola vagy valamely tagozat minden tanulója részt vesz. Ezeken kívül évfolyam és osztályprojektek megvalósítását tervezzük éves munkaterveinkben.

8. Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

Nevelési-oktatási feladataink ellátása során mindenkor **a gyermek, a tanuló mindenek felett álló érdekét vesszük figyelembe.**

- Pedagógiai programunk bevezetésével hozzájárulunk a sajátos nevelési igényű tanulók esélyegyenlőtlenségének csökkentéséhez, a diszkriminációs jelenségek megszüntetéséhez.
- Mindent megteszünk azért, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók időben megkezdjék a tankötelezettség teljesítését, jelentős mértékben csökkenjen az iskolát túlkorosan kezdők és az idő előtt kimaradók száma.
- Nevelő-oktató munkánk során arra törekszünk, hogy az alapfokú nevelés - oktatás végére minden tanulónkat alapképességek és készségek birtokába juttassuk.
- A középfokú nevelés-oktatás és képzés szakaszában biztosítjuk az alapvető képességek és készségek továbbfejlesztését, megszilárdítását.
- Megalapozzuk a tanulók munkahelyen hasznosítható szakmai tudását, amelynek birtokában képesek szakterületükön a technikai, technológiai fejlődésből adódó és állandóan változó szakmai követelményeknek eleget tenni.
- Nevelőtestületünk nyitott a kompetencia alapú oktatási programcsomagok alkalmazására a sajátos nevelési igényű tanulók számára.
- A tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása.
- A tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül.
- Adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása.

- Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

A digitális kompetencia kialakításával az esélyegyenlőség biztosítása

9. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Intézményünkben az iskolai beszámoltatás két nagy csoportját alkalmazzuk

- szóbeli feleltetés
- írásbeli beszámoltatás

9.1. Szóbeli feleltetés, számonkérés

Az értelmi fogyatékos tanulók esetében szükség van a szóbeli számonkérésre, feleltetésre. A szóbeli feleltetés alkalmazásánál figyelembe kell venni az értelmi sérülés súlyosságát, a kommunikációs képességek szintjét, a beszéd alaki és tartalmi jellemzőit, a tanulók életkorát és személyiségének jellemzőit.

A szóbeli feleltetés gyakoriságát és időtartamát meghatározza:

- az értelmi sérülés súlyossága
- a tanulók életkori sajátossága
- kommunikációs képessége
- rendelkezésre álló időkeret
- tantárgy specifikuma
- a szóbeli feleltetés célja

A szóbeli felelet alkalmazásának célja a tanulók személyiségének és a kulcskompetenciák fejlesztése.

Személyiségformálás:

- az önértékelés fejlesztése
- a személyiség jobb megismerése
- azonnali visszacsatolás lehetősége
- motiválás

Képességfejlesztés, kulcskompetenciák erősítése:

- kommunikáció (metakommunikáció) fejlesztése
- kapcsolatteremtő képesség fejlesztése
- gondolkodási képességek (rendszerezés, lényeglátás) fejlesztése
- előadói készség alakítása
- a tanulók szókincsének, kifejező képességének javítása

A szóbeli feleltetés iskolánkban alkalmazható formái

Egyéni feleltetés:

- nyílt kérdések alapján
- kész vázlat segítségével
- vázlatkészítéshez kapcsolódó feleltetéssel
- vázlat nélkül
- látens felelés (nem szólítjuk fel a tanulót feleltetésre, hanem a tanórai aktivitás, megnyilatkoztatás alapján értékeljük)

- projekt

Kiscsoportos feleltetés:

A differenciált tanulásszervezési eljárások gyakori alkalmazása (csoportmunka, páros munka) során kerülhet sor ennek a számonkérési formának az alkalmazására, főként a felső tagozaton az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában és a speciális szakiskolában.

Frontális feleltetés:

Ismétlő, rendszerező, összefoglaló órákon javasolt az alkalmazása, nyílt kérdések alapján. Ilyenkor gyors és minden tanulóra kiterjedő visszacsatolást kaphatunk az elsajátított tananyag mértékéről.

9.2. Az iskola írásbeli beszámoltatás formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

Az intézményünkben a tanulók teljesítményének értékelésénél – a szóbeli feleltetés, számonkérés mellett – az írásbeli feleltetés, beszámoltatás módszere is alkalmazható. Az írásbeli beszámoltatást a sajátos nevelési igényű tanulók pszichikus sajátosságait figyelembe véve kell megszervezni és nem szabad a tanulók teljesítményének értékelési, számonkérési lehetőségeinél domináns tényezőnek tekinteni. A tanulók tudásáról visszajelzést kapunk a szóbeli feleltetéssel (egyéni, csoportos, frontális) is, melynek a tanítási órákon prioritást kell kapni. A szóbeli feleltetés személyiségfejlesztő hatása mellett elősegíti az értelmileg sérült tanulók kommunikációs képességének fejlesztését is.

Az írásbeli beszámoltatás alkalmazható formáit a feladatadás típusát és módját a csoportban lévő tanulók értelmi sérüléseinek súlyossága, a tanulók életkora, valamint az írásbeli beszámoltatás célja határozza meg. (Diagnosztikus, formatív vagy szummatív típusú értékelés a célunk) Ennek figyelembe vételével a tantárgyat tanító pedagógus dönt a beszámoltatás formájáról, a feladatadás típusáról és módjáról.

Az írásbeli beszámoltatás alkalmazható formái iskolánkban:

- röpdolgozat
- feladatlap
- tantárgyi tesztek, témazáró, félévi mérés, tanév végi mérés, esszé-dolgozat (írásbeli kifejezőkészség mérése, fogalmazás)

A feladat kijelölés típusai:

- kérdés
- problémafelvetés
- közlés
- felszólítás
- csoportosítás
- rajz

A feladatadás módja:

- szöveges
- táblázat
- rajz
- kombinált

Alkalmazható feladattípusok:

- feleletválasztásos (zárt végű) feladatok:
 - alternatív választás
 - többszörös választás
 - illesztéses feladatok
 - sorképzés
- feleletalkotó (nyílt végű) feladatok:
 - kiegészítéses feladatok
 - rövid válasz
 - hosszú válasz
 - esszétípusú feladatok

Az írásbeli beszámoltatás kiértékelésének módját az írásbeli beszámoltatás célja határozza meg, és figyelembe kell venni a tanulócsoporthat életkorát, az értelmi képesség sérülésének mértékét, az iskola értékelési alapelveit, rendszerét.

Mentesülnek az írásbeli beszámoltatás alól:

- A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók közül, akik az olvasás-írás elemeit nem tudják elsajátítani.
- Az enyhén értelmi fogyatékosok iskolatípusában a diszgráfias tüneteket produkáló tanulók.
- Halmozottan sérült tanulóknál, ahol a felső végtag hiánya, nagyfokú károsodása, bénulása jelentkezik.
- Akiknél nagyfokú grafomotoros képességbeli elmaradás tapasztalható.

Az írásbeli beszámoltatás alóli mentesítést javasolhatja:

- tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottság
- szakorvos (ideggyógyász, gyermekpszichiáter, ortopéd szakorvos)
- tantárgyat tanító gyógypedagógus(ok)

Az írásbeli beszámoltatás alóli mentesítésről a javaslatok alapján az igazgató határozatban dönt.

Az írásbeli beszámoltatás korlátai:

Az írásbeli beszámoltatás formájáról és időpontjáról a tanulók családi körülményeinek és pszichés állapotuk figyelembevételével a tantárgyat tanító pedagógus dönt. Nem lehet írásbeli beszámoltatást alkalmazni a tanítási szünetet követő első tanítási napon, valamint a tanuló legalább egy hetes hiányzását követő első tanítási napon.

Az enyhén értelmi fogyatékos iskolatípus alsó tagozatán és a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulóknál egy nap csak egy, a tanulásban akadályozott iskolatípus felső tagozatán és a speciális szakiskolában egy nap maximum két írásbeli beszámoltatást – témazáró tantárgyteszt és esszé-dolgozat – lehet alkalmazni.

Az írásbeli beszámoltatás eredménye – meghatározó módon – nem befolyásolhatja a tanulók félévi, év végi teljesítményének értékelését, minősítését. Kétes esetben a témazárók eredményei a félévi és tanév végi osztályzatokat befolyásolják.

Az értékelés módjai:

- szimbólummal,
- pontozással,
- százalékos arányok meghatározásával,

- osztályzattal,
- szöveges minősítéssel, értékeléssel.

Az 1. évfolyamon és 2. évfolyam első félévének végén szöveges értékelést alkalmazunk, amikor is tantárgyanként a törvényben meghatározott szöveges minősítéssel fejezzük ki, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, ill. felzárkóztatásra szorul. A minősítésnek a tanuló teljesítményére, szorgalmára, magatartására vonatkozó megállapításokat kell tartalmaznia.

A „felzárkóztatásra szorul” minősítés estén a szülő bevonásával lépéseket teszünk a gyenge teljesítmény okainak feltárására és a felzárkóztatás módjának kidolgozására.

A tanév folyamán a gyerekek érdemjegyeket kapnak: 5 /jeles/, 4 /jó/, 3 /közepes/, 2 /elégséges/, 1 /elégtelen/.

Félévkor és tanév végén a tanulók tantárgyi teljesítményének minősítését 5 /jeles/, 4 /jó/, 3 /közepes/, 2 /elégséges/, 1 /elégtelen/ osztályzatokkal fejezzük ki.

A tanulók értékelésének és minősítésének alapelvei:

- A szülők és a diákok igényeinek megfelelően, a folyamatos ellenőrzést és a fejlesztő értékelést helyezzük előtérbe.
- A motiváció erősítése és az aktivitás növelése érdekében szükségesnek tartjuk az önként vállalt többletfeladatok pozitív értékelését.
- A hibák önálló megkeresésével és kijavításával a tanulók önellenőrzési képességének kialakítását segítjük.
- A társaik és a saját feleletüket előzetesen megbeszélte és megértett szempontok szerinti értékelését segítjük.
- Hosszabb igazolt mulasztás esetén még egy lehetőséget biztosítunk javító témazáró dolgozat megírására.
- A témazáró dolgozatok tartalmának 40 %-a a továbbhaladáshoz szükséges tudásmérésére szolgál, azon túli érdemjegyek megállapítása az alábbiak szerint történik:
 - 41-59 % - ig elégséges,
 - 60-75 % - ig közepes,
 - 76-89 % - ig jó,
 - 90 % - től jeles.

A hanyagságból eredő mulasztásokat, amelyek megakadályozzák a gyermek képességének folyamatos fejlesztését (pl. rendszeresen nem hoz felszerelést órára, nem vesz részt a közös tanórai munkában, stb.) a szorgalom jegy kialakítása során vesszük figyelembe.

A tanulók értékelése az alábbiak szerint történik:

Az első évfolyamon félévkor és év végén, második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel fejezzük ki, hogy a tanuló:

- kiválóan megfelelt,
- jól megfelelt,
- megfelelt,
- felzárkóztatásra szorul az adott tantárgyból.

A „felzárkóztatásra szorul” minősítés esetén a szülők bevonásával értékeljük a tanuló teljesítményét, illetve a felzárkóztatás módjáról írásban és szóban tájékoztatást adunk.

Ha a tanuló teljesítette a tanulmányi követelményeket, magasabb évfolyamba léphet.

Ha mulasztás miatt a követelményeket nem tudta teljesíteni, évfolyamisméltésre utasítható.

Első évfolyamon negyedévi rendszerességgel rövid szöveges értékelést alkalmazunk, amely elsősorban diagnosztizáló, ill. segítő, formáló célt szolgál. A tanulókat, szülőket erről a tájékoztató füzetben értesítjük. Szóbeli tájékoztatást fogadóórán és szülői értekezleten kaphatnak az érintettek. Második évfolyam félévétől év közben a tanulók tudását érdemjegyekkel értékeljük minden tantárgyból. Az év végi szöveges értékelést a bizonyítványhoz mellékelt pótlapon kapják meg a tanulók. A szöveges értékelés az érintett diákok tanító pedagógusok véleménye alapján az osztályfőnök által megfogalmazott, a tanuló teljesítményét értékelő, személyiségfejlődését segítő, hiteles, megalapozott tájékoztatást adó dokumentum.

Második évfolyam év végétől a nyolcadik évfolyam év végéig minden tantárgyból év közben érdemjegyet, félévkor és év végén osztályzatot adunk.

9.2.1 Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határideje

Törekedni kell arra, hogy a tanítási évben az értékelések során keletkezett érdemjegyek a legrövidebb időn belül rögzítésre kerüljenek a KRÉTA naplóban. A témazáró dolgozatok kijavítására a pedagógusoknak két hét áll rendelkezésükre. Az érdemjegyek beírásának határideje a közléstől számított két munkanap.

9.3 „Etika/Hit- és erkölcsstan” oktatására vonatkozó szabályok

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban Nkt.) 35. § rendelkezései alapján az érintett állami általános iskolákban a 2013/2014 - es tanévtől meg kell szervezni az etika oktatást, illetve a helyette választható hit -és erkölcsstan oktatást. A hit- és erkölcsstan tantárgy értékelése és minősítése az Nkt. 54.§ (2) - (3) bekezdésének vagy (4) bekezdésének megfelelően az iskola pedagógiai programjában meghatározottak szerint történik.

Iskolánkban a hit-erkölcsstan tantárgyat az iskolánkban használatos értékelési rendszerrel kell értékelni.

9.4 A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

Enyhén értelmi fogyatékosok iskolatípusa

- Magasabb évfolyamba az a tanuló léphet, aki valamennyi tantárgyból teljesítette a helyi tantervben megfogalmazott követelményeket.
- A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamisméltásra, ha a követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

- A szülő kérésére történő az évfolyamismérlést az igazgató engedélyezi a köznevelési törvényben szabályozott módon.
- Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.
- A javítóvizsgáról elfogadható indok nélküli távolmaradás osztályismérlést von maga után, egyéb esetben egy másik időpont jelölhető meg.
- Sikertelen javítóvizsga esetén a tanuló osztályt ismételni köteles.
- Sikeres osztályozóvizsga alapján léphet magasabb évfolyamba a tanuló, ha:
 - mulasztása egy tanévben a 250 órát, illetve egy tantárgyból a kötelező óraszám 30 %-át meghaladja;;
 - egy tanév alatt két tanév elvégzését a szülő írásban kéri;;
 - egyéni munkarendben folytatja tanulmányait,
- Osztályozó vizsgára kötelezett tanuló a készségtárgyakból felmenthető a vizsga alól, kivéve, ha mulasztása abból a tárgyból haladja meg a tanévi óraszám 30 %-át.

A magasabb évfolyamba lépést, az eredményes továbbhaladást biztosító pedagógiai megsegítések:

- A gyengén felelt meg minősítést kapott tanulók megsegítése terápiás célú rehabilitációs eljárásokkal, egyéni foglalkozásokkal valósul meg.
- Az első évfolyamon meghosszabbított időkeret biztosítása („kéttanéves” első osztály), az első évfolyamon előkészítő jellegű lesz.
- Differenciált tanulásszervezés, egyéni vonatkozású, normaorientált értékelés alkalmazása.

Középsúlyosan értelmi fogyatékosok iskolatípusa

Sajátosságok:

Alapelvként fogalmazzuk meg az automatikus továbbhaladást. Ettől – egyedi elbírálás alapján – az osztályfőnök javaslatára, az indokok szakmai szempontú mérlegelésével, nevelőtestületi döntéssel lehet csak eltérni (pl.: hosszán tartó betegség miatti mulasztás)

Nem léphet magasabb évfolyamba az a tanuló, akit a szakértői bizottság, fejlesztő felkészítésre (képzési kötelezettség) javasolt.

Gyakorlati vizsga a 12. évfolyam végén:

A beszámoltatás rendje a szakmai ismertek megszerzéséről:

- Az intézmény tanúsítványt ad a végzett tanulóknak képzés eredményes befejezéséről.
- A tanúsítvány minősítése: kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt és a képzésben részt vett. A képzésben részt vett minősítés a követelmények teljesítésének képtelensége esetén kerül bejegyzésre, a képzésben aktívan résztvevő, de a követelményeket teljesíteni nem képes értelmileg akadályozott fiatal esetében.

9.5 A magatartás és szorgalom értékelése

Alapelvek:

- Segítse az iskola nevelési és oktatási céljainak elérését.
- Segítse a tanulók önismeretének fejlődését, adjon lehetőséget az önnevelésre.

- Mindig személyre szabott legyen.
- Az értékelés általában az iskolai tevékenységre vonatkozzon.

Az értékelés módja:

Az osztályfőnök összegzi az osztály és a kollégák javaslatait. Lényeges különbségek esetén – különösen problémás esetekben – megvitatják azokat. Végleges döntést az osztályfőnök hoz. Ha nem sikerül közös minősítést kialakítani, az osztályfőnök az osztályozó konferencia segítségét kérheti.

Intézményünkben a szöveges értékelés tartalmazza a magatartás és szorgalom minősítését olyan szempontból, hogy értékeli a tanuló másokhoz, a tanuláshoz és az eszközhöz való viszonyát.

magatartás	példás (5)	jó (4)	változó (3)	rossz (2)
munkában való részvétel	aktív kezdeményező élen jár	aktívan részt vesz	közömbös, vonakodva vesz részt	édektelen
közösséghez, társakhoz való viszony	pozitív, könnyen beilleszkedik, és mások beilleszkedését is segíti, gondos, segítőkész, toleráns, nagyfokú felelősségérzet jellemzi	megfelelő, segítőkész, nyitott, udvarias	ingadozó, hullámzó, közömbös, kiszámíthatatlan	negatív, a közösséget bomlasztja, társait zavarja, gátló, rossz irányba befolyásoló, visszahúzóó
felnőttekhez való viszonya	tisztelettudó, illemtudó, udvarias, figyelmes, tapintatos	udvarias, néha kívánni valót hagy maga után	gyakran tiszteletlen, nyegle, udvariatlan	tiszteletlen, durva, goromba, agresszív
beszédkultúra	kulturált, értelmes, kifogástalan	kevés javítani valót hagy maga után	udvariatlan,	durva, goromba., tiszteletlen
hiányzás, késés	igazolatlanul nem hiányzik	igazolatlan mulasztása minimális, tőle kívülálló okokból adódik	gyakran hiányzik igazolatlanul, késik a tanítási órákról	rendszeresen, szándékosan hiányzik igazolatlanul, órákra késve érkezik

magatartás	példás (5)	jó (4)	változó (3)	rossz (2)
környezet rendben tartása	rendben tartja és másokat is erre ösztönöz	saját környezetét rendben tartja	gyakran figyelmeztetni kell környezete rendben tartására	rendetlen
konfliktuskezelé s	kiemelkedő	jó	változó	kialakulatlan
önismeret, belső harmónia, önnevelés	fogyatékoságáva l tisztában van, önmaga megismerésére törekszik, ismeri saját hibáit, hiányosságait és megpróbálja azt kijavítani. Kitűzött céljait megpróbálja megvalósítani	önmaga megismerésére törekszik, kitűzött céljait maradék nélkül nem tudja megvalósítani	önmaga megismerésére törekszik, céljai közül keveset tud megvalósítani, ritkán igyekezet is tapasztalható hibái javítására	önismerete irreális, kritikátlan, nincsenek céljai, viselkedése nem tükröz belső harmóniát
házi rend betartása	betartja és annak betartására ösztönöz	betartja	részben tartja be	súlyosan, többször is megsérti
szorgalom	példás (5)	jó (4)	változó (3)	
tanulmányi munka	igényes, pontos, kifogástalan	rendszeres megbízható	rendszeretlen, pontatlan, ingadozó, közönyös	hanyag, megbízhatatlan, igénytelen
érdeklődés, figyelem	sokirányú, kitartó, figyelmes, aktív	érdeklődő, általában figyelmes	ingadozó, de aktivizálható	figyelmetlen, szétszórt, érdektelen
feladattudat, munkavégzés	kitartó, pontos, önálló, megbízható, jó idő és munkabeosztás	rendszeres, időnként ösztönzésre szorul, megfelelő idő és munkabeosztá s	rendszeretlen, bizonytalan, pontatlan, nem megfelelő idő és munkabeosztás	megbízhatatlan, lusta, pontatlan, rossz idő és munkabeosztás
feladatvállalás	kötelességtudó,	kötelességtudó ,	megbízhatatlan, ritkán vállal	feladatait nem végzi el, a

magatartás	példás (5)	jó (4)	változó (3)	rossz (2)
	szívesen, örömmel vállalja a feladatokat	esetenként vállal feladatot	feladatokat	feladathelyzetből 1 gyakran kilép
önállóság	önálló	kevés segítséget igényel	ösztönzésre szorul, önállótlán	önállótlán, közönyös
felszerelés	hiánytalan	ritkán hiányos	többnyire hiányos	legtöbbször hiányos

10. Otthoni (napközis, tanulószobás) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Házi feladatot hét közben az iskola minden tanulójának lehet adni. A házi feladatot a napközis, tanulószobai ellátást igénybe vevőknek az intézményben kell elvégezni. A naponta bejáróknak – akik nem igénylik a felsorolt ellátási formákat – otthon kell megoldani a házi feladatot.

A házi feladat adásánál a pedagógus vegye figyelembe az értelmi fogyatékos gyermekek tanulási sajátosságait, tanulási körülményeit, az iskola feltételrendszerét, valamint az egyenletes terhelés elvét.

A házi feladatok típusai a következők lehetnek:

- írásbeli feladat (tanultak alkalmazása, begyakorlása)
- tananyagrögzítés ismétléssel (szóbeli házi feladat)
- memoriter (verstanulás, fogalmak, definíciók)
- gyűjtőmunka

A hétféle házi feladat adásáról, valamint a tanítási szünetek feladatairól, annak típusáról a tanulók adottságait, körülményeit figyelembe véve a tantárgyat tanító pedagógus dönt.

11. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

11.1 Tanórai tevékenységek

A tanítás-tanulási folyamat alapformája az osztálykeretben történő tanítási óra. A hagyományos osztálykeretben való tanítási folyamat egyre több alkalommal alakul át differenciált szervezeti formává.

Magasabb létszámú és heterogén összetételű osztályokban csoportbontást alkalmazunk a továbbtanuláshoz szükséges alapismeretek elsajátításához.

Habilitációs órák, melyen 1-3 fővel az alapvető készségek, képességek fejlesztése, a felmerülő hiányosságok pótlása a cél.

Egyéb tanórai tevékenységek:

- egyéni fejlesztésben részesülnek a magántanulók,
- részképesség-kiesés fejlesztő terápiái (diszkalkulia, diszlexia, diszgráfia),
- logopédia.

Tanulóink iskolai fejlesztésénél figyelembe vesszük tanulási nehézségeiket, sajátos nevelési szükségleteiket, amelyek kielégítéséhez határozzuk meg a célokat, fejlesztési tartalmakat és eljárásokat, Mindehhez igazítjuk az iskola belső életét, szerkezetét, a kiegészítő szolgáltatásokat.

Egyéniesített nevelés - differenciált tartalmakban, módszerekben - a tanórákon kiscsoportban, az egyéni fejlesztő és rehabilitációs órákon valósul meg.

11.2 Az egyéni és kiscsoportos fejlesztő foglalkozások

Fejlesztési terület

- Mozgásfejlesztés
- Téri tájékozódás
- Logopédia
- Számolási készség fejlesztése
- Kommunikációs képességek fejlesztése
- Személyiségfejlesztés

Tehetséggondozó csoportok

Foglalkoztatási terület

- Színjátszó drámajáték
- Számítógépes ismeretek elsajátítása
- Háztartás kézimunka
- Honismeret, népismeret
- Kézműves
- Természetbúvár
- Sport, mozgás, játék

Sportkörök

- Asztalitenisz
- Labdarúgás
- Atlétika
- Aerobik
- Természetjárás
- Játék

Az iskolai csoportok kiegészülnek azokkal a nem kötelező (választható) tanórák csoportjaival, amit a szülők, a tanulók igényei és a jelentkezések alapján szervezünk. A tanuló és napközis csoportszámok, a létszámok, összevonások évenként eltérést mutatnak, és ennek megfelelően változnak.

Hasonlóan változik tanévenként a fejlesztő csoportok száma, a fejlesztés területe, mert a tanulók különleges gondozási igénye szerint szerveződik.

11.3 A tanórán és a tanórán kívüli foglalkozások szervezésének pedagógiai elvei

Az egyéb, valamint rehabilitációs célú foglalkozásokat az alábbi pedagógiai elvek alapján szervezzük:

- Tanulóink iskolai fejlesztésében figyelembe vesszük, a tanulási nehézségeiket, sajátos nevelési szükségleteiket, amelyek kielégítéséhez határozzuk meg a célokat, a fejlesztési tartalmakat és eljárásokat. Mindehhez igazítjuk az iskola belső életét, szerkezetét, a kiegészítő szolgáltatásokat.
- Az egyéniesített nevelés - differenciált tartalmakban, módszerekben, terápiás eljárásokban - a tanórákon, a kiscsoportban, az egyéni fejlesztő, és a rehabilitációs órákon valósul meg.
- A tanulók között a beiskolázáskor jelentős egyéni különbségek tapasztalhatók. Az eltérések elsősorban a tanulási képességek minőségében mutatkoznak meg. A képességek fejlődését ezen túl erősen meghatározza az a környezet, ahonnan a tanuló érkezik. A súlyos környezeti elhanyagoltság hiányos fejlettséghez vezet.
- A nevelhetőség érdekében a tanulásszervezés csak differenciált, egyéniesítő formában lehetséges az alapozás éveiben. Ebben a munkában a gyógypedagógus legfontosabb segítője gyógypedagógiai asszisztens.
- Az egyéniesítő nevelés mellett is maradnak az adott csoporton belül lemaradó tanulók. A lemaradás oka a súlyos akadályozottságban keresendő. Ebben az esetben a kiscsoportos v. egyéni csoportok szerveződnek korrekciós céllal a tanulási zavar kezelésére. Működésük órarendi elfoglaltságba illesztve történik.
- Társuló részképesség zavarok esetén az előzőekhez hasonlóan történik a fejlesztés. Működésük igény és szükséglet szerint történik.
- A felsőbb évfolyamokon kiscsoportos felzárkóztató, tehetséggondozó foglalkozási formák a tanulószobai foglalkozásokhoz kötötten, vagy azután szerveződnek.
- A tanulók haladásának, fejlődésének értékelését a szaktanárok határozzák meg. Az értékelés a tanulók bevonásával történik, a reális énkép fejlesztése céljából.

11.4 A tanulási képességek fejlesztésének célja és feladata a habilitációs, rehabilitációs célú foglalkozásokon

Alsó tagozat

Az 1-2. évfolyamon a habilitáció, rehabilitáció kiemelt célja a megismerő képesség, a figyelem fejlesztése, az észlelés-képzés folyamatainak keresztül, a cselekvésszabályozás belső feltételeinek folyamatos kialakítása, fejlesztése, a beszéd formai és tartalmi oldalának megerősítése.

A 3-4. évfolyamon a habilitáció, rehabilitáció legfontosabb feladata a gyermeki önállóság fejlesztése feladatvégzések során. Továbbra is feladat a beszéd tartalmi és formai elemeinek gazdagítása.

A gondolkodási funkciók fejlesztése nem nélkülözheti az emlékezet, a figyelem a koncentráció folyamatos fejlesztését. Az emlékezet: személyek, tárgyak, szimbólumok megjegyzése, felsorolása, egymásutánisága, cselekedetekre, cselekvésre, törtémesre visszaemlékezés, tárgyakhoz, személyekhez kapcsolódó tevékenység felidézése.

Figyelem: egyszerű, bonyolultabb utasítások végrehajtása, meghatározott cselekvés elvégzése, gyors reagálás utasításokra, többféle mozgás vagy cselekvés végrehajtása egymás után, összpontosítás feladatra, céltudatos feladatvégzés, próbálgatás, önellenőrzés.

Gondolkodási képességek fejlesztése

Fejlesztési feladat a pontos érzékelés kialakítása: a tárgyak, személyek, jelenségek felismerése, megnevezése, felsorolása. A gondolkodási funkciók fejlesztése nem nélkülözheti az emlékezet, a figyelem a koncentráció folyamatos fejlesztését. Az emlékezet: személyek, tárgyak, szimbólumok megjegyzése, felsorolása, egymásutánisága, cselekedetekre, cselekvésre, történésekre visszaemlékezés, tárgyakhoz, személyekhez kapcsolódó tevékenység felidézése.

Figyelem: egyszerű, bonyolultabb utasítások végrehajtása, meghatározott cselekvés elvégzése, gyors reagálás utasításokra, többféle mozgás vagy cselekvés végrehajtása egymás után, összpontosítás feladatra, céltudatos feladatvégzés, próbálgatás, önellenőrzés.

- Összehasonlítás: tárgyak, tárgyképek tulajdonság összehasonlítása (szín, alak, forma, nagyság, mozgás, mennyiség) a feltárt tulajdonság alapján a hasonló és a megkülönböztető jegyek többszempontú összehasonlítása stb.
- Differenciálás: tárgyak, személyek, jelenségek, mennyiségek csoportosítása a jellemzők alapján, a jellemző jegyek említésével, megkülönböztetés a minőség és mennyiség alapján, rendezés adott szempontok alapján.

A motoros képességek fejlesztése

A fejlesztés célja és feladata a testvázlat kiépítése, a különböző testhelyzetek tudatos érzékelése, változtatása, a testrészek mozgatása különböző testhelyzetekben, a saját testhez viszonyított irány- és térbeli helyzet felismerése.

Finommozgás fejlesztése, vizuomotoros koordináció kialakítása; nagymozgások lendületes végzése, egyensúlygyakorlatok, ügyességi gyakorlatok stb.

Mozgáskivitelezés - tempó, erősség, ritmus szerint.

Tér- és időbeli tájékozódási képesség alakítása

Térbeli hely és helyzet felismerése, megnevezése, megfogalmazása - relációs szókincs fejlesztése.

Időbeli tájékozódás: történésekre, cselekvésekre visszaemlékezni - időpont, időköz, az idő ritmusa, a természet ritmusa, ritmikusan ismétlődő állapotok megfigyelése stb.

Kommunikációs képességek fejlesztése

A beszédindíték, beszédkedv fokozása, ösztönzés a kommunikációra. A beszéd technikai részének fejlesztése beszédmintával, gyakorlatokkal, mint a tagolt beszéd, a helyes légzés, a toldalékok pontos ejtése, a szünettartás.

A fonematikus hallás fejlesztése a beszédhelyzethez alkalmazkodó hangerő, hanglejtés, beszédtempó és ritmus megtanításával, gyakorlásával.

A szókincs gyarapítása, aktivizálása. A tanult ismeretkörhöz kapcsolódó szógyűjtés, a kifejezések, a fogalmak beépítése a gyermekek aktív szókincsébe.

Az olvasás-írás tanulásában mutatkozó fejlődési lemaradások, nehézségek leküzdésének feladatai: az olvasás irányának gyakorlása, sortartás, sorváltás, magánhangzók differenciálása (időtartam, ajakállás, artikulációs mozgás szerint), mássalhangzók megkülönböztetése (zöngés-zöngétlen, betű-felismerési gyakorlatok, hanganalízis, összeolvasási gyakorlatok, stb.).

Írásmozgás fejlesztése: a ceruzafogás görcsös, szaggatott, lassú írásmozgás korrekciója, írásmozgások egymásutánjai, mozdulatok gyakorlása, fonetikus írás hibái, a hangok, betűk közötti asszociáció megerősítése stb.

Szociális képességek fejlesztése

Megfelelő kötődések, viszonyulások kialakítása, szabályok felismerése, értelmezése, betartása, a társas viselkedés formáinak ismerete, gyakorlása, önfegyelem kialakítása. A kulturális hátrányból eredő viselkedési formák megváltoztatása.

Felső tagozat

Az 5-6. évfolyamon az alsó tagozatban felsorolt korrekciós területek és feladatok ismétlődnek, de tartalomban és mennyiségben követik a tanulók életkori sajátosságait, a tanulók fejlettségét, az elvárható tudást.

A felsoroltakon túl kiemelt feladat: a gondolkodási képességek, tanulási képességek, kommunikáció fejlesztése.

Gondolkodási képességek fejlesztése

Feladat: az újonnan szerzett és a már meglévő ismeretek közötti kapcsolat kialakítása, a lényeges - megegyező, és eltérő - jegyek kiemelése, összehasonlítások, eltérések, különbségek megfogalmazása, differenciálása, a relációkban való gondolkodás.

A verbális szint megerősítése, gyakorlása feladatokon, műveleteken, feladat és műveletrendszerben.

Tanulási képességek fejlesztése

Feladat: a szándékos tanulás, az önálló, a meghatározott célra irányuló tanulás kialakítása. Önálló tanulási módszerek, technikák gyakorlása, az önellenőrzés formái, a koncentráció a tanulás idején stb.

Kommunikációs képességek fejlesztése

Feladat: ebben a pedagógiai szakaszban az összefüggő beszéd megerősítése, javítása, a nyelvi megnyilatkozások tartalmi, formai alakítása. Gyakorlati információközlések szóban, írásban, grammatikai gyakorlatok, helyesírási hibák elemzése, okfeltárás.

A korrektív célú pedagógiai fejlesztés ebben a 7-8. évfolyamon az előző évekre alapozva folytatódik. A fejlesztésnek fokozottabban kell szolgálnia a harmonikus személyiség alakítását, az önfegyelmet, a tudatos magatartást, a céltudatos feladat - és munkavégzést.

A társadalmi beilleszkedés érdekében elsődleges feladat a társas kapcsolatok fejlesztése, a konfliktus kerülő és feloldó magatartás erősítése, felkészítés a családi szerepekre, az önálló életvezetése.

A kognitív képességek fejlesztésében a verbális szint megerősítése kerül előtérbe, a műveletek, feladatmegoldások menetének értelmezése, a szabályok alkalmazása analóg feladatokra, ok-okozati összefüggések keresése, a rendszerezési, a kommunikációs képességek fejlesztése, a történelmi időben való tájékozódási képesség megerősítése.

A szabályok, normák elfogadása is hozzátartozik a korrekatív célú fejlesztéshez.

A tanulási képességek fejlesztésének célja és feladata szakiskolában

A *korrekatív célú pedagógiai fejlesztés* ebben a pedagógiai szakaszban az előző évekre alapozva folytatódik. A fejlesztésnek a harmonikus személyiség alakítását, az önfegyelmet, a tudatos magatartást, a céltudatos feladat - és munkavégzést kell szolgálnia. A szabályok, normák elfogadása is hozzátartozik a korrekatív célú fejlesztéshez.

A társadalmi beilleszkedés érdekében elsődleges feladat a társas kapcsolatok harmonikus alakítása, a konfliktuskerülő és feloldó magatartás megszilárdítása, felkészítés a családi szerepekre, az önálló életvezetésre.

A kognitív képességek fejlesztésében a verbális szint további erősítése kerül előtérbe. Hangsúlyossá válik a műveletek, feladatmegoldások menetének értelmezése, a szabályok alkalmazása analóg feladatokra, ok-okozati összefüggések keresése, a rendszerezési, a kommunikációs képességek fejlesztése, a történelmi időben való tájékozódási képesség megerősítése.

A fejlesztő munka a harmonikus személyiség alakítását, a céltudatos feladat - és munkavégzést tűzi ki célul.

A fejlesztő munka legfontosabb feladata a szakmai vizsgára való eredményes felkészítés.

12. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Az iskola az oktatásért felelős miniszternek a tanév rendjéről szóló rendeletében meghatározott mérési időszakban, tanévenként **nem szervezi meg** - a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát azokon az évfolyamokon, ahol a testnevelés tantárgy tanítása folyik. a NETFIT rendszer szerint az intézmény által oktatott tanulók képességeinek védelmében.

A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését elvégezzük felső tagozaton és a szakiskolai osztályokban. Azok vizsgálatát az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusai végzik. Mérlegelési jogkörükben eldönthetik, hogy kik azok a tanulók, akik képesek az általunk összeállított feladatsor elvégzésére.

Felmérések időpontja: május vége.

Felmérések:

- Cooper-teszt: 12 perc alatt hány métert tud futni?
- Helyből távolugrás: páros lábról páros lábra, 3 kísérletből a legnagyobb ugrás.
- Súlypontemelkedés: 2 kísérletből a nagyobb ugrás.
- Ingafutás: 3 x 10 méter.
- Húzódkodás: mászó kereten alsó madárfogással függés, húzódkodás állcsúcsig.
- Hasizomgyakorlat:

Kiinduló helyzet: hanyattfekvés a bordásfallal szemben, lábak derékszögben, sarkak a bordásfalon, karok tarkón.

Feladat: felülés, a könyök érintse a combot.

Értékelés: 1 perc alatt hány felülést tud végrehajtani?

- Hátizom gyakorlat:

Kiinduló helyzet: hason fekvés, tarkóra tartás.

Feladat: jelre törzsemelés.

Értékelés: hány másodpercig tudja ezt a helyzetet megtartani? (15 mp, 30 mp, 45 mp, 1 perc)

13. Az iskola környezeti nevelési elvei

Az iskola környezeti nevelési elvei

- a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése,
- a természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer,
- érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása,
- környezeti vonatkozásban is aktív állampolgárrá nevelés, szemléletformálás,
- a természet és benne az emberi társadalom fenntarthatóságának, harmóniájának megőrzése a környezeti válság elmélyülésének megakadályozása érdekében.

14. A környezeti nevelési programja

14.1. Alapelvek, jövőkép, célok

Az iskola környezeti nevelési szemlélete

A tanulók számára olyan oktatást biztosítunk, amelyben a hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktus-kezelésre és megoldásra képes készségeket alakítanunk ki. Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását.

A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási, tanítási stratégiákat tudunk kialakítani.

Iskolánkban kiemelten fontos feladatnak érezzük, hogy a diákok szemléletén alakítsunk, egészség- környezet- és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk.

Munkánk az iskolai élet egész területére kiterjed. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert.

Tanórán, nyáron, kirándulásokon, különböző rendezvényeken megismertetjük gyermekeinkkel a természetet, gyakoroltatjuk az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyermekek majd tudatos környezetvédőkké, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

A környezeti nevelés alapelvei

- A fenntartható fejlődés

- A kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések
- A helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései
- Alapvető emberi szükségletek
- Emberi jogok
- Demokrácia
- Elővigyázatosság
- Biológiai és társadalmi sokféleség
- Az ökológiai lábnyom

Célok

a) Hosszú távú célok

Hosszú távú célunk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink. Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

- A környezettudatos magatartást és életvitelt,
- A személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt,
- A környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát,
- A természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését,
- A rendszerszemléletet,
- tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését,
- az egészséges életmód igényét és elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat, módszereket.

b) Konkrét célok

Rövid távú céljaink tervezésében figyelembe vesszük, hogy a hosszabb távú célok megvalósításához milyen lépések vezetnek. Hagyományok ápolása:

- Iskolanap szervezése az egész iskolai közösség számára,
- A város nevezetességeinek feltérképezése,
- Nyári tábor szervezése,
- Osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában,
- Kirándulások szervezése,
- Park és kertgondozás,
- Madáretetés,
- Madarak és fák napja.

Új tervek:

- Rajzverseny környezetvédelmi témakörben,
- Jeles alkalmakra kiállítás-szervezés,
- Egészséges életmód programok szervezése,
- Elem-, és papírgyűjtés,
- Könyvtár bővítése
- Audiovizuális és multimédiás eszközök beszerzése.

c) A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása

- Alternatív, problémamegoldó gondolkodás.
- Ökológiai szemlélet, gondolkodásmód.
- Szintetizálás és analízis.
- Problémaérzékenység.
- Kreativitás.
- Együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód.
- Vitakészség, kritikus véleményalkotás.
- Kommunikáció, média használat.
- Konfliktuskezelés és megoldás.
- Állampolgári részvétel és cselekvés.
- Értékelés és mérlegelés készsége.

14.2. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni. Ezért fontosnak tartjuk a tantárgyak közötti koncentráció lehetőségének kihasználását. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy tanulóinkban egységes képet alakítsunk ki az őket körülvevő világról.

Tanórai foglalkozások

Az egyes tantárgyak tananyagának feldolgozása során a célok eléréséhez szükséges készségeket alakítjuk ki a gyermekekben. Minden tantárgynak van csatlakozási pontja a környezeti neveléshez. Ezekre a helyi tanterv tervezése során különös figyelmet fordítottunk. Az osztályfőnök órák a témáktól függő konkrét témakörök feldolgozására alkalmasak: ismeretátadás és interaktív gyakorlatok és az esetelemzések segítségével.

Tanórán kívüli foglalkozások

- „Akciók”: pályázatok, kiállítás-rendezés, kérdőíves felmérés.
- Kézműves foglalkozások: egy-egy ünnephez kötött, tábori időben stb.
- „Látogatás”: múzeum, állatkert, botanikus kert, nemzeti park, valamint szeméttelép, hulladékégető, szennyvíztisztító stb.
- Versenyek.
- Szakkörök.
- Iskolazöldítés.
- Állatvédelem.
- Szemétgyűjtés.
- „Jeles napok”: néhány jeles nap megünneplése, a naphoz kapcsolható programok, vetélkedők, kiállítás, akadályverseny szervezése.

14.3. Módszerek

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket választunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani. Ezek nem mindegyike ismert mindenki előtt, ezért olyan

továbbképzést szervezünk, amelyen minden kolléga megismerheti az interaktív lehetőségeket. Ezek a következők:

- kooperatív (együttműködő) tanulási technikák,
- játékok,
- modellezés,
- projekt módszer,
- terep gyakorlati módszerek,
- kreatív tevékenység,
- közösségépítés,
- művészi kifejezés.

14.4. Taneszközök

Az iskola részben rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan pótoljuk az elhasználódott vegyszereket, eszközöket, valamint lépést tartva a fejlődéssel, új eszközöket szerzünk be.

Folyamatosan frissítjük a környezeti nevelési szak- és CD-könyvtárat. Biztosítjuk, hogy a tanórák és programok számára megfelelő audiovizuális ill. multimédiás eszközök álljanak a tanárok és a tanulók rendelkezésére.

A nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékébe beépítjük a környezeti nevelés speciális eszközigényét is.

14.5. Kommunikáció

A környezeti nevelésben – jellegénél, összetettségénél fogva – nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Ugyanakkor legalább ilyen fontos, hogy tanulóink az írott, hallott és látott média-irodalomban is kritikusan, a híreket okosan mérlegelve el tudjanak igazodni. Fontos számunkra, hogy képesek legyenek az értékes információkat értéktelentől megkülönböztetni.

Iskolán belüli kommunikáció formái:

- Poszterek készítése és bemutatása.
- Elektronikus levelezés: tanárokkal, diákokkal.
- Faliújságon közölt információk készítése.

Iskolán kívüli kommunikáció formái:

- Környezetvédelmi cikkek feldolgozása különböző napilapokból.
- Környezetvédelemről szóló rádió- és televíziós hírek feldolgozása, értékelése.
- A közvetlen környezet problémáinak felmérése, értékelése, együttműködés az illetékes önkormányzattal.

14.6 A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatok

A Kormány 110/2012. (VI. 4.) számú rendeletével kiadott Nemzeti alaptanterv (Nat) értelmében a helyi tanterveknek biztosítani kell, hogy az egyes tantárgyak sajátosságaihoz igazodva a tanulók elsajátíthassák a fogyasztóvédelemmel összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati

alkalmazására. Kiemelt fejlesztési feladat a Nat-ban a **felkészülés a felnőtt életre**, amelyben a **fogyasztói kultúra kialakítása** is jelentős szerepet kap.

A fogyasztóvédelem célja

A fogyasztóvédelem célja a kulturált fogyasztói kultúra fejlesztése és tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése tanulóinkban. Fontos a fenntartható fogyasztás fogalmának kialakítása, elterjesztése, a fenntarthatóságnak a mindennapi életünkben fogyasztóként való képviselése.

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiailag megtervezett fejlesztése.

Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amelyek gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoznak magukban. Szükséges a társadalmi és **állampolgári kompetenciák** kialakításának elősegítése, a jogaikat érvényesíteni tudó, a közéletben részt vevő és közreműködő fiatalok képzése. A szociális és **társadalmi kompetenciák** fejlesztése, a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint például a vállalkozási, a gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggése, az úgynevezett **cselekvési kompetenciák** fejlesztése.

Fogyasztói magatartásunk sokféle hatás mentén, a szociális tanulás útján alakul, fejlődik. A tudatos fogyasztóvá válás és az ennek megfelelő magatartás kialakítása hosszú, sokoldalú folyamat. Ennek során az egyén megismeri a fogyasztási javakat és szolgáltatásokat, megtanulja, hogyan viselkedjen a piaci viszonyok között, hogyan legyen képes fogyasztói érdekeinek érvényesítésére a természeti erőforrások védelme mellett. A fogyasztói mintáknak a fenntarthatóság irányába történő fejlődése szempontjából a nevelés-oktatás különösen nagy jelentőségű. Mivel ismereteket kell elsajátíttatni, készségeket, hozzáállást, értékrendet kell formálni a fenntartható fogyasztás érdekében, ezért a gyermekkorban elkezdett fejlesztés döntő hatású. Amíg a kisiskolás korban leginkább jellemző fogyasztói magatartások a kiválasztás, az áruismeret, a döntés, a kockázatvállalás, a bizalmi elv érvényesülése, addig a kamasz korban már megjelenik a jogérzék, kellő fejlesztés esetén a jogismeret, a szolgáltatásismeret, a fogyasztói értékrend és a vállalkozásismeret is. A fogyasztás elemi meghatározója a család. A fogyasztói szokások tekintetében az otthonról hozott hatások a legélénkebbek, ezért is fontos a szülők, a családok bevonása a nevelési folyamatba.

A napi gazdasági tapasztalatok, a gazdasági élet mind alaposabb és tudatosabb megismerése és megértése segít a fenntarthatóság eszméjének elfogadtatásában. Az emberek sokszor az olcsó, akciós termékeket részesítik előnyben, általában keveset költenek kultúrára, utazásra, erősen differenciálódnak abból a szempontból is, hogy mennyire akarnak, vagy tudnak megtakarítani. E gyakorlattal szemben a fenntarthatóság irányába ható fogyasztói minták kialakítását segítheti a korrekt sokoldalú tájékoztatás és információáramlás. A fogyasztóvédelmi oktatás során a pszichológiai mozgatókra. A fenntartható fogyasztás nem annyira tudományos vagy technikai kérdés, hanem inkább az értékek választásával, a tudatos beállítódással kapcsolatos viszony.

Az értékek formálásában lényegesnek tartjuk:

- a kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázását és elkülönítését,
- az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartását,
- a természeti értékek védelmét.

Fontosnak ítéljük továbbá a fogyasztás során:

- a tájékozódás képességének fejlesztését,
- a döntési helyzet felismerését és a döntésre való felkészülést.

Megismertetjük a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket e területen való eligazodásra. Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében különösen fontosnak tartjuk, hogy az iskolai tanulmányok befejezésekor a diákjaink értsék, és a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

- **Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás:** Olyan viselkedés, melyet a szuggesztív marketinghatásoktól való távolságtartás képessége, a fogyasztói szükségletek folyamatos mérlegelése, továbbá a felmerülő fogyasztói problémák megértésének, kommunikálásának és megoldásának képessége és készsége jellemez.
- **Ökológiai fogyasztóvédelem:** Az elmúlt években sokan felismerték, hogy a környezeti problémáink túlnyomó többségének gyökere a mai fogyasztói társadalmunkban keresendő. Mind a javak pazarló előállítási technológiája, mind pedig fogyasztásunk gyakran ön- vagy csupán vállalati profitcélú volta, mennyisége, valamint annak összetétele hozzájárul erőforrásaink feléléséhez és természeti környezetünk elszennyezéséhez. E szemlélet a környezet szempontjait is figyelembe veszi, ökológiailag tudatos fogyasztókat nevel, akik vásárlási választásaikkal egyben ökológiai környezetük megtartására törekednek.
- **Környezettudatos fogyasztás:** kiegyensúlyozottan dinamikus középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és a környezeti erőforrásokat nem kizsákmányoló fogyasztás között.
- **Fenntartható fogyasztás:** A szolgáltatások és a hozzájuk kapcsolódó termékek olyan módon való felhasználása, amely a jelenleginél jobb általános társadalmi életminőséget eredményez, de közben minimálisra csökkenti a természeti források és a mérgező anyagok használatát, valamint a hulladék- és szennyező anyagok kibocsátását az adott szolgáltatás, illetve termék teljes életciklusa során, annak érdekében, hogy a jövő nemzedékek szükségletei – és egészsége – ne kerüljenek veszélybe.
- **Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem:** Amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

A fogyasztóvédelem beépülése az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba

Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba a következőképpen épülnek be a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak:

- Életvitel: áruismeret, a gyártás és minőség összefüggése.
- Matematika: Banki, biztosítási, üzemanyag, fogyasztási számítások.

- Fizika: mérés, mértékegységek, mérőeszközök.
- Földrajz: eltérő fogyasztási szokások és struktúrák.
- Magyar: reklámnyelv, feliratok, reklám, kommunikációs csapdák.
- Biológia: génmódosított élelmiszerek, táplálkozás kiegészítők és divatjuk, egészséges táplálkozás.
- Kémia: élelmiszerbiztonság, adalékok, E számok, vegyszermaradványok, háztartási vegyszerek, kozmetikumok célszerű és tudatos használata.
- Informatika: internetes vásárlás, internetes fogyasztói veszélyforrások.
- Történelem: EU fogyasztói jogok.
- Kommunikáció: a reklám képi nyelve és hatásai.
- Környezetismeret: Egészséges táplálkozás, egészséges élelmiszer, világtakarékossági nap (okt. 31.), piaci vásárlás, alku fogalma, energiafogyasztás, energiatakarékosság.

Tanórán kívüli tevékenységek

- Vetélkedők, versenyek, rendezvények,
- Iskolán kívüli helyszínek (piaci séták, üzletek, bankok látogatása).
- Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel),
- Az iskola fogyasztóvédelmi működése (az iskola, mint fogyasztó, és mint piac), az ezzel kapcsolatos foglalkozások.

Módszertani elemek

Úgy tartjuk, akkor járunk a legjobban, ha az amúgy is zsúfolt iskolai tantervbe nem a hagyományos módszertani elemekkel és merev tanórai keretek között folyó oktatásból préselünk bele még többet, hanem bizonyos készségek fejlesztésével a fenntarthatóság és a fenntartható fogyasztás területén. Ilyen készségek: a kritikus gondolkodás, az egyéni és csoportos döntéshozás és a problémamegoldás. A készségfejlesztésnek tartalmazni kell: az egyén és társadalom viszonyáról szóló információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján való döntés és végrehajtás módszereit.

A fogyasztói szokás-alakítás egyik fontos célja a szülők és a helyi közösségek együttműködésének megnyerése és bevonása az iskolai nevelési programokba. Így a családok és közösségek fenntartható fogyasztásra való törekvése is kialakulhat. A tudatos fogyasztóvá nevelés gyakorlatában a szülők lehetnek a pedagógus legfontosabb segítői és viszont.

Amennyiben rendszeresen adunk az áruismerettel, vásárlással, fogyasztói döntésekkel kapcsolatos házi feladatokat, bizonyos idő után segítünk abban, hogy a gyerekek minél tudatosabban éljék meg családjuk fogyasztói szokásait. Az adatkezelési szabályokat betartva ismereteket gyűjtetünk a családok vásárlási szokásairól. Az információk adott esetben lehetővé teszik azt is, hogy a pedagógus pozitívan befolyásolja a család vásárlói magatartását.

A hagyományostól eltérő tanulásszervezési formák alkalmazása, projektprogramok indítása megfelelő keretet teremthet a fogyasztóvédelem oktatásának, a kritikus, független gondolkodás fejlesztésének. Fontosnak véljük, hogy a diákok e módszereket minél többször alkalmazzák, napjainkban tipikus helyi és globális problémákon keresztül:

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól.

- Riportkészítés az eladókkal.
- Médiafigyelés, médiaelemzés, reklámkritika.
- Egyéni és csoportos döntéshozatal.
- Helyi, országos- és EU-s szabályozások tanulmányozása.
- Adatgyűjtés, adatfeldolgozás, információörögzítés csoportmunkában.
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel.
- Szimulációs játék, esettanulmány.
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, jellemző piaci magatartások felismerése és elsajátítása, fogyasztói kosár készítése).
- Érveléstechikai gyakorlatok (hatékony érdekérvényesítés).

15. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

A tanulók példamutató magatartásukért, szorgalmukért, a tanulmányi, a sport, a művészeti vagy egyéb területen elért kiemelkedő teljesítményükért dicséretben, jutalomban, illetve kitüntetésben részesíthetők.

15.1 Jutalom, kitüntetés

a.) *Szaktanári, napközis nevelői dicséret:* szaktárgyban, napköziben az elvárnál nagyobb teljesítés, kimagasló eredmény esetén.

b.) *Osztályfőnöki dicséret:* az osztály és/vagy az iskola érdekében elismerésre méltó tevékenységért.

c.) *Igazgatói dicséret:* folyamatos, kimagaslóan végzett tevékenységért, tanulmányi/sportversenyért, amely az iskola hírnevét öregbíti, például a megyei, területi, regionális és országos versenyeken: 1-10. hely, vagy pályázatokon való részvételért.

d.) *Nevelőtestületi dicséret:* egész tanévi példamutató tanulmányi, közösségi munka és magatartás esetén.

15.2 Elmarasztalások

a) *szaktanári, napközis nevelői figyelmeztetés:* ha valamelyik tantárgyhoz kapcsolódó kötelességeit részben vagy egészben nem teljesíti,

b) *osztályfőnöki figyelmeztetés:* ha kötelességei közül többet elhanyagol,

c) *osztályfőnöki intés:* ha a kötelességmulasztás többször fordul elő, az önként vállalt feladatát nem teljesíti,

d) *igazgatói figyelmeztetés:* ha az előző elmarasztalások ellenére nem változtat viselkedésén, illetve egyszeri súlyos vétséget követ el,

e) *igazgatói intés:* ha a figyelmeztetés után is súlyosan és vétkesen megszegi kötelességeit,

f) *nevelőtestületi figyelmeztetés:* ha az előző elmarasztalások ellenére sem változtat viselkedésén, vagy egyszeri kirívó vétséget követ el,

g) *választott foglalkozástól, iskolai programokon való részvételtől való eltiltás:* ha a közösségi normákat súlyosan megszegi,

i) *súlyosabb fegyelmi vétség esetén az ügyben fegyelmi bizottság dönt.*

Záradék

Intézményünk nevelői közössége a dokumentumot a vonatkozó jogszabályi előírások alapján módosította. A módosítások bevezetése 2025. év szeptember hónap 1. napjától történik.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:

A programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. A nevelők minden tanév végén értékelik a megfogalmazott általános- és tantervi célok és követelmények megvalósulását.

A felülvizsgálat során szükségessé váló módosításra javaslatot tehet:

- az intézmény vezetője,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a szülői közösség,
- az intézmény fenntartója.

A Pedagógiai programot véleményezte: a szülői és diák szervezet és az intézményi tanács is.

A Pedagógiai programot a fenntartó hagyja jóvá.

A hatályba lépéssel egyidejűleg érvényét veszti a 2023. szeptember 1-től hatályos pedagógiai program.

Sárbogárd, 2025. augusztus 29.

Kéri Zoltáné
Kéri Zoltáné
főigazgató

